

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN FEN BİLİMLERİ ÖDEVLERİ VE
GERİBİLDİRİMLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
YAĞMUR BAĞLAMA

GAZİANTEP-2022

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN FEN BİLİMLERİ ÖDEVLERİ VE
GERİBİLDİRİMLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
YAĞMUR BAĞLAMA

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. UFUK AKBAŞ

GAZİANTEP-2022

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ortaokul Öğrencilerine Verilen Fen Bilimleri Ödevleri ve Geribildirimlerine Yönelik Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri” başlıklı çalışmanın tarafımca, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım. 13/05/2022

Yağmur BAĞLAMA

ÖNSÖZ

Araştırmamın her aşamasında bana hep destek olan ve benden yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Ufuk AKBAŞ'a; yapıcı öneri ve eleştirileriyle bana ışık tutan Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK ve Doç. Dr. Özen YILDIRIM'a; kibarlığı ve yardımseverliği ile desteğini benden esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Özgür Osman DEMİR'e; beni her daim motive eden iş ve okul arkadaşlarıma; hayatımın her aşamasında yanımda olan ve beni her koşulda destekleyen anneme, babama ve abime sonsuz teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

ÖZET

Bu çalışmada fen bilimleri dersi kapsamında öğrencilere nasıl ödevler ve geri bildirimler verildiğinin ve bunlara yönelik öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Ayrıca, çalışmada öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin fen bilimleri ev ödevleri noktasında karşılaştıkları güçlükler belirlenmiştir. Çalışma grubunda altı fen bilimleri öğretmeni, altı öğrenci ve altı velinin yer aldığı bu nitel çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Gaziantep ilinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmen, öğrenci ve velilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bu verilerin analizleri için içerik analizi kullanılmıştır. Analizler sonucunda, öğretmen ve öğrencilerin ödevleri ve geri bildirimleri gerekli buldukları, öğretmenlerin düzenli olarak ödev verdikleri ve öğrencilerin fen bilimleri ödevlerini tamamlamak için haftada ortalama 1 ya da 2 saat ayırdıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin ödev olarak test ve alıştırma soruları verdikleri, düzenli kontrol sağlayarak sözlü geri bildirim sağladıkları ve araştırma, proje ve ürün-odaklı ödevlerde yazılı geri bildirim vermeye çalıştıkları belirlenmiştir. Ailelerin WhatsApp aracılığıyla ödevlendirmelerden haberdar oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Fen bilimleri, Ev ödevleri, Geri bildirim, Ödev uygulamaları, Aile katılımı

ABSTRACT

In this study, it was aimed to reveal how homework and feedback were given to students within the scope of science course and to examine the opinions of teachers, students and parents about homework and feedback. In addition, the difficulties faced by teachers, students and parents in science homework were determined. This qualitative study, which included six science teachers, six students, and six parents in the study group, was carried out in the province of Gaziantep in the 2019-2020 academic year. Semi-structured interviews were conducted with teachers, students and parents. Content analysis was used for the analysis of the data. As a result of the analyzes, it was determined that the teachers and students found homework and feedback necessary, that the teachers gave homework regularly, and that the students allotted an average of 1 or 2 hours a week to complete their science homework. It was found out that the teachers gave test and practice questions as homework, provided verbal feedback through regular checks, and tried to give written feedback in research, project and product-oriented assignments. It was understood that the families were aware of homework assignments via WhatsApp.

Keywords: Science course, Homework, Feedback, Homework applications, Family participation

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİLLER.....	vii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.1.1. Problem Cümlesi	5
1.1.2. Alt Problemler	5
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Araştırmanın Varsayımları	8
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	8

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Türk Eğitim Sistemi İçerisinde Ev Ödevi	9
2.2. Ödev	9
2.3. Ödevlendirme Kavramı	11
2.4. Ödevlerin Yapılmasını Etkileyen Faktörler	13
2.5. Ödevin Akademik Gelişime Etkisi.....	13
2.6. Ev Ödevlerinin Verilme Amacı.....	14
2.6.1. İletişimsel Amaç	15
2.6.2. Öğretimsel Amaç	15
2.6.3. Politik Amaç	15
2.7. Ödevlere Ayrılacak Olan Süre.	15
2.8. Ödev Türleri.	16
2.8.1. Sınıf Ödevi.....	17
2.8.2. Ev Ödevi.....	17
2.8.2.1. Hazırlık Ödevleri	17

2.8.2.2. Uygulama Ödevleri.....	18
2.8.2.3. Bütünleştirici Ödevler.....	18
2.8.2.4. Geliştirme Ödevleri	18
2.9. Ev Ödevi Yaptırmada Ailenin Rolü	20
2.10. Ev Ödevi Yaptırmada Öğretmenin Rolü	21
2.11. Ödevleri ve Aile Katılımını Konu Alan Araştırmalar	22
2.12. Geri Bildirim	26
2.13. Öğretme ve Öğrenme Sürecinde Geri Bildirim.....	28
2.14. Geri Bildirimin Amacı.....	30
2.15. Etkili Geri Bildirimin Özellikleri	30
2.15.1. Geri Bildirimi Alan Kişi Açısından Önemi	31
2.15.2. Geri Bildirimi Veren Kişi Açısından Önemi	32
2.16. Geri Bildirimde Karşılaşılan Güçlükler	33
2.17. Geri Bildirim Türleri	33
2.17.1. Açıklayıcı Geri Bildirim	34
2.17.2. Onaylayıcı Geri Bildirim	34
2.17.3. Düzeltici (bug-related) Geri Bildirim	34
2.17.4. Onaylayıcı Geri Bildirim	34
2.18. Geri Bildirimin Miktarı	35
2.19. Geri Bildirimin Anlaşılabilirliği.....	35
2.20. Geri Bildirimin Veriliş Biçimi	36
2.21. Geri Bildirim ile İlgili Yurt İçi ve Yurt Dışı Araştırmalar	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	42
3.1. Araştırmanın Modeli	42
3.2. Çalışma Grubu	42
3.3. Veri Toplama Araçları	45
3.3.1. Öğrencilere Uygulanmış Olan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	46
3.3.2. Velilere Uygulanmış Olan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	46
3.3.3. Öğretmenlere Uygulanmış Olan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	47
3.4. Veri Toplanması	47
3.5. Araştırmanın Geçerliliği.....	48
3.5.1. Araştırmanın İç Geçerliliği	48

3.5.2. Araştırmanın Dış Geçerliliği.....	49
3.6. Verilerin Analizi.....	49

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM	50
4.1. Ödevler ile İlgili Temalar.....	50
4.2. Geri Bildirim İle İlgili Temalar.....	52
4.3. Öğretmenlerle Ödevler Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular....	51
4.4. Öğrencilerin Ödevler Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular.....	59
4.5. Velilerin Ödevler Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular.....	65
4.6. Öğretmenlerin Geri Bildirim Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular..	72
4.7. Öğrencilerin Geri Bildirim Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular....	79
4.8. Velilerin Geri Bildirim Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular....	84
4.9. Tartışma.....	89

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	91
5.1. Sonuçlar.....	91
5.2. Öneriler.....	93
5.2.1 Öğretmenlere Dönük Öneriler	93
5.2.2. Araştırmacılara Dönük Öneriler.....	94

KAYNAKÇA	96

EKLER.....	109
Ek 1. Öğretmen Görüşme Formu.....	109
Ek 2. Öğrenci Görüşme Formu.....	110
Ek 3. Veli Görüşme Formu.....	111
Ek 4. Etik Kurul Kararı.....	112

TABLolar LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Cinsiyet, Kıdem ve Okul Türlerine Göre Dağılımları	43
Tablo 2. Görüşme Yapılan Velilerin Cinsiyet ve Öğrencisinin Okul Türü ve Sınıf Seviyesine Göre Dağılımları	44
Tablo 3. Görüşme Yapılan Öğrencilerin Cinsiyet, Sınıf Seviyesi ve Okul Türüne Göre Dağılımları	45
Tablo 4. Ödevlerin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğretmenlerin Görüşleri.....	52
Tablo 5. Fen Ödevlerinin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğretmenlerin Görüşleri.....	53
Tablo 6. Ödevlerinin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğrencilerin Görüşleri.....	59
Tablo 7. Fen Ödevlerinin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğrencilerin Görüşleri.....	60
Tablo 8. Ödevlerin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Velilerin Görüşleri	66
Tablo 9. Fen Ödevlerinin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Velilerin Görüşleri.....	66
Tablo 10. Geri Bildirim İle İlgili Bilgiler Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğretmenlerin Görüşleri.....	73
Tablo 11. Geri Bildirimin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğretmenlerin Görüşleri.....	73
Tablo 12. Geri Bildirim ile İlgili Bilgiler Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğrencilerin Görüşleri.....	78
Tablo 13. Geri Bildirimin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğrencilerin Görüşleri.....	79
Tablo 14. Geri Bildirim ile İlgili Bilgiler Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Velilerin Görüşleri.....	84
Tablo 15. Geri Bildirimin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Velilerin Görüşleri.....	84

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 1. Ödevler Teması	50
Şekil 2. Geri Bildirim Teması	51

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Eğitim, gençlerin ve çocukların toplum içerisinde yer almaları için gereken anlayış, bilgi ve becerileri elde etmeleri ve kişilik gelişimlerini sağlayabilme noktasında gerek okul gerek okul dışında kilit bir noktadadır (MEB, 2018). Eğitim doğumdan ölüme yaşamın her alanında devam eden ve okul dışı ve içerisinde etkinlikleri kapsayan süreçtir. Bu nedenle, yetişmiş ve yetişmekte olan neslin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamasını hedeflemektedir (Varış, 1998). Okullar, bireylerin sürekli değişmekte olan bilgileri öğrenip, gündelik hayatta kullanmalarına yardımcı olmaktadır. Bundan dolayı öğretmenler, problemlere çözüm bulabilen, eleştirel düşünen, yeni fikirler ortaya çıkarabilen, empati yeteneği gelişmiş ve tarihsel ve kültürel anlamda kendini geliştirebilen bireyler yetiştirmek istemektedirler (Kutlu, vd., 2009). Bireylerin eğitiminde okullar ya da diğer eğitim kurumları önemli olsa da ailenin ve çevrenin etkisi de oldukça büyüktür (Kaplan, 2018). Çevre ve aileden kazanılan davranışlar öğrencilerin akademik başarısını da etkilemektedir. Öğrencilerin okul dışında ya da okul içerisinde, sosyal ve günlük hayattaki öğretim yaşantılarının birleşiminde, aile-öğrenci-okul ilişkisi de eğitim sürecinin bütünü oluşturmaktadır (Demirel, 1989). Bu nedenle eğitim programları, okul içi ve okul dışı etkinliklerin bir bütünüdür (Kaplan, 2018). Okul içi ve okul dışı etkinliklerin yanı sıra öğretilmeye çalışılan bilgilerin daha üst seviyeye çıkarılması, desteklenmesi ve gündelik hayatla ilişkilendirilmesi oldukça önemlidir. Öğretimin okul dışında da devam edebilmesi için öğretmenlerin en sık başvurduğu etkinliklerden biri, ev ödevleridir. Ödevler, okulda verilen bilgilerin ve yaşantıların kalıcılığının artırılması ya da elde edilen bu yaşantıların genişletilebilmesi amacıyla öğretmenler tarafından verilmektedir (Kaplan, 2006). Öğretmenler tarafından verilen ev ödevleri, öğrencilerin yetenek ve bilgilerinin ne düzeyde olduğunu keşfetmelerine ve geliştirmelerine, eksik olduğunu düşündükleri yönlerini tamamlamalarına, programlı ders çalışma sistemi kazanmalarına, sorumluluk bilincini geliştirmelerine ve araştırma becerileri kazanmalarına yardımcı olur. Öğrenciler okuldaki evlerinde o gün işlenmiş olan konulardan ev ödevlerini yaptıkları zaman hem konu tekrarı yapar hem de eksik oldukları konuların farkına varırlar (Kaplan, 2006). Ödevler öğrencilerin okula karşı olan olumlu tutumunu da geliştirerek ailelerinin bu sürece dâhil olmasına öncülük etmektedir (Cooper, 1989).

Öğrencilerin farklı etkinliklerle dinlenmeleri ve boş zamanlarında eğitimsel yönde ilerlemeleri sağlanmalıdır. Öğrenme sürecinin belirli bir zamanı ve biçimi bulunmadığından bu

süreç okul ile sınırlandırılmamalıdır (Karabıyık ve Gülseren 1971). Öğretmenler, ev ödevi verdiklerinde bu ödevin amacını öğrencilere net şekilde açıklamalıdır. Öğrencilere verilen ödevlerin ne amaçla verildiğini açıklamak, onların bilincini artırarak daha doğru ve anlamlı ödev yapmasını sağlayacaktır. Ödevlerin hangi amaçla verildiği ve ödev hazırlayabilmek için nelerin yapılmasının daha doğru olduğu gibi konularda öğrencileri bilgilendirmek gerekmektedir (Dinçer ve Ulutaş, 2003).

Verilen ödevlerin öğrencide olumlu yönleri kadar olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Ev ödevleri öğrencilerin sosyal etkinliklere ayıracakları süreyi kısıtlamaktadır (Deveci, 2011). Aileler, öğrencilere verilen ödevlere fazla müdahale edebilirler; başka bir deyişle, öğrenciye yardımcı olmak isteyen velinin öğretmenden farklı bilgiler vermesi, öğrencilerde yanlış öğrenmeye sebep olabilir (Cooper, 1989). Fen bilimleri ödevlerinin verilmesinin yanı sıra bunların kontrolleri ve geri bildirim uygulamaları da oldukça önemlidir. Geri bildirim, verilecek mesajı göre olumlu ya da olumsuz olarak ikiye ayrılabilir. Öğrenci, verilen mesajı tamamen algılar ve bu bilgiyi kaynağına doğru şekilde gönderirse buna olumlu geri bildirim denir. Öğrenci verilen mesajı anlayamıyor ya da eksik anlayarak bunu iletiyorsa buna olumsuz geri bildirim denir. Olumlu geri bildirimde, verilmekte olan mesaj doğru şekilde anlaşılmalı ve yorumlanmalıdır. Bu durumlarda öğrenci geri bildirim için hazırdır. Geri bildirim, öğrencilerin zayıf ve güçlü yönleri hakkında bilgi vermeye, öğrencilerin kendi performanslarını değerlendirmelerine ve bu bilgileri, yapacakları çalışmalarda kullanmalarına yardımcı olur. Olumsuz geri bildirimde mesaj, amaçlanan şekilde alınmadığından bunun bildirilmesi şartıyla düzeltici işlev görmektedir. Bu şekilde, davranışların yeniden yönlendirilmesine yardımcı olur (Köğçe vd., 2008). Geri bildirim öğrencilerde eksik öğrenmelerin kontrolü, düzeltilmesi ve kişisel gelişim takibinin yapılması için sıkça kullanılmaktadır. Öğretmenler, ödevin amacının belirlenmesi, tasarlanması ve bunun takibinin yapılmasında oldukça önemli bir role sahiptir. Ödevlerin takip edilmesi süreci, sözlü ya da yazılı geri bildirim verme ve öğrencilerin yanıtlarının sınıf içerisinde tartışılması gibi eylemleri içermektedir. Ödevlerin takibi sayesinde öğrencilerin öğrendikleri konuda yaşamış olduğu zorlukları, yapılan hataları ve kavram yanlışlıklarını tespit ederek bunlara çözüm bulabilirler. Ancak bunların yapılabilmesi için ödevlerin planlı olarak yürütülmesi gerekmektedir (Cooper, 1989). Geri bildirim, 'anında', 'biraz gecikmeli' ve 'gecikmeli' olarak verilebilmektedir. Geri bildirim; miktarları belirlenmiş hedeflere, öğrencilerin gelişmesi gereken noktalara ve öğrencilerin gelişim durumlarına göre değişiklik gösterebilir. Geri bildirimler; yazılı, sözlü, uygulamalı ve görsel olarak verilebilmektedir (Kulik ve Kulik, 1988).

1.1. Problem Durumu

Öğrencilerin eğitim ve öğretim hayatlarında ödevlerin etkisi oldukça büyüktür. Bazı araştırmacılar ev ödevlerinin öğrencilerin okul içerisindeki öğrenimlerine katkısı olduğunu düşünmektedirler (Handerson, 1996). Fen bilimleri öğretmenleri; sınıf içerisinde anlatılan konuların laboratuvar ortamında desteklenememesi, deney ve gözlem ile devam ettirilmesi gereken konuların tamamlanamaması, zamanın yetersiz kalması gibi nedenlerle ödev vermeye ihtiyaç duymaktadırlar. Fen bilimleri ders konularında çok sayıda soyut kavram bulunmaktadır. Fen bilimleri ders konularının anlaşılabilmesi için soyut olan kavramların günlük hayat ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Verilen ödevler ise günlük hayat ile okul arasında köprü olmaktadır. Öğrencilere fen bilimleri dersinde öğrenmiş oldukları kavramları günlük hayata aktarmasını sağlayan ödevler vermek öğrencilerin konuları daha iyi anlamasına yardımcı olacaktır (Deveci, 2011). Bazı çalışmalar da her öğretmenin ödev vermediğini veya öğretmenlerin ödev verdiklerinde bile öğrencilerin ödevlerini tamamlamadıklarını (örn. Xu, 2011) göstermektedir. Ev ödevleri okul ve ev arasındaki bağı kurmakla birlikte, çoğunlukla okul ve ev arasında yaşanan sorunların asıl sebebi olarak görülmektedir (Cooper vd., 2006). Eğitimcilerin ve ailelerin bu konuda anlaşmazlıklar yaşadıklarını gösteren bazı çalışmalar yapılmıştır. Aileler, öğretmenler tarafından verilen ev ödevlerinin çok uzun ya da kısa, çok zor ya da kolay ve bazen de ödevlerin amaçsız olmasından yakınırken (Coutts, 2004; Kralovec ve Buell, 2000), ev ödevlerinde öğrencilere destek olamadıklarından, ödev hazırlama konusunda eğitim almadıklarından ya da nitelikli ödevler hazırlamaya zamanlarının olmadığından da hayıflanmaktadırlar (Farkas vd., 2015). Öğrenciler ödevlerin çok zaman almasından ve diğer etkinliklere zamanlarının kalmamasından yakınmaktadır; ayrıca, ev ödevlerini hayatlarında bir stres kaynağı olarak görmektedirler (Kouzma ve Kennedy, 2002). Ev ödevleri, öğrencilerin ders içerisinde öğrendikleri bilgileri pekiştirmeleri açısından önemlidir. Ödevlerin yararı ve gerekliliği bir tartışma konusudur. Ev ödevlerinin okul ile ev arasında bir bağlantı oluşturduğu düşünülmektedir. Öğrenciler okul içerisinde farklı derslerde farklı konular ile karşılaşmaktadırlar. Bundan dolayı öğretmenler edinilmesi gereken konu ve kazanım kayıplarını en az seviyeye getirebilmek için ödevlere başvurumaktadırlar. Okulda öğrenilecek olan bilgilerin devamını sağlamak, öğretilmiş olan bilgileri pekiştirmek ve öğrencilerin bir sonraki ders için hazırlık yapabilmesine olanak sunmak amacıyla ödevlere başvurulmaktadır (Küçükahmet, 2002). Öğretmenlerin öğrencilere verdiği ev ödevleri bir etkinliktir (Büyüktokatlı, 2009). Öğrencilere verilen ödevler öğretmenin de kişisel özelliklerini yansıtmaktadır. Bu özellikler, verilen ödevi zevkli ya da sıkıcı bir hale getirebilir. Öğrencilere verilen ödevler onlara farklı pencereler açmaktadır. Bu ödevleri verirken öğrencilerin

farklılıkları göz önünde bulundurulmalıdır. Ödevler, öğrencilerin kişisel ilgi alanları ve özel yetenekleri doğrultusunda verilmelidir. Bu tür ödevler öğrenciyi daha çok araştırmaya ve okumaya itmektir. Ev ödevleri eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır ve ödevler büyük bir titizlik ile verilmelidir. Ödevler öğrencilerin doğru kazanımlar elde etmesine yardımcı olmuyorsa, ödev anlamlı olmaktan çıkarak zaman kaybına neden olmaktadır (Çağlayan, 2002). Okul içerisindeki deneyimler ve bilgiler, günlük hayatta da kullanılmalıdır; ancak çoğu zaman okullarda kazanılan deneyim gündelik yaşam ile bağdaşmamaktadır (Bektaş ve Horzum, 2010). Okullar sosyal bir kurum olarak günlük hayat içerisinde bulunan tüm imkânları barındırmalıdır. Böylelikle okullardaki eğitim, yaşama hazırlıklı olmaktan çok, yaşamın kendisi olmalıdır (Dewey, 1970). Fen bilimleri ev ödevlerinin amacına ulaşabilmesi, ödevlerin öğrencilerin eğitim ve öğretim hayatına katkısının olabilmesi, ödevlere olan olumlu ya da olumsuz tutumların belirlenebilmesi ve verilen ödev türlerinin neler olduğunun ve fen bilimleri ödevlerin diğer ödevlerden farkının anlaşılabilmesi noktasında öğrencilerin, öğretmenlerin ve ailelerin belirtilen durumlar doğrultusunda net bilgilerin aile, öğretmen ve öğrencilerden alınması gerekmektedir.

Ödevlerin yanı sıra ödevlerin takibi ve öğrencilere verilecek geri bildirim de oldukça önemlidir. Öğretmenler ödevlerin neden verilmesi gerektiğini, amacını ve tasarımını anlatmada önemli bir role sahiptir (Cooper, 1989). Ödevlerin kontrolü sayesinde öğrencilerin yaptığı hatalar veya kavram yanılgıları ve konuyla ilgili yaşamış oldukları zorluklar ortaya çıkarılarak öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim planları düzenlenebilir; ancak bunun uygulanabilmesi için ödevlerin takip edilmesi gerekmektedir. Öğrenci ev ödevlerini yaparken ailenin bildiği konuları anlatması ve öğrenciyi araştırma yapması noktasında yardımcı olması, öğrencinin ödevleri daha kolay hazırlamasına olanak sağlamaktadır. Ev ödevlerinin dersin sonunda hızlıca ve nasıl yapılacağı anlatılmadan verildiği bilinmektedir (Van der Sanden, 1989, akt. de Jong, 2000). Ödevin değerlendirmesinin nasıl yapılacağı ve başarı ölçütünün neler olacağına öğrencilere bildirilmesi süreç içerisinde önemli bir yer tutar (William ve Thompson, 2008). Ayrıca öğrencilerin hazırlamış olduğu ödevlerden yola çıkarak, öğretmenlerin öğrencilerini değerlendirmesine yarar sağlamaktadır. Bazı öğretmenler, ödevleri yorum yapmadan toplarken bazı öğretmenler öğrencilerinin yapamamış olduğu ya da zorlanmış olduğu konular üzerinden tartışma yoluyla fikirlerini belirtir. Sözlü ya da yazılı geri bildirim vererek ödevleri notlandırır (Cooper, 1989). Öğretmenlerin ödevlere yönelik geri bildirim vermesi öğrenci başarısının yanı sıra öğrencilerin ödevlere olan motivasyonunu ve ilgisini etkilemektedir. Öğrencilere geri bildirim verilmesi öğrencilere katkı sağladığı kadar öğretmenlere de katkı sağlamaktadır (Kaplan, 2018). Öğretmenler öğrencilere geri bildirim

verirken hangi geri bildirim türünü daha sık kullandığını, hangi geri bildirim türlerini kullanırsa daha etkili sonuç alabileceğini, öğrenci ile iletişim şeklinin nasıl olması ya da olmaması gerektiğini, öğrenciye geri bildirim verdikten sonra gelen tepkilere göre kendini nasıl ifade edebileceğini göz önünde bulundurması öğretmenlere katkı sağlayabilmektedir. Öğretmenler, verilen ödevlerden edinmiş oldukları bilgiler yardımıyla öğrencilerin dersi öğrenmesi ve bunlar hakkında bilgi sahibi olması için sınıf içi etkinlikleri düzenleyebilir (Kaplan, 2018). Dolayısıyla, öğretmenlerin geri bildirim verme şekli, öğretmenden istenen geri bildirim şekli ve geri bildirim öğrenciye olan katkı durumu için veli, öğretmen ve öğrencilerden bir arada bilgi alınması ve incelenmesi gereklidir. Bu bağlamda, veli, öğretmen ve velilerden alınan fen bilimleri ev ödevlerine yönelik geri bildirim ile ilgili görüşlerin birbirleri içerisindeki benzerlik ve farklılıklarına yönelik bir çalışma yürütülecektir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Fen bilimleri dersi ev ödevleri ve bu ödevlere yönelik geri bildirim verme ile ilgili veli, öğrenci ve öğretmen görüşleri nelerdir?

1.1.2. Alt Problemler

Belirtilen problemlerde *öğretmenler*'e yönelik aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Fen bilimleri dersi ev ödevlerine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
2. Fen bilimleri öğretmenlerinin ödev verme amacı nedir?
3. Fen bilimleri öğretmenleri ne tür ödev vermektedir?
4. Fen bilimleri öğretmenlerinin ödev verme sıklığı nedir?
5. Fen bilimleri dersi ödevlerinin öğretmen açısından önemi nedir?
6. Fen bilimleri öğretmenlerinin vermiş olduğu ödevler sınıf seviyesine göre farklılık göstermekte midir?
7. Geri bildirim vermeye yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?
8. Fen bilimleri öğretmenlerinin geri bildirim verme sıklığı nedir?
9. Fen bilimleri öğretmenleri hangi geri bildirim türünü/türlerini kullanmaktadır?

Belirtilen problemlerde *öğrenciler*'e yönelik aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Fen bilimleri dersi ev ödevlerine yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
2. Fen bilimleri öğretmenlerinin ödev verme amacı nedir?
3. Fen bilimleri öğretmenleri ne tür ödevler vermektedir?
4. Fen bilimleri dersi ödevleri için öğrencinin ayırdığı süre ne kadardır?

5. Fen bilimleri ödev verilme sıklığı nedir?
6. Verilen ödevler sınıf seviyesine göre farklılık göstermekte midir?
7. Fen bilimleri dersi ev ödevlerinde yaşanan zorluk ve sıkıntılar nelerdir?
8. Geri bildirim vermeye yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
9. Fen bilimleri dersinde geri bildirim verilme sıklığı nedir?
10. Fen bilimleri öğretmenleri hangi geri bildirim türünü/türlerini kullanmaktadır?
11. Fen bilimleri öğretmenlerinin nasıl geri bildirim vermesi istenirdi?

Belirtilen problemlerde *veliler*'e yönelik aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Fen bilimleri dersi ev ödevlerine yönelik veli görüşleri nelerdir?
2. Fen bilimleri öğretmenlerinin ödev verme amacı nedir?
3. Fen bilimleri dersinde öğrenciye ne tür ödevler verilmektedir?
4. Fen bilimleri dersinde hangi ödev türünü daha yararlı bulmaktasınız?
5. Fen bilimleri dersi ödevleri için öğrencinin harcamış olduğu süre ne kadardır?
5. Fen bilimleri dersinde öğrenciye ödev verme sıklığı nedir?
6. Fen bilimleri dersi ev ödevlerinin veli açısından önemi nedir?
7. Ortaokul öğrencilerin fen bilimleri dersi ev ödevlerinde yaşadıkları zorluk ve sıkıntılar nelerdir?
8. Ortaokul öğrencilerinin ev ödevleri ile ilgili olumlu düşünceler geliştirmelerinde fen bilimleri öğretmenlerinin rolü nedir?
9. Geri bildirim vermeye yönelik veli görüşleri nelerdir?
10. Fen bilimleri öğretmenlerinin geri bildirim verme sıklığı nedir?
11. Fen bilimleri öğretmenleri hangi geri bildirim türünü/türlerini kullanmaktadır?
12. Fen bilimleri öğretmenlerinin nasıl geri bildirim vermesi istenirdi?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, ortaokul fen bilimleri öğretmenlerinin, öğrencilerinin ve velilerinin fen bilimleri ev ödevleri ve geri bildirimleri hakkındaki görüşlerinin neler olduğunun ortaya çıkarılmasıdır. Öğrencilerin fen bilimleri dersine haftalık ne kadar süre ayırdıklarını, öğrencilere hangi tür ödevlerin neden ve ne amaçla verildiğini ve ödevlerin bireysel mi yoksa genel olarak mı verildiğini belirlemek ve ödevlendirme durumu, tekrar ödevlendirme durumu, geri bildirim alma durumu, hangi geri bildirim tercih edildiği ve geri bildirim istedik değişimleri gibi meselelere açıklık getirmek çalışmanın diğer amaçlarındandır. Bu çalışmada, ailelerin çocuklarının ödev yapmalarına sağladıkları desteğin

öğrenme düzeyi üzerindeki etkilerine ilişkin görüşleri, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimin olası olumlu veya olumsuz sonuçları, öğretmen ve veli iletişiminin ailelerin ev ödevlerine katılımını ne yönde etkilediği ve ailelerin ev ödevlerine verilen geri bildirim hakkındaki görüşleri de araştırılmıştır. Ayrıca, bu çalışma ile öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin fen bilimleri ev ödevleri hususunda karşılaştıkları güçlükler belirlenmeye çalışılmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Fen eğitimi alanında ödevler ile ilgili çalışmaların az olması dikkat çekmektedir. Yürütülmüş olan çalışmalarda ise ödevin öğrenci başarısına olan etkileri araştırılmaktadır (Ceylan, 2020; Özben, 2006; Kaplan, 2006; Cooper, vd., 2006; Cosden, vd., 2010; Eren ve Henderson, 2008). Bu yönü ile de diğer derslerden farklılık göstermektedir. Öğrencilere verilen ev ödevlerinin öğrencilere yararı da bulunmaktadır. Ev ödevlerinin öğrencilere çalışma alışkanlığı ve sorumluluk duygusu kazandırma ve öğrenmenin pekiştirilmesi gibi yararları bulunmaktadır (Cooper, 2007). Cooper'ın (1989) ev ödevlerinin faydalarını etkileyecek faktörleri sınıflandırdığı modeli, öğretmen katılımını gerektiren “sınıf içi takip” ve “ödev özellikleri” boyutlarını içermektedir. Model, öğretmenlerin verdikleri ödevin miktarı, amacı ve bireyselleştirilmesi, öğretmenler tarafınca verilen geri bildirim gibi davranışları ve öğrencinin ödevden faydalanma düzeyi gibi unsurları barındırmaktadır. Ev ödevleri ile ilgili çalışmalar uzun süredir devam ediyor olsa da öğretmenlerin ödev sürecindeki rolüne değinen çalışmalar azdır (Epstein ve Van Voorhis, 2001). Alanyazın incelendiğinde ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin ödev uygulamalarını ve geri bildirim türlerinden hangilerini hangi amaçla kullandığını inceleyen çalışmalar oldukça sınırlıdır (Bang vd.,2009). Ortaokul fen bilimleri ödev ve geri bildirim uygulamalarında fen bilimleri öğretmenlerinin ne tür ödevler verdiği ve bu ödevlerde hangi geri bildirim yöntemini kullandığı, geri bildirim ve fen bilimleri ödevlerinin öğrenciye olan etkisi ve ödevlerde aile katılımının olası olumlu etkilerinin neler olduğu Türkiye özelinde incelenecek ve bulguların diğer çalışmalar ile olan benzerliklerinin ya da farklılıklarının olası nedenlerine odaklanılacaktır.

Ailelerin öğrenme sürecine dahil olma yollarından biri de ödevdir. Ev ödevleri, öğretmenlerin öğrencilerinin velileriyle iletişime geçmelerine ve öğrencilerinin gelişimleri hakkında bilgi sahibi olmalarına fırsat tanımaktadır. Ev ödevleri ailelerin, çocuklarının öğrenme durumları ve okul ve sınıf hayatları ilgili bilgi sahibi olmalarına da olanak sağlamaktadır. Ailelerin ev ödevlerine katılımını ve bunun önemi açıklayan çalışmalar mevcuttur; fakat bu çalışmalar, öğrenci ve öğretmenlerin bakış açısının ağırlıklı olduğu

çalışmalardır. Bu gibi çalışmalarda öğrenci başarısı ile ilgili değerlendirmeler yapılmış, ancak öğrencilerin ev hayatları göz ardı edilmiştir (Singh vd., 2013). Yürütülen bu araştırmada öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin bir arada toplanması ve karşılaştırılması, birlikte yorumlanması ve velilerin geri bildirim ve ödevler hakkındaki görüşlerinin de anlaşılacak istenmesi çalışmayı önemli kılmaktadır. Fen bilimleri öğretmenlerinin ödev uygulamaları ve geri bildirim ile ilgili görüşlerinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Bundan dolayı çalışma; ailelerin, öğrencilerin ve velilerin ödevler ve geri bildirim hakkındaki görüşleri, fen bilimleri dersi ev ödevi türleri, haftalık harcanan süre, ödevin verilme amacı, geri bildirim verme türleri, geri bildirimden sonraki istenilen değişimler gibi konular hakkında bilgi sağlamayı hedeflemektedir. Bunun yanı sıra, bu çalışma ile ortaokullardaki fen bilimleri dersi ödev ve geri bildirim uygulamalarının geliştirilmesi ve yenilenmesi mümkün olacaktır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada, ortaokul fen bilimleri öğretmenlerinin, öğrencilerinin ve velilerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara samimi ve doğru yanıtlar verdiği ve nitel veri toplama aracının istenilen verilere ulaşmakta yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın kapsamı, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Gaziantep ilinde bulunan sosyoekonomik düzeyleri farklı olan ilçelerden amaçsal örnekleme yöntemiyle seçilen altı ortaokulda 5. 6. 7. ve 8. sınıf düzeyinde görev yapan fen bilimleri öğretmenleri ve öğrencileri ile bu öğrencilerin velileriyle sınırlıdır. Fen bilimleri öğretmenleri özel okulda (f=3) ve devlet okulunda (f=3) görev yapmaktadırlar; benzer bir şekilde, öğrencilerin yarısı (f=3) özel okulda, diğer yarısı da (f=3) devlet okulunda eğitim görmektedirler. Bu bağlamda, bahsi geçen sayıda fen bilimleri öğretmeni, öğrenci ve veli ile görüşme yapmış olmak ve onların fen bilimleri ödevleri ve bu ödevlere verilen geri bildirimler hakkındaki görüşlerini almak araştırmanın diğer sınırlılığını oluşturmaktadır. Ayrıca, fen bilimleri öğretmenlerine dönük hazırlanmış sorulara yönelik çıkarımlarda bulunarak bahsi geçen öğretmenlerin nasıl ödevler verdiklerini ve bu ödevlere verdiklerini belirttikleri yazılı geri bildirimleri görememek bir diğer sınırlılıktır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Türk Milli Eğitim Sistemi İçerisinde Ev Ödevi

Ödevler ile ilgili uygulama çalışmaları, yurt dışında ve ülkemizde de birçok değişime uğramıştır (Kaplan, 2018). Ödevler tartışılmakta ve çalışılmakta olan bir konudur; ayrıca, ülkemizde üzerinde sıkça durulan ve gerekliliğinin bulunması için çeşitli tartışmalara neden olan konulardan da biridir (Çetinkaya, 2019). Ülkemizde gerekli tartışmalara ve araştırmalara konu olan ödevlerin verilmesi hususunda bir fikir birliği sağlanamamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı da bu konu ile ilgili belirli zaman aralıklarında genelgeler yayımlamış; ancak ödevin tanımı ve uygulanması noktasında yaşanan karışıklıklara net bir çözüm önerisi getirememiştir (Arslanhan, 2013). Resmî gazetede 10 Kasım 1976 tarihinde yayınlanmış olan Milli Eğitim Bakanlığı yönetmelik maddesine, öğrencilerin ödevlerini mümkün olduğunca okul içerisinde yapması gerekmektedir. Birinci ve ikinci sınıflardaki öğrencilere ödevlendirme yapılmaması, üçüncü ve daha sonraki sınıf kademelerinde ise öğrencilerin ödevlere ayırması için verilen sürenin uzun tutulmamasına dikkat edilmelidir. Verilecek olan ödevlerde öğrencilerin kişisel özellikleri dikkate alınmalıdır. Yaratıcılığı köreltecek ödevlerin verilmemesi ve öğrencilere geri bildirim verilerek öğrencilerin kişisel gelişimi için önemli bir adım atılması gerektiği vurgulanmıştır. Verilen ödevlerin öğrencilere fayda sağladığını belirleyen bazı faktörler vardır. Ödevlerin çeşitliliği, amacı, öğrenci seviyesine uygunluğu, sıklığı, ödevlere verilen geri bildirim gibi birçok faktör ödevlerin fayda sağlayıp sağlamadığı konusunda tartışma yaratmaktadır. Okullardaki ders için ayrılan sürenin ders içerisindeki konuya yetmemesi, müfredat yoğunluğu, öğrencilerin bireysel ve kişisel farklılıkları, okulların kendi içerisinde farklılaşması, coğrafi konum gibi birçok etken ödev verilmesi noktasında göz önünde bulundurulmalıdır (Gürlevik, 2006).

2.2. Ödev

Ödevler, öğrenme süreçleri içerisindeki en önemli ve en çok kullanılan öğelerden biridir. Ev ödevleri öğretmenlerin ve ailelerin en sık başvurduğu çalışmalardandır. Öğretmenler öğrencileri okul dışı zamanlarını daha doğru ve verimli kullanmasını istediklerinden dolayı ev ödevlerini çok sık kullanmakta ve tercih etmektedir (Çetinkaya, 2019). Ev ödevleri öğrencilere ve öğretmenlere farklı noktalarda yardımcı kaynaklık etmektedir (Oluşum, 2016). Ev ödevleri okulda verilen bilgilerin akılda daha kalıcı olması ve öğrenmeyi kolaylaştırması ve bilgilerin

daha sağlam bir Şekilde ğrenci belleğinde yer etmesi bakımından öğretmenler tarafından sıkça kullanılmaktadır (Aksu,2018). Ev devleri dŐunmeden ya da amacı belirsiz bir Şekilde verilmemelidir. Ödevlerin verilmesi noktasında birÇok faktör bulunmaktadır ve öğrenciler devlendirilirken bunlar ihmal edilmemelidir. (Şahin ve Altınay, 2008). Verilen ev ödevleri öğrencideki sorumluluk bilincini arttırması ve geliştirmesi yönünden büyük önem arz etmektedir (Oluşum, 2016). Aile, ğrenci ve ğretmeni etkilemesinden dolayı ev ödevlerinin planlanması güzel yapılmalıdır ve ortak bir karar doğrultusunda birlikte ŐalıŐılmalıdır (Şahin ve Altınay, 2008).

Eğitimde devler okul iÇinde olduğu kadar okul dışında da devam eden bir uygulamadır. Öğretmenler birÇok sebepten dolayı öğrencilere ev ödevleri vermektedirler. Verilen ev ödevleri okul dışında da öğrencilerin öğrenmelerini devam ettirir ve öğrencinin ilgisinin ve yeteneğinin farkına varmasına olanak sağlar (Kapıkıran ve Kıran, 1999). Ders iÇerisinde öğretilmiş olan konunun evde pekiştirilmesi ve öğrencinin araştırma yapmasının sağlanması gibi nedenlerden dolayı devlendirme yapılmaktadır. Derste öğrenilen konuların kalıcı olmasını sağlamak ve öğrencilerin gelecek dersler iÇin hazırlıklı gelmesini sağlamak ve yeni ŐalıŐma stratejileri geliştirmelerine yardımcı olmak iÇin, ğretmen devlendirme yapmaktadır (Akbaba ve Tüzemen, 2015). Ev devleri öğrencilerin gün iÇerisindeki grdđđ konuların anlaşılmasını ve pekiştirilmesini sağlar ve öğrencinin dersteki konular üzerine dŐunmesine ve kendi eksikliklerini tamamlamasına yardımcı olur; bu sebeple, farklı zorluk düzeylerinde ödevlendirilme yapılması gerekmektedir. Ayrıca verilen ödevlerin deđiŐik ve ilgi Çekici konularla ilgili olması ğrencinin ŐalıŐma isteğini ve dev yapmaya olan motivasyonunu arttırır (Taş, 2013). Öğrencilere uygun zorluk, farklı ve ilgili Çekici konularda öğrencinin dŐunmesine yardımcı olacaktır; dolayısıyla, öğrencilere amacı net olan ödevler verilmesi gerekmektedir. Verilen ödevlerin takipleri yapılmalı ve uygun zaman dilimi iÇerisinde ödevlere yönelik geri bildirim verilmelidir. Geri bildirim verilirken öğrenciyi uygun Şekilde yönlendirmek gerekmektedir. Öğrencilerin öğretilen konuları pekiŐtirmelerini sağlamak, ders iÇerisindeki başarısını arttırmak, diğer ders iÇin hazırlık yapmasını sağlamak ve sosyal ve duygusal gelişimlerini tamamlamasına katkıda bulunmak iÇin dev verilmektedir (Duban, 2016). Öğrencilerin sosyal gelişimini engelleyecek ödevler verilmemelidir. Çocukların kişisel gelişimlerini tamamlamaları noktasındaki en önemli dönem, ilköğretim kademesindedir. Bu dönem iÇerisinde Çok fazla dev vermek, yarardan Çok zarara yol aŐabilir (Oluşum, 2016). Bundan dolayı verilen ödevler istenilen kazanımı sağlayacak, öğrenciyi sıkmayacak ve aile ve Őevresindeki iliŐkiye engel olmayacak kadar kısa olmalıdır. Verilen ödevlerin miktarı ve amacı uygun nitelikte olmalıdır. Verilen ödevin miktarının fazla olması öğrenciyi dev yapma

istediğinden uzaklaştırıp sıkır, verilen amacın dışına çıkartır ve olumsuz etkileri arttırabilir (Büyüktokatlı, 2009).

Ödevler ile ilgili alanyazın incelendiğinde, ödevin tanımı konusunda farklı bakış açıları bulunmaktadır:

- Ödevler okulda veya evde hazırlanması fark etmeksizin öğrencilerin çalışma alışkanlığının ne derece iyi olduğunu gösteren ve öğrenmiş oldukları bilgileri pekiştiren materyalledir (Küçükahmet, 2002).
- Ödevler, öğrencilerin öğretmenlerin ders sırasında öğrettiği bilgileri tekrar etmesi amacıyla verilmektedir (Corno, 1996).
- Ödevler, öğretmenler tarafından öğrencilere verilen ve okul saatleri dışında tamamlanan bir tür iş ya da görevdir (Bempechat, 2004).
- Ev içerisinde gerçekleştirilmek üzere verilen çalışmalara ev ödevi denmektedir. Ödevler, öğrencilerin öz disiplinlerini ve sorumluluk duygusunu geliştirmeye yönelik önemli bir fırsattır (Çağlayan, 2002).
- Bir dersten konu ya da ünite belirlenerek öğrencilerden istenen ve öğrencilerin bedensel ve zihinsel gelişimini hedefleyen etkinliklerdir (Oğuzkan, 1989).
- Ödevler, derste işlenmesi planlanan konuya öğrenciyi hazırlamak, verilen öğretimin etkisini attırmak ya da kuvvetlendirmek için öğrencilere yaptırılan ve öğrencinin de yapmakla yükümlü olduğu iş ya da etkinliktir (Binbaşoğlu, 1994).

2.3. Ödevlendirme Kavramı

Ödevlendirme stratejileri eğitimin her kademesinde verilmektedir. Bu ödevlendirmenin pedagojik açıdan tartışmaları hala devam etse de veliler de öğrencilere ödev verilmesini istemektedir ve dolayısıyla öğretmenler ödevlendirme yapmaktadırlar (İlgar, 2005). Ödevlendirme etkililiğini birden fazla faktör etkilemektedir. Ödevlendirme bir öğretim stratejisidir (Saracaloğlu vd., 2006). Öğretmenlerin sıkça kullanmış olduğu öğretim stratejilerinden olan ödev, ders içerisinde öğretilmiş olan bilgiyi pekiştirir; dolayısıyla, öğrenci seviyesine uygun olarak verilen ödevler, eğitim ve öğretimdeki kazanımları gerçekleştirmek için oldukça etkili bir yöntemdir (Öcal, 2009). Ödevlendirmenin öğrencinin ders içerisinde öğrendiği bilgiyi pekiştirmesine, yeni öğrenmeye yardımcı olmak amacıyla hazırlık yapmasına ve sosyal, bedensel ve dil becerilerini geliştirmesine olumlu etkileri bulunmaktadır (Güneş, 2014). Öğretmen ödev aracılığıyla öğrencinin akademik başarısına katkı sağlar ve bu noktada öğretmen öğrencinin ilgisini çekecek konularda ödevler verilmelidir (Doğru ve Aydoğdu,

2004). Ödevlendirme yapıldığı sırada velinin bilgilendirilmeli ve öğrenci ödevini yaparken velisi öğrenciye gerektiği noktalarda yardımcı olmalıdır. Ödev verildiğinde öğrencilerin bireysel farklılıkları ve seviyeleri göz önünde bulundurulması daha anlamlı bir sonuç elde edilmesini sağlar (Gülcan, 2016). Ödevler bazı öğrencilerde korku oluşturmaktadır (Özmen, 2016). Öğrencilerde çalışma isteği kendiliğinden oluşmalı ve öğrenci bu şekilde çalışmalıdır (Nas, 2016). Öğrenilecek olan bilginin daha kalıcı olması ve sorumluluk bilincinin gelişmesi amaçlanmaktadır. Öğrencilerde öğrenmenin olması ve sorumluluk hissini gelişmesi için öğrencinin belirli bir öğrenme seviyesinde olması gerekmektedir. Öğrencileri sıkacak ödevler olmamalıdır. Öğrencilere ödevlendirme yapılırken öğrencilerin kendi kendilerine araştırma yapmalarını ve yeni bilgiler keşfetmelerine olanak sağlayan nitelikte ödevler verilmelidir. Bu ödevler yardımı ile öğrencilerin motivasyonlarında ve sorumluluk duygularında artış olacağı belirtilmiştir (Cemaloğlu, 2018). Verilen ödevler yoluyla öğrenmenin gerçekleşebilmesi için bazı koşulların tamamlanması gerekmektedir. Ödevlerin öğrencilerce rahatlıkla yapılabileceği konusunda veliler bilgilendirilmelidir. Veliler, ödevlere sadece yardımcı olmalı ve ödevleri öğrenci yerine yapmamalıdır. Ödevler verilirken bireysel farklılıklara dikkat edilerek öğrenci seviyesine uygun ödevler verilmelidir (Gülcan, 2016). Okula gitmek istemeyen ya da okula isteksiz olan öğrencilere çok fazla ödev vermek öğrencinin okula olan isteksizliğinin artmasına neden olmaktadır. Ödevlendirmeler, bu bakımdan, derse karşı olumlu isteği köreltmektedir (Özdaş, 1997). Verilen ev ödevlerinin öğrencileri zorlaması ve öğrencilerin vakitlerini alması nedeniyle öğrencileri derslerden ve okuldan uzaklaştırabilmektedir. Ödevler öğrencilerin dinlenme ve oyun gibi kişisel alanından çalmaktadır. (Güvençer, 2002). Ödevlendirme günümüzde vazgeçilmez bir uygulama olmasına karşın içselleştiremeden yapılan ödevlerin sorumluluk bilinci kazandırmadığı ve yaratıcılığı körelttiği belirlenmiştir (Ural, 2012).

Ödevlendirmeler ile ilgili farklı görüş ve düşünceler, Milli Eğitim Bakanlığı uygulamalarını da etkilemektedir. Japonya ve Kore kaynaklı uygulamalarda ev ödevleri gerekli bulunurken, Almanya, Danimarka ve Finlandiya’da gereksiz uygulamalar olarak görülmüş ve ödevlerin bu ülkelerin sistemlerinde artık kullanılmadığı belirtilmiştir. Finlandiya’da öğrencilerin birçok işi tek başına yapması beklenmektedir (Pala, 2016). Verilen ev ödevlerinin veliler ve öğretmenler tarafından yararlı olduğu düşünülürken, öğrencilerin görüşlerinde farklılıklar bulunmaktadır. Öğretmenlerin ev ödevleri konusunda en fazla şikâyetçi oldukları durum, ödevlerin yapılmaması ya da ödevin bir başkasına yaptırılmasıdır. Ev ödevlerinin olumlu yönüne inanmayan öğrenciler arkadaşlarının yaptığı ödevden kopya çekebilir ya da ödevini bir başkasına yaptırabilir. Böyle bir durum, öğrenciyi sahtekârlığa, baştan savmacılığa

ve kopya çekmeye yöneltebilmektedir. Öğretmenler ödev vereceklerse öğrencilere ödevlerin olumlu etkisine inandırmalıdır (Kohn, 2006).

2.4. Ödevlerin Yapılmasını Etkileyen Faktörler

Ev ödevleri karmaşık yapıdaki etkinliklerdir. Cooper (1984), ödevlerin yapılmasını etkileyen faktörleri 5 ana başlık altında toplamıştır. Bunlar; Dışsal Faktörler, Ödev Özellikleri, Sınıf İçi Faktörler, Aile-Toplum Faktörleri ve Sınıf İçi Takip'tir. Dışsal faktörler içerisinde öğrencinin özellikleri, konu ve sınıf seviyesi bulunmaktadır. Ödevin özelliklerinde; ödevin miktarı, ödevin amacı, ödevin bilişsel amacı, ödevin bireyselleştirme becerisi, öğrencilerin ödev yapma hakkı derecesi, teslim tarihi ve sosyal bağlamlar bulunmaktadır. Verilen ödevler kısa ya da uzun olabilmektedir. Öğretmenler verdikleri bilgilerin pekişmesi veya yeni öğretilecek olan konunun ön hazırlığının yapılması gibi nedenlerden dolayı ödevler verebilmektedir. Ödevler bireysel ya da grup ödevi şeklinde olabilir. Ödevlerin yapılmasını etkileyen faktörler içerisinde aile-toplum başlığı da bulunmaktadır. Öğrencilerin ders dışı etkinliklere ayıracakları zaman, evin ödev yapmaya olan uygunluğu (aydınlatma, sessizlik vb.), aile veya çevre katılımı gibi unsurlar bu başlık içerisinde incelenebilir. Bununla birlikte öğretmenlerin öğrencilere vereceği geri bildirim türleri ödevlerin faydasını arttırabilmektedir (Cooper, 1989). Yapılan bir araştırma çalışmasında, ev ödevlerinin ne olduğu, bunları etkilemekte olan faktörler, aile-çevre unsurları ve ödevlerin sınıf içerisindeki takibi gibi konular araştırılmıştır ve fen bilimleri ödevlerine ve geri bildirimlerine odaklanılmıştır. Ödevlerin özellikleri, ortaokul fen bilimleri dersinde verilmekte olan ödev miktarı, ödevlerin amacı, geri bildirim sıklıkları, geri bildirim amaçları, geri bildirim nedenleri gibi konular incelenmiştir. Bunların yanında öğrencilerin fen bilimleri dersine harcadıkları süreler, öğretmenlerin ev ödevi verme sıklığı, geri bildirim için ayrılan süre, geri bildirim türleri ve ödev türleri de araştırma kapsamında ele alınmıştır. Ailelerin de ödevlere katılımı, ödevin faydası ve bunu etkileyen faktörler, ödevler ile geri bildirim uygulamaları da incelenmiştir. Cooper (1989)'a göre ödevleri etkileyen faktörler, öğrenci, veli ve öğretmen özelliklerinden oluşmaktadır. Ev ödevini hazırlama ve aile yaşamı gibi konular bu akışı değiştirebilmektedir. Problem varsa tespit edilmeli ve çözüm yolu bulunmalıdır. Bu çalışmada geri bildirim ve ödevler sürecinde öğrencinin ve öğretmenin yaşadığı problemler de incelenmiştir.

2.5. Ödevin Akademik Gelişime Etkisi

Öğrencilere verilen ödevler, zor ya da sıkıcı bulunması veya aileler tarafından zorla yaptırılması nedeniyle istenilen amaca ulaşmamaktadır. Ödevlerin zorunlu olarak yaptırılması

öğrencinin akademik başarısını düşürmekte ve öğrenciyi ezberciliğe yöneltmektedir (Duygulu, 2006). Verilmiş ya da verilecek olan ödevlerin öğrencilere tekrar yaptırılması, öğrencilerin çalışma alışkanlığı kazanmalarında önemli bir stratejidir. Ödevleri zamanında ve özenle hazırlayan öğrenciler ile ödevlerini yapmak için yapan öğrenciler arasında önemli bir fark bulunmaktadır (Küçükahmet, 2008). Ödevlendirmeler derste eksik kalabilecek konuların tekrar edilmesine imkân sağlar ve pekiştirilen bilgileri kalıcı hale getirir. Öğrencilerin okuduğunu anlama, problem çözme, eleştirel düşünme ve araştırma yapma gibi becerilerini geliştirerek akademik başarısında artışa yardımcı olur (Şentürk, 2009).

2.6. Ev Ödevlerinin Verilme Amacı

Öğrencilere ödev yaptırmadaki amaç, öğrencinin dersteki düzeyini bilmek, öğrenciyi araştırma yapmaya yönlendirmek ve farklı bakış açısı ile öğrencinin ufkunu genişletebilmektir (Okan, 1989). Ödevler farklı sebeplerden dolayı öğrencilere verilmektedir. En temel ve önemli amaç, öğrencilerin verilen bilgileri öğrenmesinin desteklenmesidir. Epstein (1983), öğrenciye verilen ödevlerin verilme nedenlerini aile ve çocuk iletişimini güçlendirmek, öğrenciye pratik yaptırmak, öğrencinin kişisel gelişimine destek vermek, iletişimi arttırmak ya da ceza vermek olarak tanımlamaktadır. İlkokul öğretmenleri, ev ödevi vermelerindeki en önemli sebebinin öğrencinin becerilerini uygulayabilmesi noktasında öğrenciye zaman vermek olduğunu söylemişlerdir (Epstein, 1988).

Ödevler, öğrencilerin derste öğrenmiş oldukları bilgileri uygulayabilmesi, değerlendirebilmesi ve pekiştirebilmesi amacıyla verilmektedir. Ödevler, öğretme ve öğrenme sürecinin öğrencilere anlamlı bir şekilde verilerek ve ders içerisinde kısıtlı kalmayarak geniş bir zamana yayılmasını sağlamaktadır. Ev ödevleri, öğretmenlerin öğrencilere verilen konuların anlaşılıp anlaşılmadığına karar vermesine yardımcı olmaktadır; öğretmenlere öğrencilerin anlayamadığı konuları kontrol edebilme fırsatı da vererek bilginin uzun süreli belleğe geçmesini sağlamaktadır (Büyüktokatlı, 2009).

Epstein ve Van Voorhis (2001) ev ödevleri hazırlanırken önemli durumların olduğunu belirtmiştir. Bu durumlar, öğrenciler verilen ödevlerin kendi eğitimlerinin bir parçası olduğunu anlamasıdır. Ödevler, öğrencilerin ders içerisinde öğrenmiş olduğu bilgileri tekrar ederek kendini geliştirmesine imkân tanımaktadır. Ev ödevi öğrencinin zamanını daha iyi kullanabilmesini sağlamaktadır. Verilen ödevler, öğrencinin araştırma yapmasına, bilgileri doğru kaynaktan kullanabilmesine, öz disiplin anlayışı ve çalışma alışkanlığı kazanmasına yardımcı olmaktadır ve okul ile ev arasındaki bağı kuvvetlendirmeyi ve öğrenci-aile arasında olan iş birliğini desteklemektedir.

Ödevin verilme amaçları iletişimsel, öğretimsel ve politik olarak üç ana başlık altında toplanmaktadır (Van Voorhis, 2004).

2.6.1. İletişimsel Amaç

Öğretmenler tarafından pek tercih edilmemekle birlikte, bu amaç doğrultusunda verilmiş olan ödevler, akran iletişimini ve veli-öğrenci-öğretmen arasındaki ilişkiyi güçlendirmektedir. Öğrenciye verilmiş olan bir proje ödevinin aileler ile gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi, çocukların öğrenmeleri hakkında ailelerin bilgilenmesine olanak sağlamaktadır. Öğretmenlerin öğrencilere vermiş olduğu grup ödevleri ise kendi aralarında bilgi akışının sağlanmasına ve farklı bir bakış açısı geliştirmelerini sağlamaktadır (Van Voorhis, 2004).

2.6.2. Öğretimsel Amaç

Öğrenilmiş olan bilgileri tekrar ederek pratik kazanmak, bir sonraki derse hazırlık yapmak, kişisel gelişime katkı sağlamak ve öğrenim sürecine katılım boyutlarını içermektedir. Bir sonraki ders için hazırlık amaçlı verilmiş olan soru çözümü içeren ödevler ya da sınıfta öğrenilmiş olan bilgilerin pekiştirilmesi bu başlık altında incelenebilmektedir. Öğretimsel amaçla verilmiş olan ev ödevleri, bireysel çalışmayı tercih eden öğrenciler için kendi düşünme ve becerilerini göstermelerine olanak sağlamaktadır. Verilen ev ödevlerini yapan öğrenci, ödevlerini tamamlamasının kendi sorumluluğu olduğunu öğrenir ve öz disiplin kazanır (Van Voorhis, 2004).

2.6.3. Politik Amaç

Ödevin miktarı, niteliği ve çalışmanın nasıl yapılacağı ile ilgili aile, öğretmen ve öğrenciye düşen görevler bulunmaktadır. Öğretmenler öğrenciye ödevlendirme yaparken öğrencinin ödevinin hangi amaç ile verildiğini bilmesi gerekmektedir. Verilen bir ödev birden fazla amaca hizmet edebilmektedir. Örneğin; bir sonraki derse hazırlanma, kişisel sorumluluğu ve çocuk-aile ilişkileri geliştirme gibi amaçlara tek bir ödev ile ulaşılabilmektedir (Van Vorhiss, 2004).

2.7. Ödevlere Ayrılacak Olan Süre

Ev ödevleri yapılırken ödevlerin etkinliğinin artırılması için ödevlerin yapılış sürecinin düzenlenmesi ve organize edilmesi gerekmektedir. Sohbet ederken, televizyon izlerken, müzik dinlerken etkili bir ödevin yapılması mümkün olmayabilir. Bundan dolayı, ödev yaparken

çalışma ortamının düzenlenmesi oldukça önemlidir. Çalışma ortamı kavramı, öğrenenin çalıştığı ortamı öğrenmeye uygun olacak şekilde düzenlediği ortamlardır. Çalışma ortamında öğrenilecek olan kişinin dikkatini dağıtacak nesnelerin bulunmamasına dikkat edilmelidir. Çalışma ortamının uygun olmaması durumunda öğrenenin ödevde odaklanmasında zorlanmasına neden olabilmektedir (Türkoğlu vd., 2007).

Cooper (1994), verilen ev ödevlerinin öğrenci seviyelerine göre farklı nitelikler taşıması gerektiğini belirtmektedir. Yaş grubu küçük olan öğrencilerin ödev sürelerinin daha az ve diğer yaş gruplarına göre daha farklı nitelikler taşıması gerektiğini belirtmektedir. Farklı yaş gurubu öğrenciler için hazırlanması planlanan ödevlerin süreleri ve sayıları Cooper (1994) tarafından şu şekilde belirtilmiştir:

- İki ile dört yaş arası öğrenciler için, bir ile üç ödev arası değişim gösteren ve 15 dakika ya da daha kısa süreli ödevler verilmelidir.
- Beş ile yedi yaş arası öğrenciler için, iki ile dört ödev arası değişim gösteren ve 15 dakika ile 45 dakika aralığında yapılabilecek ödevler verilmelidir.
- Sekiz ile on yaş arası öğrenciler için, üç ile dört ödev arası değişim gösteren ve 45 dakika ile 75 dakika aralığında yapılabilecek ödevler verilmelidir.
- On bir ile on üç yaş arası öğrenciler için, dört ile beş ödev arası değişim gösteren ve 75 dakika ile 120 dakika aralığında yapılabilecek ödevler verilmelidir.

2.8. Ödev Türleri

Öğrenciler eğitim hayatlarında bir veya birden farklı türde ödev ile karşılaşmaktadır. Ödevler, verilen derse göre sınıflandırıldığında; fen bilimleri, sosyal bilgiler, İngilizce vs. şeklinde ayrılmaktadır. Amacına göre sınıflandırıldığında; hazırlık ödevi, performans ve proje ödevi, uygulama ödevleri olarak ayrılmaktadır. Yönteme göre sınıflandırıldığında; araştırma ödevi, inceleme ödevi, gözlem ödevi olarak ayrılmaktadır. Yapılan konuma göre sınıflandırıldığında; ev ödevi, sınıf ödevi, kütüphane ödevi olarak ayrılmaktadır. Ödevin süresine göre sınıflandırdığında; dönem ödevi, 3 aylık ödev, aylık ödev, günlük ödev olarak ayrılmaktadır. Kişi sayısına göre; küme ödevi, grup ödevi, kişisel ödev olarak ayrılmaktadır. Sunuluşuna göre sınıflandırıldığında; işitsel, yazılı, sözlü olarak ayrılmaktadır (Güneş, 2004). Verilen ve uygulanan ödevlerde bazı sorunlar olması nedeniyle ödevler ayrıntılı şekilde ele alınmıştır. Uygulamada yaşanan sorunları ortadan kaldırmak amacıyla ödevler sınıf ödevleri ve ev ödevleri olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Ödevlerin ev ödevleri ve sınıf ödevleri olarak ele alınmasının nedeni ödevlerin öğretmen gözetiminde yapılıp yapılmamasıdır. Verilen ödevleri öğrenciler bireysel olarak yaptıkları zaman bu sürece ev ödevi, öğretmenin denetimi ve

gözetimi altında yaptıklarında ise bu sürece sınıf ödevi denilmektedir (Güneş, 2004). Sınıf ve ev ödevlerinin genel özellikleri aşağıda incelenmiştir.

2.8.1. Sınıf Ödevi

Öğretmenin sınıf içerisinde öğrenciye vermiş olduğu ve öğretmen denetimi altında yapılan ödevdir. Öğretilmek istenen konuların ya da becerilerin detaylıca incelenmesine olanak sağlamaktadır. Ödev aracılığıyla öğrencinin konuya yönelik düşüncelerine ya da verilen bilgiyi uygulama becerilerine bakılarak öğrencinin ödevi doğru yapıp yapmadığı anlaşılabilir. Sınıf ödevlerini kalem ve kâğıt ile kısıtlamak doğru değildir; gözlem, araştırma, tartışma, izleme ya da uygulama becerilerine dayalı konuları da kapsamı gerekmektedir (Uçar, 2018).

2.8.2. Ev Ödevi

Öğrencilere evde ya da kütüphanede yapılmak üzere, okul ders saati dışında yapmaları için verilen ödevlerdir. Öğrenilmiş olan bilginin uygulamasını yapmak, konuların öğrenilmesine ve pekiştirilmesine yardımcı olmak, gerekli olan bilgi ve becerileri elde etmesini sağlamak ve öğrencilerin bireysel çalışmalarını sağlayarak sorumluluk bilincini arttırmak amacıyla ödev verilmektedir. Bağımsız ve bireysel çalışmaya olanak sağlamak ev ödevlerinin en önemli özelliklerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bağımsızlık ve sorumluluk duygusunun gelişimi ve pekiştirilmesi ev ödevlerinin yerini sağlamlaştırmaktadır. Sınıf mevcudunun fazla olması, öğrenci devamsızlığı, doğal afetler, ders sürelerinin yetersizliği, bazı konuların yetiştirilememesi gibi nedenlerden dolayı öğretmenler ev ödevine başvurabilmektedir (Uçar, 2018). Ev ödevlerini incelediğimizde karşımıza 4 ev ödevi çeşidi çıkmaktadır.

2.8.2.1. Hazırlık Ödevleri

Bir sonraki derse başlarken öğrencinin derse daha iyi hazırlanması amacıyla öğrenciye konu hakkında genel bilgi kazandıran ödev türüdür (Türkoğlu vd., 2014). Üniteye ya da konuya başlamadan önce ön bilgiyi ve öğrenmeyi sağlamak için verilen ödevlerdir. Bu ödev türü verilirken genelde öğrenciden üniteyi ya da konuyu derse gelmeden önce okuması istenmektedir (Atlı, 2012). Bir sonraki derste işlenmesi planlanan konulara hazırlıklı olması için alt yapı oluşturmak ve öğrencinin sınıf içerisinde tartışma ya da benzeri konularda bilgi sahibi olması için kullanılmaktadır. Genellikle üst sınıf düzeylerinde yaygın olarak kullanılmaktadır (Doyle ve Barber, 1990). Hazırlık ödevleri diğer derste kullanılacak olan materyalleri tanıtır. Verilmiş olan yeni materyal bilgileri ile geçmişteki bilgi deneyimleri ders

ile örtüştüğü zaman ödevin amacı öğrencinin maksimum fayda sağlamasına yardım etmektedir. Bundan dolayı öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesini arttırmaya, yeni bilgilerin öğrenilmesine ve öğrencinin belirli bir konu hakkında fikir sahibi olmasına fırsat tanımaktadır (Genç, 2019). Ödevin verilme nedeni öğrencinin zihinsel ve fiziksel olarak derste işlenecek konuya hazırlanmasıdır. Öğrenciyi aktif kılarak öğrenmeye yardımcı olan ve önemli ve gerekli olduğu düşünülen ödevlerdir. Ödevi ilgi çekici hale getirerek öğrenciyi isteklendirmek gerekmektedir. Öğrencinin ilgisini çekmesi durumunda öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesindeki artış ile ders başarısını da artmaktadır. (LaConte, 1981).

2.8.2.2. Uygulama Ödevleri

Öğrencilerin derste öğrendikleri bilgilerin pekiştirilmesine yardımcı olan ve yeni becerilerin edinilmesini sağlayan ödev türüdür (Doyle ve Barber, 1990). Uygulama ödevinin verilmesindeki en önemli amaç, öğrenilmiş olan bilgilerin pekiştirilmesini sağlamak ve bu bilgileri günlük hayat ile ilişkilendirmektir. Matematik dersinde öğrenmiş olduğu toplama çıkarma işlemlerini market veya bakkalda kullanmaları (Bora, 2018) ya da Kimya dersinde öğrenmiş oldukları kimyasal reaksiyonlar konusundan sonra çevresinde gerçekleşmiş olan olaylar hakkında örnekler vermek uygulama ödevlerine örnek olarak gösterilebilir (Deveci, 2011).

2.8.2.3. Bütünleştirici Ödevler

Verilen ödevde öğrencinin tek bir göreve odaklanması ve bu beceriyi kullanması gerekmektedir. Yaratıcı yazma, kitap raporları, fen projeleri, bilimsel projeler bunlara örnek olarak verilebilir (Department of Education, 2003).

2.8.2.4. Geliştirme Ödevleri

Öğrencinin öğreneceği bilgilerde yaratıcılığını kullanmasına, hayal gücünü geliştirmesine ve kendini geliştirmesine olanak sağlayan ödevlerdir (Laconte, 1981). Buna örnek verecek olunursa, “Nesli tükenmekte olan hayvan türleri için ... gibi önlemler alınmalıdır” gibi sorunlara çözüm arayabilecekleri ödevler istenebilir. Bu tür geliştirme ödevleri, öğrencilere olaylara farklı bakış açıları ile bakma, araştırmaya yönelme ve farklı çalışmalar yapma olanağı sunmaktadır. (Elgit, 2019).

Bu tür ödevleri Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2011), hazırlık ödevleri ve geliştirme ödevleri olarak iki ayrı şekilde incelemektedir:

1. Hazırlık Ödevleri: Bir sonraki derse öğrencinin hazırlıklı gelmesi amacıyla verilen ödevlerdir.
2. Geliştirme Ödevleri: Öğrencinin verilen bilgileri içselleştirmesine, analiz ederek ve sentezleyerek eskisinden daha farklı bir ürün çıkartabilmesine ve bunun sayesinde üst bilişsel özelliğini kullanabilmesine olanak sağlayan ödevlerdir.

Lee ve Pruitt (1979), ödevleri dört farklı grupta incelemektedir:

1. Ders Hazırlık Ödevi: Bir sonraki derste işlenecek olan konulara hazırlanarak gelinmesini sağlamak.
2. Uygulama Ödevi: Öğrencilere verilmiş olan ödevlerin günlük hayatta kullanılabilmesini ve elde edilen bu bilginin kalıcı olmasını sağlamak.
3. Yeni Ürün Ortaya Koyan Proje Ödevi: Öğrencinin öğrenmiş olduğu bilgileri sentezleyerek yeni bir ürün çıkarmasını sağlamak.
4. Ek Bilgi Ödevi: Öğrencinin öncesinde öğrenmiş olduğu bilgilerin büyümesini, daha fazla bilginin eklenebilmesini ve öğrencinin öğrenmiş olduğu bilgiyi geliştirmesini sağlamak.

Ergün ve Özdaş (1997), ödevleri altı farklı grupta incelemektedir:

1. Yeni bilgiler ve malzemelerle ev ödevleri
2. Beceri ve bilgiyi sistematikleştiren ev ödevleri
3. Bilgileri genişleten ev ödevleri
4. Öncesinde belirli olan durumlara, verilmiş olan örneklerle göre beceriyi ve bilgiyi uygulayan ev ödevleri
5. Beceri ve bilgiyi ortaya çıkaran ev ödevleri
6. Yenilenmiş olan durum ve örneğe belirli beceri ve bilgiyi uygulayan ev ödevleri

Alanyazındaki farklı ödev türleri yukarıda örneklendirilmiştir. Ödev türlerinin isimlerinin ne olduğunun bir önemi yoktur; asıl önemli olan, ödevlerin amaca uygun şekilde verilip ödevlerin öğrencinin öğrenmesine ve gelişimine katkı sağlamasıdır. Aksi durumda, ödev formaliteden verilen bir çalışma olmaktan öteye gidemez ve zaman kaybı olarak nitelendirilir.

2.9. Ev Ödevi Yaptırmada Ailenin Rolü

Öğrencinin öğrenmesini, sınıf içi etkinlikler ve davranışlardan farklı olarak sınıf dışı etkenler de etkilemektedir. En önemli dış etken ise öğrencinin ailesi ve çevresidir. Öğrenciler gününün dörtte birini okulda geçirirken kalan zamanında yakın çevresi ve ailesiyle vakit geçirmektedir. Bu zaman aralığı içerisinde yakın çevrenin veya ailenin çocuklar ile kurduğu iletişim, yakın çevrenin veya ailenin çocuklara yönelik sergiledikleri davranış ve tutum, yaşantılar, karşılanan psikolojik ve biyolojik ihtiyaçlar oldukça önemlidir. Bu, öğrencinin okul içerisindeki davranışlarını da etkilemektedir (Kaplan, 2018). Öğrenciler ev ödevlerini yaparken yaşadığı zorluklar karşısında en yakınında bulunan bireylerden ya da aile üyelerinden yardım istemektedir. Öğrencinin soracağı her bir soruya ailenin cevap vermesi mümkün olmayabilir. Böyle bir durumda ailenin yol gösterici olması ve hangi kaynaklardan yararlanabileceği konusunda öğrenciye rehberlik etmesi gerekmektedir. Aile öğrenciye rehberlik etmek yerine ödevi kendisi yaparsa, ödev yapma alışkanlığının ve sorumluluk bilincinin gelişmesine engel olacaktır. Ödevlerin kontrolü öğretmenin yanı sıra ebeveynler tarafından da yapılmalıdır (İlgar, 2005). Aileler çocuklarının ödevlerine yardım etmelidir, ama asla ödevi yapmamalıdır. Sorulan sorulara cevap vermeli, ödevleri sesli okuduklarında onları dinlemeli, yapılan ödevleri kontrol etmeli, hangi materyallerin onun için işe yarayabileceğini çocuklarına öğretmelidir (Büyüktokatlı, 2009).

Alanyazın incelendiğinde ailelerin ödevlere katılımında öğrenciye bir katkısının bulunmadığına, aksine öğrenciyi olumsuz etkilediğine dair çalışmalar bulunmaktadır (Cooper vd., 1989). Bunlardan yola çıkarak, ailelerin ödevlere katılımlarının çocukların bu katılımdan faydalanma durumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Dumont vd., 2012). Dumont vd., (2012) yaptığı bir çalışmada Wild (1999) tarafından yürütülen farklı katılım türlerini ele alan bir çalışmayı incelemiştir. Öğrencilerin anlamadıkları ya da zorlandıkları noktalarda ailenin öğrenciye yardımcı olacağı düşüncesi, ailelerin “ev ödevine desteği” kapsamında değerlendirilmektedir. Ödevlere ailelerin destek olması ve ailelerin ödevlere yardımcı olma yeterlilikleri de aile katılım türlerindedir. Verilmiş olan bu iki aile katılım türünün ödevlere karşı tutuma ve akademik başarıya olumlu etki sağladığı görülmektedir. Bir diğer açıdan, verilmiş olan ev ödevlerinden dolayı çocuklar ile çatışma (örn. ödevlerin genellikle tartışmaya neden olması ya da ödevlerin stres kaynağı olması.) ve verilmiş olan ödevlere fazlasıyla müdahalede bulunulması (örn. öğrencinin yardıma ihtiyacı olmadığı halde ailenin yardım etmeye çalışması.) gibi aile katılımları öğrencinin ödevlere karşı olan tutumunu ve akademik başarısını olumsuz yönde etkilemektedir (Dumont vd., 2012). Sonuç olarak, ödevlere aile katılımı oldukça önemlidir, fakat her katılım öğrenciye yarar sağlamamaktadır. Katılımın

olması durumunda, ailelerinin ödevlere fazla müdahalede bulunması ve aile içinde çatışmalar yaşanması gibi olumsuz durumlar olabilmektedir (Kaplan, 2018).

2.10. Ev Ödevi Yaptırmada Öğretmenin Rolü

Öğretmenler, aile bilgilendirme süreci ile öğrencilerin eğitim sürecinde okul dışında yaşamış olduğu zorluklar hakkında bilgi sahibi olurlar. Bu durum öğrencinin kişisel gelişiminde olumlu etkiye sahiptir. Yapılan bazı çalışmalarda öğretmenlerin bilgilendirilmesinin yanı sıra çocuklarına uygun çalışma ortamı oluşturan, çocuklarıyla ilgilenen, birlikte çalıştıklarında başarılı olabileceklerine inandıran ve çocuklarının çalışma planlarına yardımcı olan ailelerin çocuklarının akademik anlamda daha başarılı olduğu gözlemlenmiştir (Satır, 1996).

Ödev verildiğinde gerekli yararı sağlamada en önemli sorumluluk öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenler; öğrencilerin ödev konusunda istenilen nitelikte ödev yapmamları ve ilgisizlikleri gibi nedenlerin en fazla uğraş verilen konular olduğunu belirtmektedir. Bu konuda öğretmenlerin yapması gereken, ödevlerin bir angarya olmadığını ve dolayısıyla külfet amaçlı verilmediğini açıklamaktır. Öğretmenler, ödev yapmanın sınıf geçmek ve ders çalışmak kadar önemi olduğu konusunda bilgilendirme yapmalıdır. Öğretmen, öğrencileri motive edebilmek, ödev yapmaya teşvik amaçlı iki farklı yöntem kullanabilir. Birincisi, 'ceza' vermek; ikincisi, ödüllendirmek. Ödül yöntemi; öğrenciye ödev yaptırıp aynı zamanda bir bütün olarak öğrenciyi ders çalışmaya yönlendirmenin en etkili yollarından biridir. Ödüllendirmeler, öğrenciyi başarıya yönlendirmede uygulanması oldukça zor olan, fakat kalıcılığı en yüksek ve etkili olan yoldur. Öğretmen ödüllendirmeyi öğretim etkinlikleri uygularken uygun ölçüde kullanabilir. Bu yöntem ile öğrenci motive olacaktır. Öğrenciyi motive edebilmek, öğretmenin kişiliği ile olduğu kadar, mesleki yeterliliği ile de yakından ilgilidir. Bir diğer yöntem olan ceza verme; zorlayıcı özelliğe sahiptir. Ceza ile ödev yaptırmanın ise eğitim içerisinde bir yeri bulunmamaktadır. Bu yöntemin kalıcılığı da bulunmamaktadır. Zorlayıcı veya baskıcı olan eğitim yöntemi, öğrenciyi dersten, okuldan ve öğretmenden uzaklaştırır (Şentürk, 2013). Doğanay (1984)'e göre öğrencinin ev ödev yapmasını sağlayan en etkili yollar; öğretmenlerin öğrenciler ile bireysel bazda ilgilenmesi, öğretmenlerin öğrenciye güven verebilmesi, öğretmenlerin öğrenciyi çalışmaya ve ödev yapmaya teşvik etmesi ve gerektiği zaman öğretmenin öğrenciyi ödüllendirmesidir. Ödüllendirme sadece maddi anlamda ödüllendirmek olarak düşünülmemesi gerekmektedir. Ödüllendirme manevi olarak da düşünülebilir.

2.11. Ödevleri ve Aile Katılımını Konu Alan Araştırmalar

Ödevlere yönelik tutumların oluşmasında ailelerin ve öğretmenlerin rolünün ne olduğunun belirlenmesi amacıyla Öcal (2009) araştırma çalışması yürütmüştür. Araştırma, dördüncü ve beşinci sınıfta öğrenim görmekte olan 125 öğrenci, 119 öğrenci velisi ve 100 öğretmen üzerine odaklanmıştır. Araştırmada anket formu ve öğrenci tutumları için tutum ölçeği geliştirilmiştir. Öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonunda, öğrencilerin ödevlerine yönelik olumlu tutum besledikleri görülmüştür. Sınıf seviyesi, cinsiyet ve ödev türleri ve öğrencilerin ödevlere yönelik olumlu tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ödevlere gün içerisinde ayırdıkları süre ile ödevlere olan tutumları arasında ise anlamlı bir fark bulunmaktadır. Öğretmenlerin ödevlerde uygulamış oldukları stratejiler, branş, mesleki kıdem ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmuş, fakat mezun olunan okul ve eğitim programları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Çocuk sayısının velilerin ödevlere yönelik stratejilerinin üzerinde etkili olduğu görülmüştür; ancak meslek, öğrenim durumu ve aylık gelir gibi değişkenlerinin velilerin ödevlere yönelik stratejilerinin üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır.

Fen Bilimleri ödevleri hakkında öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerini öğrenmek amacıyla Deveci (2014), Osmaniye’de 7. ve 8. sınıfta öğrenim görmekte olan 1584 öğrenci, görev yapmakta olan 55 Fen ve Teknoloji öğretmeni ve 764 öğrenci velisi üzerinden bir çalışma yürütmüştür. Ödevlere yönelik görüşleri tespit etmek amaçlı üç alt boyutu olan ölçek ve bunu desteklemek amaçlı görüşme formu geliştirmiştir. Araştırma sonunda tutum, davranış ve işlev alt boyutları olan ölçek, demografik özellikleri bakımında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre, 7. sınıf öğrencileri 8. sınıf öğrencilerine göre, okul öncesi eğitim almış öğrenciler okul öncesi eğitim almamış öğrencilere göre daha yüksek davranış puanı almıştır. Ayrıca, Fen Bilimleri ev ödevlerinin genel olarak olumlu karşılandığı görülmüştür. Veli ve öğretmenler, öğrencilerin günlük hayatta ödevlerle karşılaşmasının öğrencilere daha iyi yorumlayabilme, öğrenilen konuları daha iyi anlayabilme ve yeni beceriler kazanma gibi katkılarının olduğunu belirtmiştir.

Öğrenci ve öğretmenlerin ev ödevleri hakkındaki görüşlerini almak için Corretjer (2009), nitel bir çalışma yürütmüştür. Nitel araştırmada beşinci ve altıncı sınıf 36 öğrenci ve 10 öğretmen ile çalışma devam ettirilmiştir. Öğrenciler dört grupta incelenmiştir. Bunlar; yetenekli öğrenciler, özel eğitim, İngilizce öğrenen ve genel eğitim şeklindedir. Öğrencilerin ödevlerini neden yapmadıkları ile ilgili yapılan çalışmada, öğrencilerin ödevleri anlamadıkları ve sıkıcı ve zor bulduklarını ortaya konulmuştur. Bunun yanı sıra, öğrenciler verilen proje ödevlerini

sevdiklerini ve bunun nedeninin ise bu tür ödevlerin rahat ve daha yaratıcı olmasını olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerinin ödevlere karşı tutumlarını, hangi oranda ödevlerin tamamlandığını ve başarılarını incelemek için Cooper vd., (1998) 2, 4, 6, 8, 10 ve 12. sınıf düzeyindeki 709 öğrenci, 82 aile ve öğretmen ile bir çalışma yürütmüştür. Öğrenci başarısını belirlemek amacıyla öğretmen notları ve standartlaştırılmış testler üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Çalışma sonunda ailelerin verilen ev ödevlerine karşı olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Yapılan araştırmada velilerin %75'inin verilen ödevlerin hepsini tamamladıkları ve öğrencilerin %65'inin de bu bilgiyi desteklediği görülmüştür. Öğrenci başarısı ve ödevlerin tamamlanması arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Üst kademedeki öğretmenlerin ödevlere karşı olan tutumları ve verilen ödev miktarı arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Yapılan yol analizi sonucuna göre ailenin ödevlere karşı olumlu tutumun öğrencide de olumlu tutuma neden olduğu, bu olumlu tutumun da ödevlerin tamamlanma yüzdelerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenci başarısı ile tamamlanma yüzdeleri arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Çalışma sonunda, araştırmacılar, ailelerin ev ödevlerine karşı tutumlarını olumlu yönde arttırması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bunun iletişim yolu ile olacağı ve aile ve öğretmenlerin ödevler için kurulacak iletişim yöntemi üzerine çalışması gerektiği belirtilmiştir.

North Caroline State Department (1983), altıncı sınıfta ve dokuzuncu sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilere ödevler için ayrılan süre ile ilgili iki soru sormuştur. Sorular; ödev verildiğinde ödev ne kadar süre harcadıkları ve ödev verilmediği zamanlarda ne kadar süre harcadıkları ile ilgilidir. Bu araştırma çalışmasında öğrencinin test puanları ile çalışmaya ayrılmış olan süre arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın sonunda ödevlere ayrılan süre ile test puanları arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca, kız öğrencilerin ödev verildiği ve verilmediği zamanlarda, erkek öğrencilere kıyasla daha sık çalıştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

İlkokul düzeyinde verilen ev ödevlerin, öğretmen görüşlerinin, ödev verme türlerinin ve verilen ödevlerdeki benzerliklerin ve farklılıklarının neler olduğunu anlamak amacıyla Büyüktokatl (2009) bir araştırma çalışması yürütmüştür. Bu çalışma, nitel bir araştırmadır ve görüşme tekniği kullanılarak öğretmenlerin ev ödevleri hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Araştırma verileri 2007-2008 yılında Aksaray ilinde farklı sosyo-ekonomik düzeydeki 12 ilkokulundan toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenler genel olarak ödev verme amaçlarının o gün işlenmiş olan konunun evde tekrar edilmesi olduğunu dile getirmişlerdir. Bu gibi nedenlerden dolayı ödevlere karşı olumlu bir tutum sergilemektedirler. Öğretmenler 1. sınıf öğrencilerine verdikleri ödevlerin diğer kademelere verilen ödevlere göre daha kısa ve öz

ödevler olduğunu belirtmişlerdir. Pekleştirici ödev türünü sıklıkla kullandıklarını ve verilen ödevlerin genellikle araştırmaya yönelik ödevler olduğunu dile getirmişlerdir. Velilerin ödevlere olan olumlu tutumları nedeniyle ödev vermeye daha sık yöneldiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler ailelerin öğrencilerin ödevlerine nasıl yardım edeceklerini bilmediklerini, velilerin verilen ödevi kendilerinin tamamlamaya çalıştıklarını ve bu sebeple ödevin öğrenciye bir katkısının olmadığını da anlatmışlardır.

Reddick ve Peach (1993), ödevler ile ilgili kırsal lisede öğrenim görmekte olan 210 lise son sınıf öğrencisinin görüşlerini almışlardır. Araştırma çalışmasında öğrencilere ölçek uygulanmıştır. Çalışma sonunda, öğrencilerin %91'i ödevlerin sınıf içerisinde öğrendikleri bilgiler ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Bu öğrencilerin yalnızca %37'si ödevlerin faydalı olduğunu belirtmektedir. Yapılan araştırmada öğrencilerin %71'i öğrenci ödevlerini nasıl tamamlayabilecekleri hakkında yönlendirildiğini belirtirken, öğrencilerin bazıları ödev konuları hakkında farklı bilgilere sahip olabilmek adına kendilerini motive ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca bazı öğrenciler ödevlerin onlara ceza olarak verildiğini, %90'dan fazlası da ödevlendirmenin öğretmenlerin not verme kaygısıyla yapıldığını belirtmiştir.

Rosário vd., (2015) verilen ev ödevinin nedenleri ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışma yürütmüştür. Farklı nedenlerden dolayı verilen ev ödevlerinin matematik ders başarısına etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Öğretmenlerin ödev vermelerinde amaç, öğrencilerin verilen ödevleri tamamlama miktarları ve bunların matematik başarısına etkisinin olup olmadığının ortaya çıkarılması istenmiştir. Çalışmaya 368 altıncı sınıf öğrencisi ve 27 matematik öğretmeni katılmıştır. Yarı deneysel çalışmadır. Öğretmenler ödevlerin verilme şekline göre üç amaç belirlemişlerdir. Bu amaçlar; hazırlanmak, tekrar etmek ve öğrencilerin eski bilgilerini yeni yapılan etkinliklere aktarmaktır. Öğretmenler dâhil oldukları grup türüne göre öğrencilere ödevler vermiş ve altı haftanın sonunda öğrencilerin bilgilerini sınav uygulayarak tespit etmişlerdir. Yürütülen çalışma sonucunda önceki bilgilerinin yeni bir duruma aktarıldığı ve ödev alan öğrencilerin matematik başarısında bir artış olduğu görülürken, diğer amaçlarla verilen iki ödevin öğrenci başarısında bir farklılık yaratmadığı gözlemlenmiştir. Tamamlanmış olan ödev miktarının bulguyla bir ilişkisi bulunmamıştır.

Yürütülmüş olan çalışmalar ödev yapmanın öğrenci başarısında olumlu bir etkiye sahip olduğunu gösterirken, bazı faktörlerin öğrenci başarısına etkisinin bulunmadığı çalışmalar da bulunmaktadır. Fernández-Alonso vd., (2015), verilmiş olan ödevlerin öğrencinin başarısına etkisinin olup olmadığını incelemek için iki düzeyli model (öğrenci ve sınıf) kullanmıştır. Ödevlerin başarı üzerindeki etkisi için çok düzeyli analizler ve ödevin davranışlarını için betimleyici istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmaya öğrenimi devam etmekte olan 7451

ortaöğretim ikinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmada ödevlere verilen çaba, zaman, ödevlerin yapılma stilleri, sınıf düzeylerin göre verilen ödev sıklığı ve nitelikleri incelenmiştir. Çalışmanın sonunda, ödevlere ayrılması gereken sürenin gün içerisinde 1 saat olduğu belirlenmiştir. Ödev sıklığı ve miktarının fen bilimleri ve matematik ders başarısı ile ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Ailelerin ödevlere katılım sağlamalarından çok nasıl bir katılım türü sağladığı oldukça önemlidir. Bazı katılım türleri öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Hill ve Tyson (2009), hangi katılım türünün olumsuz, hangi katılımın olumsuz olabileceğini anlamak için bir meta analiz çalışması yapmışlardır. 1958-2006 yılları arasında yayımlanmış ve ortaokullara odaklanan 50 akademik çalışmanın aile katılım türlerinin başarısıyla olan ilişkisi incelemiştir. Aile katılım türlerini ev tabanlı (örn. çocukları ile okulları hakkında konuşmak, çocuklarını okul dışı ortamlara yönlendirmek, ev içerisinde öğrenme ortamı oluşturmak, ödevlerin yardımcı olmak.), akademik sosyalleşme (örn. çocuklarıyla gelecek planlaması yapmak, okulda öğrenmiş olduğu bilgiler ile şimdiki bilgileri arasında ilişki kurmasını sağlamak, çocuklarıyla öğrenme stratejileri geliştirmek) ve okul tabanlı (örn. okul içerisinde gönüllü çalışmak, okulda düzenlenecek olan etkinliklere katılmak, farklı okullardaki okul çalışanları ve aileler ile iletişim kurmak) olarak üç ana başlık altında toplamışlardır. Yapılan meta analiz sonucunda aile katılımlarıyla öğrencilerin başarısı arasındaki korelasyon değerlerinin $r=-.49$ ve $r=.73$ aralığında değiştiği görülmüştür. Güven aralığı “0” değerini içermemesinden dolayı aile katılımıyla ortaokul öğrenci başarısı arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Akademik sosyalleşme ve okul tabanlı katılım türleriyle öğrenci başarısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ev tabanlı katılım türüyle öğrenci başarısı arasında bir ilişki bulunmamıştır. Akademik sosyalleşme, katılım türleri arasında başarıyla en güçlü ilişkisi bulunan katılım türü olmuştur.

Dumont vd., (2012), yaptıkları çalışmada aile katılımının öğrencilerde olumsuz bir etkiye sahip olduğunu ve dolayısıyla aile katılımın çeşitlendirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. 8. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerle iki çalışma yürütmüşlerdir. Çalışmalarının analizlerinde yapısal eşitlik modelini kullanmışlardır. Yapılan ilk çalışma, Berlin'de 1270 öğrencinin bulunduğu 227 okulun katılımıyla gerçekleşmiştir. Çalışmada aile katılımı, ödev ile ilgili çocuk-aile arasındaki çatışma, ailenin matematik ve okuma ödevine yardım etmesindeki yeterliliği ve öğrencinin destek algısı incelenmiştir. Yürütülen araştırmanın sonunda, ailelerin yeterliliği ile akademik benlikleri ile pozitif bir ilişki görülmüştür. Ailenin verilen ödevlere verdikleri desteğin öğrencinin ev ödevlerine karşı olan tutumunu yordadığı belirlenmiştir. Çocuk ve aile çatışmalarının öğrencinin okuma ve

matematik başarısını, akademik benliğini ve verilen ödevlere karşı olan tutumunu negatif yönde yordadığı belirlenmiştir. Yapılan ikinci çalışmada ise ailenin katılımı, ödevde olan desteği ve müdahalesi olarak iki boyuta ele alınmıştır. Çalışma, İsviçre'de 3 eyalette eğitim görmekte olan 8. sınıf öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Velilerin Fransızca dersi ödevlerine katılımları incelenmiştir. Yürütülen çalışmanın sonunda, aile desteği ile ödev yapma öz yeterliliği ve öğrenci başarısı arasında pozitif bir ilişki görülmüştür. Ailenin ödevde müdahalesi, ödev yapma ve benlik ile öğrenci başarısı arasında negatif bir ilişki bulunmuştur.

Yılmaz ve Tarı (2010), ailelerin ödevlere olan desteği ve bu durumun öğrenci başarısına olan ilişkisini inceleyen bir çalışma yürütmüşlerdir. Bu çalışma nitel bir çalışma olup, on veli ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır ve çalışmada velilerin fen bilimleri dersi ödevlerine katılımları ile ilgili veriler toplanmıştır. Çalışma sonunda, ailelerin fen bilimleri dersi ev ödevlerine katılımlarının öğrenci başarı ile ilişkisinin olabileceği belirlenmiştir. Ödevlerin ek olarak okul, öğrenci ve aile iletişimini de güçlendirdiği sonucuna varılmıştır.

Özcan ve Gögebakan-Yıldız (2017) öğretmen ve aile iletişimini konu alan bir çalışma yürütmüşlerdir. Bu çalışma ailelerin matematik ödevleri hakkındaki görüşlerini ve katılımlarını incelemektedir. Çalışmanın örneklemini birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar özel ve devlet okullarında öğrenim görmekte olan 215 öğrenci oluşturmaktadır. İstenilen veriler araştırmacılarca geliştirilmiş olan "Matematik dersi ödevlerinde aile katılım anketi" aracılığı ile toplanmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda, velilerin verilmiş olan ödevlerin öğrencilerin matematik ders başarısını arttırdığını düşündüğünü ortaya çıkarmıştır. Velilerin büyük bir kısmı çocukları ödevlerini yaparken onlara destek olmuştur. Bu desteğin ilkökul öğrencilerinde daha fazla, ortaokul seviyesinde ise ilkökula göre daha az olduğu görülmüştür. Bazı veliler ise çocuklarına nasıl yardımcı olacaklarını bilemediklerini, nasıl destek olabilecekleri hakkında öğretmenlerden tarafından bilgilendirilmek istediklerini söylemişlerdir.

2.12. Geri Bildirim

Geri bildirim, eğitim içerisinde en çok araştırılmakta olan konulardan biridir (Mory, 2004). Geri bildirim kavramı, alanyazın incelendiğinde, kaynak birim tarafından gönderilen mesaja karşı tarafın vermiş olduğu cevap, mesaj olarak tanımlanmaktadır. Türkçede geri bildirim, aydınlatıcı yankı, geri beslemek, elde edilmiş olan sonuçların bilgisi; İngilizcede ise feedback olarak kullanılmaktadır (Ayar, 2009). TDK (2021) sözlüğünde, dizgenin üretmiş olduğu çıktının dizgiye geri verilmesi yolu ile farklı amaçlara sapmış olan davranışları düzeltmek, böylelikle öz denetimin sağlanmasına olanak sağlamak olarak tanımlanmaktadır. Geri bildirim, TDK (2007) sözlüğünde, gönderilmiş olan talimat ya da bilginin alıcıda yapmış

olduğu etkiye ilişkin dönüt, bilgi iken; psikolojide ise yapılmakta olan davranışın düzenlenme yapılmasının ardından farklı bir formatta edinilmiş olan bilgi olarak geçmektedir (Ayar, 2009; TDK, 2007).

Eğitimin temellerine bakıldığında geri bildirim, bireydeki ya da gruptaki ilerlemenin olup olmadığı gibi durumların izlenebilmesi ve bireyin performansının ona uygun teknik ile değerlendirilmesidir (Mc Arthur, 1992). Geri bildirim, bireyin davranışı sonucunda elde edilmiş olan bilginin rapor olarak verilmesidir (Richards vd., 1985).

Araştırmacılar öğrenme-öğretme sürecinde geri bildirim önemli bir yeri olduğunu belirtmişlerdir (Crisp 2007; Orsmond vd., 2005). Kulhavy ve Wager (1993) geri bildirim öğrencinin vermiş olduğu yanıtları güdülemek ya da yapılan hataların düzeltilemek için kullanılan uyarıcı olarak tanımlamaktadırlar. Peker (1992), geri bildirim bireyin davranışları hakkında bilgi veren ve yapılan hataları düzeltmek ve bireyin performansını arttırmak için kullanılan iletişim süreci olarak ifade etmektedir. Alanyazın incelediğinde farklı tanımların da mevcut olduğu görülmektedir. Brinko'ya (1990) göre geri bildirim, çift yönü olan bir iletişim sürecidir. Geri bildirim, iletişim süreci olarak görüldüğü zaman, eğitim süreci içerisinde öğretmenlerin öğrencilere vermiş oldukları geri bildirim ile öğretmen ve öğrenci arasında iletişim sürecinin başlamış olduğu görülmektedir. Geri bildirim, öğrencilerin performans yeterliliğinin ya da sınavlardan elde ettikleri sonuçların incelenerek öğrenciye tekrar sunulmasıdır.

Geri bildirim bir iletişim şeklidir ve iki yönlü iletişimin sonucu olarak düşünülmelidir. Ortamın nerede ve nasıl olduğu fark etmeksizin iki yönü olan bir süreçtir (Churches, 2010). Eğitim ortamında öğretmen de öğrenci de mesaj veren ya da mesaj alan olabilmektedir. Önemli nokta, mesaj vermekte olan ile mesajı almakta olan kişi arasındaki anlama farkının birbirine olan yakınlığıdır. Bundan dolayı, geri bildirim, öğrenme sürecinin de bir parçası olmaktadır (Sarsar, Ceylan, 2018). Öğrenci ile öğretmen arasında iletişim oldukça önemlidir ve bu iletişimin verimli olması gerekmektedir (Askew, 2000).

De Cecco'ya (1968), geri bildirim öğrencilerin başarısının standart olan performanslar ile karşılaştırılmasından çıkartılan sonuçların incelenerek öğrencilere dönüt verilme durumu olarak tanımlamaktadır. 1920 yılında mühendislik alanında ilk geri bildirim kullanımını kaydedilmiştir. Geri bildirim, Bloom'a (1995) göre, öğrenme sürecinde olan bireyin yaptığı davranış ile kendisinden beklenen davranışa ne ölçüde yakın olduğu, eğer bireyin istenen davranış ile yaptığı davranışın birbirine yakın değilse hata ya da eksikliklerin nelerden kaynaklı olduğu, nasıl düzeltmeler yapılabileceği ve bireyin öğrenim düzeyinin ne olduğu ile ilgili bilgiler içeren mesajlardır.

Geri bildirim, istenilen amaçların ne derecede gerçekleşebildiğine bakılarak bu sistemin işleme durumunun incelenip, işlemeyen yönlerinin neler olduğunun tespit edilip bunun nasıl giderilmesi gerektiğini amaçlar. Geri bildirim, verimli, tutarlı ve sistemli olan çalışmalar içerisinde kullanılmaktadır; nedeni ise sürekliliğinin olmasıdır. Açık sistemlerdeki geri bildirim, düzenli ve sürekli olarak kullanılan bir öğedir (Sönmez, 2001). Öğrenme ortamında öğrencinin vermiş olduğu yanıt sonrasında ya da kısa bir süre sonra yanıtı güdülemek, pekiştirmek ve hatanın düzeltilmesi için açıklamalar yapmak amacıyla kullanılan işitsel veya görsel uyaran olarak tanımlanmıştır. Geri bildirim öğrenim sürecinin tamamlanabilmesi için önemlidir ve çift yönlü bilgi sağlamaktadır. (Le ve Vásquez, 2011). Öğrencilerin öğrenmelerinin gerçekleşip gerçekleşmediği ile ilgili bilgi almak ve öğrencilerin öğretmenlerince verilen cevapların doğruluğu ile ilgili bilgi alması şeklinde gerçekleşmektedir (Price vd., 2010). Öğrencilerin yapacağı akademik çalışmaların zayıf ya da iyi yönleri hakkında bilgi vermektir. Öğrencilerin hedefe ulaşabilmesi için öğrenme süreci hakkında bilgiler sunması gerekmektedir (Hounsell, 1987). Geri bildirim verilmesi ya da alınması eğitim kalitesini artırır; dolayısıyla, öğretim etkinliklerinin geliştirilmesindeki en önemli yöntemlerden başında gelmektedir. (Ezzat vd., 2017).

2.13. Öğretme ve Öğrenme Sürecinde Geri Bildirim

Öğretimin gerçekleşebilme aşamadır. Geri bildirimde ise öğretimin niteliğini etkilemekte olan öğelerden bir tanesidir. Peker (1992) geri bildirim bireylerin davranışları hakkında bilgi edinmek, bazı davranışları düzelmek ve performans arttırmak için yol bulmaya yarayan iletişim süreci olarak ifade etmektedir. Geri bildirim iki yönlü bilgi akışı sağlamaktadır. Bunlar öğrenmenin gerçekleşmesi hakkında bilgi almak ve öğretmenlerden alınan bilginin doğruluğuna ilişkin bilginin alınması şeklinde gerçekleşmektedir. Geri bildirim eğitimin her kademesinde yapılmalıdır. Öğretme ve öğrenme sürecinde öğrencilere belirlenmiş hedef davranışları kazandırmak için öğretmenler tarafından sorulmuş olan sorulara verilen cevaplar bir geri bildirimdir. Bunlardan gelecek verilere bakıldığı zaman öğrenci ve eğitim durumu hakkında bir sonuca ulaşmak mümkündür. Dönem sonunda ve yıl sonunda verilmiş olan karne, öğrencilere yapılmış olan sınavlar ve bu sınavların sonuçları da geri bildirimdir. Yapılan bu değerlendirme bir dönem içerisinde ya da bir yıl boyunca öğrencinin hedeflere ulaşmasına yakınlığı ya da ne ölçüde başarılı olduğu hakkında bilgi vermektedir. Kısaca, sonuçların değerlendirilmesi yapılır. Bu değerlendirme öğretim sürecinin sonunda eksik kalmış olan noktalar belirlenir ve bu eksikliklerin düzeltilmesi için ek çalışmalar yapılır (Sönmez, 2001). Öğrenme ve öğretme sürecince öğretmen tarafından sorulmuş olan sorulara öğrencilerin “eksik,

yanlış, doğru ya da tamam” gibi öznel yargılar kullanması geri bildirimdir. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğruysa, yeni davranışın kazanılıp öğrenilmesinde ya da öğrenilmiş olan bilgilerin pekiştirilmesinde güdüleyici olarak rol almaktadır. Değerlendirme sonucunda yüksek not almış olan öğrenci için geri bildirim pekiştireç görevi üstlenir (Sönmez, 2001). Verilmiş olan doğru cevapların geri bildirimleri kısa ve öz olmalıdır ve uzun zaman almamalıdır. Geri bildirim hatalı verilmesi, öğretimdeki başarıyı arttırabilmesi ve hatanın düzeltilebilmesi noktasında oldukça büyük önem taşımaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda verilmiş olan geri bildirimlerde negatif ve iğneleyici cümleler kullanılmamalıdır. Geri bildirim düzenlenmesinde, sorunun ya da problemin yeni ve farklı kelimeler ile ifade edilmesi, yaşanmış benzer sorunlar için çözüm önerilerinin dile getirilmesi, öğrencilere sorulan soruların parça parça çözümlerinin verilmesi ya da bilgisayar ortamında ise anahtar kelimeler ve/veya dikkat çeken renklerin kullanılması gibi yöntemler kullanılabilir. Sorulan soruda cevabın kısmen doğru olması durumunda, hatalı olan bölüm işaretlenerek geri bildirim sağlanabilir. Verilmiş olan cevabın tamamen hatalı olması durumunda yapılan hata belirlenerek öğrenciye yapılan yanlış ile ilgili bilgi verilebilir ve geri bildirim yarar arttırılabilir. Bu etkinin arttırılabilmesi için hataların nereden gelebileceğini saptamak ve olabilecek her bir durum için ayrı geri bildirimlerin hazırlanması gerekmektedir. Cevabında hata yapmış öğrencilere geri bildirimden sonra soruyu tekrar cevaplandırmaları için fırsat verilmesi gerekmektedir. Cevapta hala yanlış yapan öğrencilere doğru cevabı verene kadar şans vermek doğru değildir. Doğru cevabı verene kadar denemek öğrenci de heves kırılabilir. Bundan dolayı iki veya üç denemeden sonra ya da öğrencinin istediği anda doğru cevabın verilmesi gerekmektedir (Ayar, 2009). Öğrencilere öğrenmenin gerçekleşmesi, öğrenilen bilgilerin doğruluğu ya da yanlışlığı ile ilgili geri bildirim verilmelidir. Sınıf içerisinde farklı öğrenme hızları bulunmasından dolayı her öğrenciyi aynı zaman aralığında geri bildirim vermek zordur (Wilbert vd., 2010).

Geri bildirim, öğrencilerin neleri ne kadar yapabildiği ya da yapamadığını anlaması, kendini değerlendirip neler yapması ve ne miktarda yapması gerektiğine karar vermesi oldukça önemlidir. Etkileşim sürecinde, öğretmen öğrencisinden ve öğrenci de öğretmeninden geri bildirim alıp almadığının ve sonrasında da iletişimin olup olmadığının kontrol edilmesi öğretim niteliğini olumlu yönde etkilemektedir (Ayar, 2009). Öğrenme ve öğretme sürecinde geri bildirim olumlu olduğu varsayılmakta ve tavsiye edilmektedir (Alfieri vd., 2011). Alanyazın incelendiğinde geri bildirim eğitimde önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir; ancak geri bildirim türünün hangi şartta ve ne ölçüde yararı olduğu hakkında yeterince net bilgi bulunmamaktadır. Eğitim alanyazınında öğrencinin yaptığı davranışların sonucunda öğrenciye

bilgi verilmesi ile ilgili geri bildirim türüne sıkça kullanılmaktadır. Geri bildiriminin pekiştirici, yönlendirici ve güdüleyici olmak üzere üç özelliği bulunmaktadır (Ayar, 2009).

Geri bildirim, öğrenme sürecinde ve başarı üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir. Fakat olumlu ya da olumsuz etkiye de sahip olabilir. Hattie ve Timperley'e (2007) göre, geri bildirim etkisi bir görev ya da ürün, öz düzenleme, süreç ya da öz seviyeyle ilgili olup olmamasına bağlıdır. Görevlerin seviyeleri geri bildirimlerin, öğrencinin öğrenme sürecini ve görevlerin gerçekleştirilmesini derinleştirirken, öz düzenleme ya da süreç düzeylerindeki geri bildirim kadar etkili olmadıkları görülmektedir. Leary vd. (2009) geri bildirim olumlu ya da olumsuz bir etkiye sahip olup olmadığının belirsiz olduğunu belirtmektedirler. Anında verilen geri bildirim öğrenmeyi engelleyen ve ön bilgisi yüksek olan öğrenciler için duyuşsal ve bilişsel anlamda olumsuz olan bazı süreçleri tetikleyebilmektedir. Bilgi birikimi fazla olan öğrenciler sorunlara doğru çözümler üretebilmek için üzerlerinde bir baskı hissetmesi, buna örnek olarak gösterebilir.

2.14. Geri Bildirimin Amacı

Eğitimde geri bildirim amacı, öğrencilere belirlenmiş olan davranışların gerçekleşmesine yardımcı olmak, bu yönde teşvikte bulunmak ve bunu sürekli kılarak öğrencilerin performansları hakkında bilgi vermektir. Verilmiş olan bu bilgileri velilerin de edinmelerini sağlamak, öğrencileri güdülemek, bilgi eksikliğinin olduğu düşünölen öğrencileri belirlemek ve bu bilgileri öğrenciler ile paylaşarak öğrencilerin performanslarında düşöşe engel olmak geri bildirim başlıca amaçlarındandır. Geri bildirimde davranışların düzenlenmesinin yanı sıra birçok kaynakta geri bildirim yönetimsel amaçlarda önemli bir veri kaynağı olduğu belirtilmektedir. Geri bildirimde yapılan bir davranışı pekiştirmek ya da ödüllendirmek; bireyin performansına yönelik bilgilendirme yapmak, başarısız performansın algılanan değerini azaltmak ve başarı performansının algılanan değerini arttırmak amacıyla güdüleme yapmak ve bu davranışların düzenlenmesinde kullanılmaktadır (Burnett, 2002).

2.15. Etkili Geri Bildirimin Özellikleri

Etkili bir geri bildirim sağlanabilmesi için öğrencilerin göstermiş oldukları performansların güçlü ve zayıf noktaları da ele alınmalıdır. Öğretmenler öğrenciye yapıcı geri bildirim vermeli ve öğrencilerin verecekleri tepkileri takip ederek onun ihtiyaç duyduğu geri bildirim anlayabilmelidirler. Etkili geri bildirim verebilmek için belirli aşamalar bulunmaktadır. Öncelikle bir amaç doğrultusunda standart geliştirmeli, gerçekte

karşılaştırılması yapılmalı ve bu karşılaştırma sonucunda çıkan fark uygun çalışmalar verilerek kapatılmalıdır (Pokorny ve Pickford 2010).

Evans'a (2013) göre etkili geri bildirim uygulayabilmenin esaslarını şunlardır:

- Geri bildirim süreci içerisinde etkin olması gerekmektedir.
- Geri bildirim rehberliğe açık olması gerekmektedir.
- Geri bildirim, değerlendirmenin yapılmasında önemli bir etkidir.
- Geri bildirim, daha çok ileriye yönelik olarak verilmelidir.
- Öğretim içerisinde değerlendirmenin bir parçası olarak, değerlendiricinin ileri ve geri bildirim kullanması gerekmektedir.

Pokorny ve Pickford'a (2010) göre, etkili geri bildirimde şu özellikleri yerine getirilmesi gerekmektedir:

- Bireyin öğrenmeleri hakkında ayrıntılı bilgi verir.
- Motivasyonu ve öz yeterliliğini artırır.
- İyi ve başarılı olan performansları açıklar.
- Biçimlendirici değerlendirme yoluyla bilgi toplanmasına yardımcı olur.
- Bireyin öz değerlendirmesinin gelişmesine katkı sağlar.
- İstenmekte olan performans ile mevcut olan performans arasındaki farklı kapatacak olanaklar sağlar.
- Öğrenme ortamı içerisindeki diyalogu sağlamaya çalışır.

Brinko (1993), etkili geri bildirim verebilmeyi iki kategori altında sıralamıştır.

2.15.1. Geri Bildirimi Alan Kişi Açısından Önemi

- Geri bildirim abartıya kaçılmadan, sık sık verildiği zaman daha etkili olmaktadır.
- Öğrenci öz güvenine dikkat edilerek verilen geri bildirim daha etkili olmaktadır.
- Verilen geri bildirim belirsizliği ne kadar az olursa geri bildirim o kadar etkili olmaktadır.
- Öğrencini gelişimine yönelik verilen geri bildirimler daha etkili olmaktadır.
- Geri bildirim öğrenciye etkileşim sağladığında ve cevap hakkı tanıdığına daha etkili olmaktadır.
- Olumsuz geri bildirimler, olumlu verilen geri bildirimler arasında söylendiğinde daha etkili olacaktır.
- Olumlu geri bildirimler, belirli miktarda olumsuz geri bildirim ile verildiğinde daha etkili olacaktır.

- Öğrenci geri bildirim almak için hevesli olduğunda öğrenciye verilen geri bildirim etkisi daha fazla olmaktadır.
- Geri bildirim anlamlı, ilgi çekici olursa geri bildirim etkisi o kadar artacaktır.
- Olumlu geri bildirimler öğrencinin yeteneği ve çabasına temas ettiğinde daha etkili olacaktır.
- Verilecek geri bildirim türünü öğrenci seçebilirse, geri bildirim daha etkili olacaktır.
- Öğrenci tarafından belirlenen amaçlar ile ne kadar ilgisi olursa veya öğrencinin göstermiş olduğu performanslar ödül ile sonuçlandırılırsa geri bildirim daha etkili olacaktır.

2.15.2. Geri Bildirimi Veren Kişi Açısından Önemi

- Geri bildirim çeşidi ne kadar fazla olursa geri bildirim o kadar etkili olmaktadır.
- Betimleyici yol ile verilen geri bildirim daha etkili olmaktadır.
- Hızlı ya da anlık geri bildirim vermek yerine sürece dayalı verilen geri bildirim daha etkili olmaktadır.
- Gruba topluca geri bildirim vermek yerine kişisel geri bildirim daha etkili olmaktadır.
- Sonuç belirtilen geri bildirim daha etkili olmaktadır.
- Somut geri bildirimler soyut geribildirime göre daha etkili olmaktadır.
- İstenmekte olan davranışları içermekte olan modeller (video, resim, yaşayarak vs.) ile geri bildirim daha etkili olmaktadır.
- Verilen geri bildirim iyi düzenlendiği takdirde daha etkili olmaktadır.
- Tek kaynağa bağlı kalmadan birden çok kaynak kullanıldığında geri bildirim daha etkili olmaktadır.
- Performanstan sonra verilen geri bildirim daha etkili olmaktadır.
- Verilen geri bildirim kesinleşmiş kanıtlar içeren ve doğrulanmış bilgiler doğrultusunda verildiğinde daha etkili olmaktadır.
- Kişisel olmayan ancak o konuya özel olan dar kapsamlı geri bildirim daha etkili olmaktadır.
- Verilen geri bildirimler özgün, destekleyici, yargılayıcı dil olmadan ve saygı içerisinde verildiğinde daha etkili olmaktadır.

2.16. Geri Bildirimde Karşılaşılan Güçlükler

Okul öncesi eğitimden yükseköğretime, eğitim her kademesinde kullanılmakta olan geri bildirim, etkili kullanıldığında öğrenme eksikliğinin giderilmesi, öğrenme niteliğinin artırılması, öğrencilerin eksik kaldıkları konuların belirlenmesini ve bu doğrultuda tedbirler alınmasını sağlayacaktır (Halis, 2002). Geri bildirim verilirken karşılaşılabilecek zorluklar öğrenci, öğretmen veya ortamdaki kaynaklanıyor olabilir. Derse hazırlık yapılmaması, derisi veren öğretmenlerin sınıf öğrencilerini tanıyamaması, kullanılmakta olan yöntemlerin öğrencilerin ilgisini çekmemesi, öğretmenin kendi alanında yeteri kadar bilgi sahibi olamaması, öğretmenlerin öğrencilerin sormuş oldukları sorulara cevap verirken kaçınmaları gibi durumlar, öğretmenlerden kaynaklanan zorluklara örnek olarak verilebilir. Öğretmen ve öğrenci arasında olan güven problemi, öğrencinin işlenen konuya ya da derse odaklanmakta sorun yaşaması, ilgisizlik gibi nedenler de öğrenci kaynaklı zorluklara neden olmaktadır. Öğrencilerin sınıf içerisinde dikkatini toparlayamaması, anlatılmakta olan konunun veya kullanılmakta olan öğretim yönteminin öğrencinin dikkatini çekmemesi, araç gereçlerin çalışmaması ya da yeterli miktarda bulunmaması, sınıf ortamının fiziksel şartları gibi etkenler ortam kaynaklı zorluklara neden olmaktadır (Ergin, 2010). Öğrenci mevcudunun fazla olduğu sınıflarda bireysel farklılıklar göz önüne alınarak geri bildirimde bulunmak oldukça zordur. Bu gibi durumlarda öğretmenler sınıfın genelini temel alarak genel geri bildirim vermeli sonrasında düzeltmeler yapmalıdır. Öğrenci sayısının daha az olduğu sınıf ortamlarında öğrencilerin bireysel özelliklerine uygun olarak geri bildirim verilmesi daha doğrudur (Halis, 2002).

2.17. Geri Bildirim Türleri

Geri bildirim öğrenme süreci içerisinde çok etkili bir öge olduğunu kuramcılar ile ilgili alandaki araştırmacılar görüş birliğindedir (Kara, 1994). Eğitim kademesi içerisinde hangi tür geri bildirim kullanılması gerektiği, farklı geri bildirim türlerinin araştırılmasına neden olmuştur.

Geri bildirim öğrenmeye olan etkisini eğitim ortamına göre sınıflandıran Kara'ya (1994) göre üç farklı geri bildirim türü vardır:

1. Bilgisayar destekli öğretimlerde kullanılan geri bildirim,
2. Programlı öğretim tekniklerinde kullanılan geri bildirim,
3. Deneysel ve normal sınıf ortamlarında kullanılan geri bildirim.

Schimmel (1988) geri bildirim türlerini açıklayıcı geri bildirim, onaylayıcı geri bildirim, bug-related geri bildirim ve doğru cevap geri bildirim türleri olarak dört başlık altında toplamıştır.

2.17.1. Açıklayıcı Geri Bildirim

Sorulan sorulara öğrencinin verdiği yanlış cevaplara göre hatırlatmalar yapılmasına olanak sağlar. Öğrencinin verdiği cevap yanlış olduğunda, cevaptan sonra adım adım nelerin yanlış olduğu ve ilgili sorunun çözümü anlatılır. Ayrıca, yanlış cevap verdiğini öğrenciye açıklamadan önce konunun genel bir özeti de verilir.

2.17.2. Onaylayıcı Geri Bildirim

Verilen bilginin doğru veya yanlış olduğunu söylemektedir. Bu bilgi dışında herhangi bir bilgi vermemektedir. Öğrencilerin vermiş oldukları cevabın yanlış veya doğru olduğunu göstermesini sağlamaktadır. Örnek olarak, öğrencinin verdiği cevap doğru olduğunda evet, doğru, güzel, iyi, devam et, doğru yoldasın gibi karşılıklar verilir. Öğrencinin verdiği cevap yanlış ise yanlış, yeniden deneyebilirsin, tekrar düşünmek ister misin gibi karşılıklar verilir. Yapılmış olan araştırmalarda doğrulayıcı geri bildirim türünün verilmiş olan doğru yanıtları pekiştirmekte etkili olduğu, ancak yanlış verilen cevapları düzeltme konusunda olumlu sonuçlar elde edilmediği görülmektedir. Bunun nedeninin ise yanlış cevapların düzetilebilmesi için öğrencilerin farklı düşünmeye yardımcı olacak ipuçları sunmamasıdır.

2.17.3. Düzeltici (bug-related) Geri Bildirim

“Bug” kelimesi öğrencinin bir işlemi öğrenme aşamasında yapmış oldu sistematik hatadır. Aritmetik işlem yaparken büyük rakamdan küçük rakamın çıkarılması ($71-554=24$), bu geri bildirim örnek olarak verilebilir. Öğrencilerin çıkarma işlemlerine ilişkin bilişsel modellerinde sistematik hata bulunmaktadır. Bundan dolayı öğrencilere yapmış oldukları hata en kolay ve basit yoluyla anlatılmalıdır. Böyle bir durumda öğrenciye “Her zaman alttaki sayıyı üstteki sayıdan çıkartmak gerekmektedir. Üstte verilen sayı altta bulunan sayıdan küçükse yanındaki basamaktan ödünç sayı alınması gerekmektedir.” biçiminde geri bildirim verilmelidir.

2.17.4. Onaylayıcı Geri Bildirimi

Bu geri bildirim türü sadece doğru cevabın ne olduğunu bildirmektedir. Öğrencinin vermiş olduğu cevaba göre onaylayıcı geri bildirim ile doğru cevabın ne olduğu açıklar. “Hayır cevabın yanlış. Üçgenin iç açıları toplama 180 derecedir.” vb. bu geri bildirim örnek olarak verilebilir. Diğer geri bildirim türlerinden olan onaylayıcı geri bildirim türü, doğru cevap geri bildirimine göre açık değildir. Öğrencilere yalnızca doğru cevap verilir; öğrenciler cevabının

doğruluğunu ya da yanlışlığını hakkında bilgi sahibi olurlar. Ancak doğru cevap geri bildirimini sadece yanlış cevap verildiği zaman kullanılmaktadır.

Kara (1994) geribildirim, miktarı ve veriliş biçimine göre şöyle sınıflandırmıştır:

1. Yazılı ya da sözlü geri bildirim,
2. Not verilmesi (sürekli ödevler ya da aralıklı ödevler),
3. Olumlu ya da olumsuz pekiştirmeçer,
4. İş birliğine dayalı verilen paylaşımlı geri bildirim,
5. Bilgi (sürekli veya aralıklı) verilmesi,
6. Doğru Yanlış geri bildirim
7. Dağılık sözcükler ile geri bildirim,
8. Sınıfın bütününe verilen geleneksel geri bildirim,
9. İçermiş olduğu bilgi miktarına göre düzenlenen geri bildirim.

2.18. Geri Bildirimin Miktarı

Geri bildirimle ilgili karar verilmesi gereken konulardan biri geri bildirim miktarının belirlenmesidir. Verilmesi planlanan geri bildirim hangi aşamasında ne miktarda bilgi verilmesi gerektiğinde şu ölçütlerin dikkate alınması gerekmektedir:

1. Bireysel olarak öğrenci
2. Özelde öğrenme hedefi ya da kazanımları; genelde ise konu,
3. Konu ya da hedefler için gelişimsel öğrenme ilerleyişi

Geri bildirim miktarı ile ilgili bir karara varma noktasında yukarıda verilen üç maddenin dikkate alınması gerekmektedir. Öğretmenler geri bildirim verdikleri zaman aralığında öğrencilerine gelecekte ulaşmalarını istediği bilgileri açık bir biçimde vermelidir. Bununla beraber öğrenciler alışmaları gereken noktaları açıkça görebilecektir. (Köğce, 2012).

2.19. Geri Bildirimin Anlaşılabilirliği

Geri bildirim verilirken açıklamaların anlaşılır olması oldukça önemlidir. Nedeni ise öğrencilerin, öğretmenlerinin kastetmiş olduğu geri bildirim anlaması ve düzgün uygulayabilmesidir. Öğrenciler farklı özgeçmişe, deneyime, kültüre ve söylenen kelimeleri farklı anlayabilme özelliklerine sahip olduklarından, öğretmenlerinin yazılı veya sözlü vermiş oldukları geri bildirim anlaşılır olması oldukça önemlidir. Gerekli buldukları durumlarda öğretmenlerin geri bildirim anlaşıldığını ya da anlaşılmadığını kontrol etmeleri gerekmektedir (Köğce ve Baki, 2014).

2.20. Geri Bildirimin Veriliş Biçimi

Vermiş oldukları geri bildirimleri öğretmenlerin öğrencilerinin anlayıp anlamadığını dikkate alması gerekmektedir. Böyle kararlar, eğitim ortamı içerisinde fırsata bağlıdır. Öğrenci ile konuşarak iletişime geçmek en iyi olanaktır. Fakat bazen öğrenci ile konuşarak iletişime geçme fırsatı bulunamamaktadır. Bu gibi durumlarda yazılı geri bildirim vermek daha faydalı ve kolay olabilmektedir. Geri bildirim grup olarak mı yoksa bireysel olarak mı verilmesi gerektiğine karar vermek oldukça önemlidir. Öğretmenler sınıf mevcudunun fazla olması durumunda yapılan hata veya yanlış, grupla geri bildirim olarak vermeyi tercih etmektedir. Bireysel olarak verilecek geri bildirim grup önünde verilmesi geri bildirim faydasını düşürecektir (Köğce ve Baki, 2014).

2.21. Geri Bildirim ile İlgili Yurt İçi ve Yurt Dışı Araştırmalar

Cengiz (2015), ortaokulda görev yapmakta olan Fen Bilimleri öğretmenlerinin ders sırasında öğrencilerin yapmış olduğu hatalar karşısında nasıl geri bildirim verdiği üzerine çalışma yürütmüştür. Farklı ortaokullarda altı Fen Bilimleri öğretmeni ile altı ünite için yapılandırılmamış olarak toplamda 90 saat ders gözlem yapılmıştır. Çalışmada öğrencilerin hatalarını, öğretmenlerin hatalara verdikleri geri bildirimleri ve bunlara yönelik öğretmenlerin görüşlerini belirleyebilmek için öğretmenler ile düzenli görüşmeler yapmıştır. Yapılan görüşmelere içerik analizi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerden elde edilen bilgiler doğrultusunda öğrencilerin yapmış oldukları hatalar altı başlık altında, öğretmenlerin hatalara vermiş olduğu geri bildirimler ise on farklı başlık altında toplanmıştır. Çalışmanın sonunda Fen Bilimleri öğretmenlerinin ders esnasında en sık dördüncü tür hata ile karşılaştıkları, bu hatalara sıklıkla “soruyu tekrar sorma” diyerek üçüncü tür geri bildirim kullanmış oldukları tespit edilmiştir.

Oral (2000), sınıf öğretmenlerinin öğrenme ve öğretme süreci içinde düzeltme ve geri bildirim davranışlarını başarıma derecelerine yönelik algılarını belirlemeye yönelik çalışmıştır. 97 öğretmenden betimsel yöntem ile veri toplanmıştır. Araştırma bitiminde geri bildirim ve düzeltme davranışlarının bir kısım tarafından gerçekleştirildiği, ancak diğer öğretmenlerin olumsuz geri bildirim ve düzeltme davranışları sergilemiş oldukları belirlenmiştir.

Şahin (2015), öğretme ve öğrenme süresinde uygulanmakta olan geri bildirim için öğretmen adaylarının görüşlerini inceleyen bir çalışma yürütmüştür. Betimsel yöntem ile yürütülen çalışmada Formasyon Eğitimi Sertifika Programına katılan 370 öğrenciden ölçek yardımı ile veri toplanmıştır. Öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına göre geri bildirim, konuya dikkat çekmek, öğrenciyi güdülemek, önkoşul davranışını kazandırmak, işaret ve

ipuçları sunmak amacıyla oldukça sık kullanılmaktadır. Geri bildirim kaynakları olarak ise ders kitapları, öğretmen, bilgisayar vb. teknolojik gereçlerin kullanıldığı belirtilmiştir. Yapılan araştırmada öğretmen adaylarının geri bildirim ile ilgili görüşleri, öğrenim durumları, yaş, cinsiyet ya da okudukları bölümlere göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Yaptıkları çalışmada, Hamzadayı ve Çetinkaya (2011), yazılı anlatımı düzenlemelerde akran değerlendirmesinin işlevselliğini sorgulamışlardır. Araştırmanın örneklemini Türkçe Eğitimi Bölümü üçüncü sınıfta okuyan 76 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler yapılandırılmış bildirim formu ve belge analizi yolu ile toplanmıştır. Yapılandırılmış bilgi formu yardımıyla akran geri bildirimlerinin öğrenci yararlılığına olan etkisi incelemiştir. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular, geri bildirim sağlanması konusunda verilecek eğitimlerin yazılı anlatımı düzenlemelerde akran değerlendirmesinin oldukça verimli bir öğretim tekniği olarak uygulanabileceğini göstermiştir.

Vanlı (2013), İngilizce dersini yabancı dil olarak öğrenmekte olan öğrencilerin öğretmenlerinin vermiş oldukları geri bildirimleri hakkında olan beklentilerini, yazılı geri bildirim hakkında olan algılarını, geri bildirim tercihlerini ve geri bildirimi kullanma şekillerini araştırmıştır. Elde edilmek istenen veriler anket yolu ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin ve öğretmenlerin ortak kararı ile yazma becerisinin geliştirme aşamasında öğretmenlerin anahtar bir role sahip olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin geri bildirim beklentileri arasında bir uyumsuzluk olduğu görülmüştür. Öğrencilerin öğretmenleri hakkındaki geri bildirim tercihlerinin, beklentilerinin ve geri bildirimi kullanma şekillerinin okudukları fakülte veya cinsiyetlere göre farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Araştırmanın bir diğer sonucuna göre ise öğrencilerin öğretmen geri bildirimleri hakkındaki algıları ile öz yeterlilikleri arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Ayar (2009), dördüncü ve beşinci sınıflarda eğitim görmekte olan öğrencilerin ve bu düzeylerde derse giren öğretmenlerin geri bildirim hakkındaki görüşleri ve karşılaşılan güçlükleri araştırmıştır. Araştırmanın örneklemini, ilköğretim okullarında görev almakta olan 150 sınıf öğretmeni ve bu okullarda öğrenim görmekte olan 210 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri anket yardımı ile toplanmıştır ve verilerinde analizinde betimsel istatistik kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin ve öğrencilerin geri bildirim ve geri bildirim işlevleri hakkındaki görüşlerinde benzerlik olduğu belirlenmiştir. Geri bildirim öğrencileri bilgilendirdiği, motivasyonu arttırdığı, iletişimi kuvvetlendirdiği, öğrenme düzeyleri hakkında bildiği verdiği, öğrenciler yönlendirdiği ve planlama yapmasında yardımcı olduğu gibi benzer görüşlere ulaşılmıştır. Öğretmenlerin cinsiyet, öğrencinin sosyo-ekonomik durumu,

kıdem ve sınıf mevcudu gibi durumlara göre geri bildirim görüşlerinin farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışkan (1999), yürütmüş olduğu çalışmada öğrenme bağlamı ile geri bildirim türlerinin tutumlar, başarıya olan kişisel güven düzeyi, öğrenci başarısı, öğrenmenin kalıcılığı ve verilen görevi tamamlaması için kullanılan süre üzerinde olan etkilerini araştırmıştır. Araştırma 140 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır, ancak öğrencilerin hepsi denemeden önce iki saat kadar bir yetiştirme programına katılım sağlamıştır. Öğrenciler varyans analizi konusunu ele alan bilgisayar destekli iki saatlik bir programa katılmışlardır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda bağlam türünün genel başarıyı ve uygulama düzeyinde olan öğrencilerin akademik başarılarını anlamlı şekilde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Geri bildirim türlerinin öğrenci başarısı üzerinde olan etkisi anlamlı bulunmazken; bağlam ile geri bildirim türü değişkinlerinin başarı üzerinde etkileşimlerinin ve bundan kaynaklı etkilerinin anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Aydın (2011), dereceli puanlama anahtarı kullanarak, 5. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin matematik dersinde verilen geri bildirim başarıya olan etkisini incelemiştir. Araştırma örneklemini 146 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada deney ve kontrol grubu oluşturmuştur ve matematik başarı testi hazırlayıp ön test olarak uygulanmıştır. Hem deney hem de kontrol gruplarına bir aylık sürede açık uçlu sorular hazırlanmış ve uygulanmıştır. Öğrencilerin dereceli puanlama anahtarı ile yanıtları değerlendirildikten sonra deney grubuna geri bildirim verilmiş, fakat kontrol grubu öğrencilerine geri bildirim verilmemiştir. Süreç bitiminde deney ve kontrol gruplarına son test olarak matematik testi tekrar uygulanmıştır. Araştırmada dereceli puanlama anahtarı ile verilen geri bildirim öğrencilerinin matematik başarısının arttırmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilere sorulmuş olan açık uçlu sorular ve almış oldukları puanlar arasında yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin vermiş oldukları yanıtları göre; geri bildirim öğrenme eksiklerini belirlediği, derse olan ilgiyi yükselttiği, üst düzey düşünme becerilerini geliştirdiği ve kendilerinin başarılı ve güçlü yönlerini ortaya çıkardığı görülmektedir. Uygulamalar arasında uygulanmış olan dereceli puanlama anahtarlarının kendilerinden neler beklendiği, zayıf ve güçlü yönlerini ortaya çıkarma ve notlarının daha doğru bir şekilde açıklanması noktasında kendilerine yardımcı olduğunu düşünmektedirler.

Eraz (2014), sınıf öğretmenlerin ders dışı olarak matematik dersi etkinliklerine vermiş oldukları geri bildirimlerin belirlenmesi, verilmiş olan geri bildirim öğrencilerin matematik dersi tutumuna ve başarısına olan etkisini incelemektedir. Araştırmanın örneklemini ilkökul dördüncü sınıfta öğrenim görmeye devam eden 70 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma deney

ve kontrol gruplu, yarı deneysel desen şeklinde yürütülmüştür. İlk olarak her iki grupta olan öğrencilere kesirlere yönelik bir başarı testi ve matematik dersine yönelik tutum testi ön test olarak kullanılmıştır. Deney grubu öğrencilerine matematik etkinlikleri ile ilgili geri bildirim verilirken, kontrol grubu öğrencilerine matematik etkinlikleri ile ilgili geri bildirim verilmemiştir. Çalışmanın başında başarı ve tutum testleri uygulanan iki gruba son test olarak tekrardan başarı ve tutum testleri uygulanmıştır. Verilen toplanmasında; öğretmen gözlem notları, matematik tutum ölçeği, anket uygulaması ve kesirlere yönelik olarak hazırlanmış matematik başarı testi kullanılmıştır. Anket verilerinin sonucunda sınıf öğretmenleri en sık kullanılan geri bildirim biçiminin “not vermek”, en az kullanılan geri bildirim biçiminin ise “gelişimi yönünde yol gösteren notlar yazmak” olduğunu belirlenmiştir. Yapılan deney ve kontrol grupları arasında geri bildirim verilen öğrenciler ile geri bildirim verilmeyen öğrencileri arasında başarı ve tutum puanlarında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Bailey ve Garner (2010), üniversitede görev yapan öğretim elemanlarının öğrenci değerlendirmede kullandıkları geri bildirimlerin etkinliğini ve geri bildirim hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla araştırma çalışması yürütmüşlerdir. Yazılı geri bildirim kullanımını değerlendirmek ve tecrübelerini anlayabilmek amacıyla 48 öğretim elemanı ile görüşmeler yapmıştır. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerde “Yazılı geri bildirim amaçları nelerdir?”, “Yazılı geri bildirim ile neleri başarabilmeyi hedeflemektesiniz?”, “Geri bildirim öğrenci başarısına katkıları hakkındaki fikirleriniz nelerdir?”, “Öğrenciler geri bildirimden nasıl faydalanabilecektir?” ve “Geri bildirim bazı öğrenciler pek dikkate almazlar, neden?” gibi sorulara cevap aramıştır. Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlara göre öğretim elemanları geri bildirim motive edici, öğretimsel ve biçimlendirici işlevlerde kavramsallaştırmıştır. Geri bildirim öğretimsel rolü; yanlış olanın gösterilmesi, ileri beslenme ve girilecek diğer sınavlardan yüksek notlar alabilmek olarak ifade edilmiştir. Biçimlendirici ve gelişimsel rolü içinde öğretim elemanlarının ortak görüşte olduğunu, öğrencilerin başarılarının artması durumunda motivasyonun arttığını, ileriye yönelik bildirim de geri bildirim kadar önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Geri bildirim modül bittiğinde verilmesi, ancak biçimlendirici geri bildirim ise dönem sonlarında verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bundan dolayı öğrencilerin bir sonraki döneme odaklanmasında sorun yaşadığını dile getirmişlerdir.

Morris ve Chikwa (2016), yürütmüş oldukları çalışmada yazılı ya da sözlü geri bildirim türlerinin, ilgili tercihin ve bu geri bildirim türlerinin bir sonraki öğrenci performansları üzerine olan etkilerini araştırmışlardır. Bu araştırma 2013-2014 yılları arasında İngiltere’de bir üniversitede, fen laboratuvarında çalışmakta olan 68 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilere verilen geri bildirimlere göre 34 öğrenci olacak şekilde gruplar oluşturulmuştur ve bu gruplara farklı ödevler verilmiştir. Yürütülen araştırmada hem yazılı hem de sözlü geri bildirim verilen öğrencilere online anket uygulanarak öğrencilerin geri bildirim türleri hakkında görüşleri alınmıştır. Araştırma verilerinden alınan sonuçlara göre geri bildirim türlerinin öğrencilerin bir sonraki ödevlerinden almış oldukları notlara bir etkisinin olmadığını belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin sözlü geri bildirim karşısında olumlu tepkiler verdiklerini, bir sonraki ödevlerinde yazılı geri bildirim almayı tercih edeceklerini ve gelişimleri için yazılı geri bildirim türünün daha uygun ve faydalı olduğunu belirtmişlerdir.

Butler ve Nisan (1986), yürütmüş oldukları çalışmada notların, yorumların ve geri bildirimlerin uygulanmadığı bir ortamın hem motivasyona hem de öğrenmeye olan etkisini araştırmışlardır. Araştırmanın örneklemini altıncı sınıfta öğrenim görmekte olan 261 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda geri bildirimlerin ve yorumların öğrencilerde motivasyonu artırıcı bir etkisinin bulunduğu ifade edilmiştir. Yalnızca değerlendirici geri bildirim almakta olan öğrencilerin eleştirel düşünme gerektiren konularda zorlandıkları ve diğer öğrencilere göre daha az motive oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Geri bildirim verilmeyen öğrencilerin ise daha başarısız oldukları ve diğer öğrencilere göre motivasyonlarının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Biçimlendirici geri bildirim öğrenci değerlendirmede çift etkiye sahip olduğu ve hem motivasyonu hem de performansı arttığı görülmüştür. Tanımlayıcı geri bildirim ise öğrencinin konuya veya göreve olan ilgisini artırdığını, başarıya ulaşma yolunu kolaylaştırdığını, fakat öğrencide öz düzenleme yapmayı eksik bıraktığını belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak, öğretmenlerin genel olarak yorum ve not içermekte olan geri bildirimleri bir arada verdikleri, öğrenci notları iyiyse yorumları okuma eğiliminde oldukları, aksi bir durumda ise yorumlara bakmama ve okumama eğiliminde oldukları belirtilmiştir. Tanımlayıcı geri bildirim not ile verilmediği zaman, en iyi sonuçları verdiği saptanmıştır.

Thurlings vd., (2013), öğrenme kuramlarına bağlı olarak geri bildirim süreci ve geri bildirim etkinliğini araştırmışlardır. Araştırmada 10 bilişsel makale, 10 davranışçı makale, 21 sosyal makale, 17 sosyal yapılandırmacılık kuramı ile ilgili makale ve 3 bilişüstü konusu ile ilgili makale ile geniş bir alanyazın taraması yapılmıştır. Geri bildirim kuramlarına göre özellikleri çıkartılıp belirlenecek modeller oluşturulmuştur. Her bir kuram için geri bildirim özellikleri belirlenmiştir. Araştırma çalışmasında ek olarak tüm öğrenme kuramlarından geri bildirim alıcılarına, geri bildirim cevaplayabilmeleri için fırsat vermenin ve geri bildirim veren kişi ile diyalogun sağlanması gerektiği ifade edilmiştir. Geri bildirim iş birliği içinde yapılması gerektiği de dile getirilmiştir.

Pokorny ve Pickford (2010), yürütmüş oldukları çalışmada öğrencilerin geri bildirim ile ilgili algıları ve geri bildirim etkinliği üzerine odaklanmışlardır. Araştırmanın örneklerini Londra Üniversitesi'nde okumakta olan 18 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrenciler ile odak grup görüşmesi yapılarak veriler toplanmıştır. Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlara göre yazılı geri bildirim öğrencilere her zaman katkısının bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca, faydalı ve kaliteli geri bildirim türlerini almak istediklerini ve bu yönde çalışmalar yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Voerman vd. (2012), yürütmüş oldukları çalışmada öğretim sürecinde sınıf içi etkileşimde geri bildirim çeşitliliğinin ve geri bildirim kullanılma sıklığını araştırmışlardır. 78 öğretmenin sınıf içindeki etkileşim süreçlerini on dakikalık bölümler biçiminde incelemişlerdir. Araştırmada gözlem yöntemi kullanılmış ve araştırma üç bölümden oluşmuştur. Özel olmayan olumlu geri bildirim: “mükemmel, harika, aferin” gibi; özel olmayan olumsuz geri bildirim: “yanlış, hayır öyle değil, tam olarak değil” gibi; özel olumlu geri bildirim: Öğrencilerin belirli bir konudaki bilgisi, seviyesi ve performansı ve ile ilgili geri bildirimler. Araştırmanın sonunda, on dakikalık ders bölümlerinde geri bildirim kullanılma oranı 6.6.4, olumlu ve olumsuz geri bildirim istenilen (3:1) oranın genel olarak altında kaldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaklaşık olarak yarısının olumlu ya da olumsuz geri bildirim kullanmadığı, özel olmayan geri bildirim yöntemlerini kullandığı ve genel olarak tutarsız geri bildirim kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Okulun türüne göre olumlu ya da olumsuz geri bildirim kullanma oranları, geri bildirim sıklığı ve geri bildirim türünün değişmediği belirlenmiştir. Yaş, cinsiyet veya kıdeme göre geri bildirim türü, geri bildirim sıklığının değişmediği belirlenmiştir.

Hounsell vd., (2008), biyoloji bölümünde okumakta olan son sınıf ve ilk sınıf öğrencilerinin geri bildirim ve rehberlik deneyimlerini araştırmışlardır. Araştırmada verilerin toplanmasında grup görüşmeleri ve anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda geri bildirim ve rehberliğin etkili kullanılması ile eğitim öğretimde kalitenin yükseleceği, sınav sonuçlarının geri bildirimde güçlü bir etkisinin bulunduğu, rehberlik ve geri bildirim birbirlerini tamamlayıcı olarak kullanılması ile başarının artacağını ifade edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, çalışma grubu, evreni ve örneklemini, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve analizleri gibi bilgilere değinilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmen, öğrenci ve velilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bu verilerin analizleri için içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu yardımı ile veriler toplanarak, tek bir yöntem kullanılması nedeniyle bu araştırma nitel bir çalışmadır (Creswell, 2007). Görüşme, belge analizi ve gözlem gibi olayların veya algıların, doğal ortamda, bütüncül ve gerçekçi olarak ele alınması nedeniyle bu araştırma nitel çalışma olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın deseni ise olgu bilimdir. Olgu bilim deseni, farkında olduğumuz ve gördüğümüz, ancak ayrıntılı ve derinlemesine bir bilgiye sahip olmadığımız olgulara odaklanmamıza yardımcı olur (Yıldırım, Şimşek 2016). Bu çalışmada ev ödevlerini tanımlamak ve ev ödevi vermeye ilişkin mevcut işleyişi değerlendirecektir.

3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunda altı fen bilimleri öğretmeni, altı öğrenci ve altı velinin yer aldığı bu nitel çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Gaziantep ilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, üç devlet ortaokulunda görev yapmakta olan fen bilimleri öğretmeninden, üç öğrenciden ve üç veliden ve üç özel ortaokulda görev yapmakta olan üç fen bilimleri öğretmeninden, üç öğrenciden ve üç veliden oluşmaktadır. Bu seçimin yapılmasında devlet ve özel okul ortaokul (5., 6., 7. ve 8. sınıf) öğrencileri dikkate alınmıştır. Görüşmeler yaklaşık 30-60 dakika arasında sürmüştür. Altı öğretmen, altı veli ve altı öğrenci olan katılımcıların izni ile ses kaydı ve notlar alınmıştır. Görüşme yapılmış olan tüm öğrenci, öğretmen ve veliler gönüllü olarak katılım sağlamıştır.

Görüşme yapılan Fen bilimleri öğretmenlerinin cinsiyet, kıdem ve okul türlerine göre dağılımları Tablo. 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Cinsiyet, Kıdem ve Okul Türlerine Göre Dağılımları

Katılımcı	Cinsiyet	Kıdem	Okul Türü
ÖK1	<i>Erkek</i>	<i>11-20 Yıl</i>	Devlet Ortaokulu
ÖK2	<i>Erkek</i>	<i>1-10 Yıl</i>	Devlet Ortaokulu
ÖK3	<i>Kadın</i>	<i>1-10 Yıl</i>	Devlet Ortaokulu
ÖK4	<i>Kadın</i>	<i>21 Yıl ve üzeri</i>	Özel Ortaokulu
ÖK5	<i>Erkek</i>	<i>11-20 Yıl</i>	Özel Ortaokulu
ÖK6	<i>Erkek</i>	<i>1-10 Yıl</i>	Özel Ortaokulu

Tablo. 1’de görüldüğü gibi, öğretmenler görüşmelerine dört erkek öğretmen ve iki kadın öğretmen katılım sağlamıştır. Fen bilimleri öğretmenlerinin üç tanesi devlet ortaokulunda, üç tanesi özel ortaokulda eğitim vermektedir. Görüşmeye katılan öğretmenlerin kıdem süreleri 1 yıl ile 21 yıl ve üzeri (22 Yıl) arasında değişim göstermektedir.

Veli görüşme formu için altı öğrenci velisi ile görüşülmüştür. Görüşme yapılan velilerin cinsiyeti, çocuklarının gittiği okul türü ve sınıf seviyesi Tablo.2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Görüşme Yapılan Velilerinin Cinsiyet, Öğrencisinin Okul Türü ve Sınıf Seviyesine Göre Dağılımları

Katılımcı	Cinsiyet	Öğrencisinin Okul Türü	Öğrencisinin Sınıf Seviyesi
VK1	<i>Kadın</i>	Devlet Ortaokulu	7. sınıf
VK2	<i>Kadın</i>	Devlet Ortaokulu	5. sınıf
VK3	<i>Kadın</i>	Devlet Ortaokulu	8. sınıf
VK4	<i>Erkek</i>	Özel Ortaokulu	6. sınıf
VK5	<i>Erkek</i>	Özel Ortaokulu	8. sınıf
VK6	<i>Kadın</i>	Özel Ortaokulu	8. sınıf

Tablo 2’de görüldüğü gibi, görüşmeye dört kadın ve iki erkek veli katılım sağlamıştır. Üç kadın velinin öğrencileri devlet ortaokulunda okumakta ve 5. sınıf, 7. sınıf ve 8. sınıf düzeyinde eğitim görmektedirler. Bir kadın ve iki erkek velinin öğrencileri özel ortaokulda okumakta ve 6. sınıf ve 8. sınıf düzeyinde eğitim görmektedirler.

Öğrenci görüşme formu için altı öğrenci ile görüşülmüştür. Görüşme yapılan öğrencilerin cinsiyeti, sınıf seviyesi ve okul türü Tablo.3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Görüşme Yapılan Öğrencilerin Cinsiyet, Sınıf Seviyesi ve Okul Türü Göre Dağılımları

Okul Türü	Cinsiyet	Sınıf Seviyesi	Okul Türü
Ö1	<i>Erkek</i>	7. sınıf	Devlet Ortaokulu
Ö2	<i>Kız</i>	5. sınıf	Devlet Ortaokulu
Ö3	<i>Kız</i>	8. sınıf	Devlet Ortaokulu
Ö4	<i>Erkek</i>	6. sınıf	Özel Ortaokulu
Ö5	<i>Kız</i>	8. sınıf	Özel Ortaokulu
Ö6	<i>Erkek</i>	8. sınıf	Özel Ortaokulu

Tablo 3'te görüldüğü gibi, görüşmeye üç kız ve üç erkek öğrenci katılım sağlamıştır. Bir erkek ve iki kız öğrenci devlet ortaokulunda okumakta ve 5. sınıf, 7. sınıf ve 8. sınıf düzeyinde eğitim görmektedirler. Bir kız ve iki erkek öğrenci ise özel ortaokulda eğitim almakta ve 6. sınıf ve 8. sınıf düzeyinde eğitim görmektedirler.

3.3. Veri Toplama Araçları

Yürütülmüş olan çalışmada üç adet veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplanmasında kullanılmak üzere öğretmenlere, öğrencilere ve öğrencilerin velilerine yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanmış olan görüşme formları eğitim alanında uzman olan bir kişi ve ölçme ve değerlendirme alanında uzman olan üç kişi tarafından gözden geçirilmiş ve gerekli düzeltmeleri yapılmıştır. Görüşme formu öğretmen, öğrenci ve velilere uygun ortamda gönüllülük esaslarına dayanılarak uygulanmıştır.

3.3.1. Öğrencilere Uygulanmış Olan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Ortaokulda seviyesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler için hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu, alanyazın incelenerek hazırlanmıştır ve öğrencilerin ev ödevleri ve geri bildirimini içeren sorulardan ve olası durumlar için detay içeren sorulardan oluşmaktadır. Görüşme formunda 14 adet açık uçlu soru ve 9 adet detay içeren açık uçlu soru bulunmaktadır. Görüşme formları oluşturulurken öğrencilerin vermiş olabileceği cevaplar düşünülmüş ve buna yönelik sorular hazırlanmıştır. Öğrenci görüşme formu örnek soruları görüşme formları EK-2’de verilmiştir.

Öğrenci görüşme formu hazırlandıktan sonra alanlarında uzman iki ölçme ve değerlendirme görevlisinin ve ölçme ve değerlendirme alanından bir akademisyenin görüşleri alınmıştır. Sorular netliği, anlaşılabilirliği ve konuya uygunluğu açısından incelenmiştir. Öğrenci görüşme formu sorularının pilot uygulaması 8. sınıfta okumakta olan iki öğrenci üzerinde yapılmıştır. Öğrenciler yürütülmekte olan pilot çalışmaya gönüllü katılım sağlamıştır. Yapılan görüşmenin sonucunda soruların netliği, anlaşılabilirliği hakkında öğrencilerin görüşleri alınmış ve bu bağlamda bazı sorularda değişimine gidilmiştir.

3.3.2. Velilere Uygulanmış Olan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Ortaokulda seviyesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin velileri için hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu, alanyazın incelenerek hazırlanmıştır ve öğrencilerin ev ödevleri ve geri bildirimini ile ilgili sorulardan ve olası durumlar için detay içeren sorulardan oluşmaktadır. Görüşme formunda 14 adet açık uçlu soru ve 2 adet detay içeren açık uçlu soru bulunmaktadır. Görüşme formları oluşturulurken velilerin vermiş olabilecekleri cevaplar düşünülmüş ve buna yönelik sorular hazırlanmıştır. Veli görüşme formu örnek soruları görüşme formları EK-3’te verilmiştir.

Veli görüşme formu hazırlandıktan sonra alanlarında uzman iki ölçme ve değerlendirme görevlisinin ve ölçme ve değerlendirme alanından bir akademisyenin görüşleri alınmıştır. Sorular netliği, anlaşılabilirliği ve konuya olan uygunluğu açısından incelenmiştir. Öğrenci görüşme formu sorularının pilot uygulaması 7. sınıfta okumakta olan iki öğrencinin velisi üzerinde yapılmıştır. Veliler, yürütülmekte olan pilot çalışmaya gönüllü katılım sağlamıştır. Yapılan görüşmenin sonucunda soruların netliği, anlaşılabilirliği hakkında velilerin görüşleri alınmış ve bu noktada bazı sorularda değişimine gidilmiştir.

3.3.3. Öğretmenlere Uygulanmış Olan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Öğretmenlerin görüşleri ortaokulda seviyesinde eğitim vermekte Fen Bilimleri öğretmenleri için hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Alanyazın incelenerek hazırlanan bu form, öğrencilerin ev ödevleri ve geri bildirim içeren sorulardan ve olası durumlar için detay içeren sorulardan oluşmaktadır. Görüşme formunda 17 adet açık uçlu soru ve 2 adet detay içeren açık uçlu soru bulunmaktadır. Görüşme formları oluşturulurken Fen Bilimleri öğretmenlerinin verebileceği olası cevaplar düşünülmüş ve buna yönelik sorular hazırlanmıştır. Fen Bilimleri öğretmen görüşme formu örnek soruları görüşme formları EK-1’de verilmiştir.

Fen bilimleri öğretmeni görüşme formu hazırlandıktan sonra alanlarında uzman iki ölçme ve değerlendirme görevlisinin ve ölçme ve değerlendirme alanından bir akademisyenin görüşleri alınmıştır. Sorular netliği, anlaşılabilirliği ve konuya olan uygunluğu açısından incelenmiştir. Öğrenci görüşme formu sorularının pilot uygulaması özel bir okulda görev yapmakta olan fen bilimleri öğretmeni ve bir devlet ortaokulunda görev yapmakta olan fen bilimleri öğretmeni üzerinde yapılmıştır. Öğretmenler yürütülmekte olan pilot çalışmaya gönüllü katılım sağlamıştır. Yapılan görüşmenin sonucunda soruların netliği ve anlaşılabilirliği hakkında öğretmenlerin görüşleri alınmış ve buna yönelik bazı sorularda değişimine gidilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Ortaokul Fen Bilimleri öğretmenlerinden elde edilen veriler 2019-2020 eğitim-öğretim yılında toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme forumu uygulaması yapılmadan önce öğretmenlere çalışmanın amacı anlatılmış ve çalışmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı ve kişisel bilgilerin kimse ile paylaşılmayacağı belirtilmiştir. Çalışma kapsamında altı fen bilimleri öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmelerin yeri ve zamanı, katılımının uygunluğuna göre belirlenmiştir. Görüşme süreleri 30-60 dakika arasında değişiklik göstermiştir ve katılımcıların izniyle ses kaydı veya notlar alınmıştır. Görüşmeye başlanmadan önce katılımcılara tek bir yanıtın olmadığı, sadece ev ödevleri ve geri bildirim hakkındaki kendi görüş ve düşüncelerini söylemelerinin istendiği belirtilmiştir. Görüşmeler için yeterli süre tanınmıştır.

Ortaokulda eğitim görmekte olan öğrencilerinden veriler 2019-2020 eğitim-öğretim yılında toplanmıştır. Görüşmeler, öğrencilerin ev ödevleri ve geri bildirim hakkındaki görüşlerini almak amacıyla yapılmıştır. Görüşmelerin yapılabilmesi için fen bilimleri öğretmeni ya da sınıf öğretmenin öğrenci velileriyle iletişime geçmesi sağlanmıştır.

Velilerinden izin alınan öğrenciler ile en uygun zaman diliminde ve en uygun yerde görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeye başlanmadan önce katılımcılara tek bir yanıtın olmadığı ve sadece ev ödevleri ve geri bildirim hakkındaki kendi görüş ve düşüncelerini söylemelerinin istendiği belirtilmiştir. Uygulama yapılmadan önce öğrencilere çalışmanın amacı anlatılmış ve çalışmaya katılımın gönüllü olduğu ve verilerin kimse ile paylaşılmayacağı belirtilmiştir. Çalışmaya üç devlet ortaokulu, üç özel ortaokulu olmak üzere toplam altı ortaokul öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Görüşme süreleri 30-60 dakika arasında değişiklik göstermiştir ve katılımcıların izniyle ses kaydı ya da notlar alınmıştır.

Görüşme yapılan velilerden elde edilen veriler 2019-2020 eğitim-öğretim yılında toplanmıştır. Gönüllü katılım sağlayan altı ortaokul öğrencisinin velisi ile geri bildirim ve ev ödevleri hakkındaki görüşlerini almak amacıyla görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yeri ve zamanı velilerin uygunluğuna göre belirlenmiştir. Görüşmeye başlamadan önce katılımcılara tek bir yanıtın olmadığı ve sadece ev ödevleri ve geri bildirim hakkındaki kendi görüş ve düşüncelerini söylemelerinin istendiği belirtilmiştir. Görüşme süreleri 30-60 dakika arasında değişiklik göstermiştir ve katılımcıların izniyle ses kaydı ya da notlar alınmıştır.

3.5. Araştırmanın Geçerliliği

3.5.1. Araştırmanın İç Geçerliliği

Katılımcıların özellikleri çalışmanın iç geçerliğini etkilemektedir. Bundan dolayı değişkenler arasında ilişkiyi etkileyebilmesi nedeniyle katılımcıların seçimleri oldukça önemlidir (Fraenkel ve Wallen, 2006). İç geçerlik noktasında oluşabilecek sorunu en aza indirebilmek için çalışmanın sonucuna etkisinin olup olmadığı öğrenilmiş ve çalışma, bu bilgiler doğrultusunda yürütülmüştür.

Verilerin toplandığı mekân da katılımcıların yanıtlarını etkileyen bir unsurdur (Fraenkel ve Wallen, 2006). İç geçerlik noktasında oluşabilecek tehdidi en aza indirebilmek için veriler öğretmenlerde öğretmenler odasında, öğrencilerde sınıf ortamında ve velilerde ev ortamında toplanmıştır. Öğretmenler odası ve sınıf ortamı her okulda farklılık göstermektedir. Bundan dolayı çalışma için verilerin toplandığı yer iç geçerliliği etkilemektedir.

Veri toplama araçlarının uygulanması iç geçerliliği etkileyen bir diğer faktördür. Veriyi toplayan kişinin özellikleri ve taraflı çalışması da sonuçla etkileyebilir (Fraenkel ve Wallen, 2006). İç geçerliliği etkilememesi için verilerin hepsi araştırmacı tarafından toplanmıştır.

3.5.2 Araştırmanın Dış Geçerliliği

Çalışma sonuçları genellenebilirliği ve çalışmanın dış geçerliliğini belirtmektedir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Çalışmanın katılımcıları sadece Gaziantep ilinden seçilmiş olduğu için Türkiye evrenine genellenemez. Bunun yanı sıra, çalışma sonuçlarının birbirine yakın durumlara ve bağlamlara genellenebilmesi çalışmanın dış geçerliliği ile ilgilidir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Bu bağlamda, çalışmadan elde edilen sonuçlar, benzer yapıdaki okul ortamları, benzer koşullarda çalışan öğretmenler, benzer okullarda öğrenim gören öğrenciler ve onların velilerin konuyla ilgili görüşleri hakkında fikir verebileceği düşünülmektedir.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırma içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi yoluyla verileri tanımlamaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkartmaya çalışırız (Yıldırım ve Şimşek, 2016). İçerik analizi dört basamaktan oluşmaktadır.

Yıldırım ve Şimşek, 2016'e göre;

1. Verilerin kodlanması
2. Temaların belirlenmesi
3. Kodların ve temaların düzenlenmesi
4. Bulguların tanımlanması ve yorumlanması

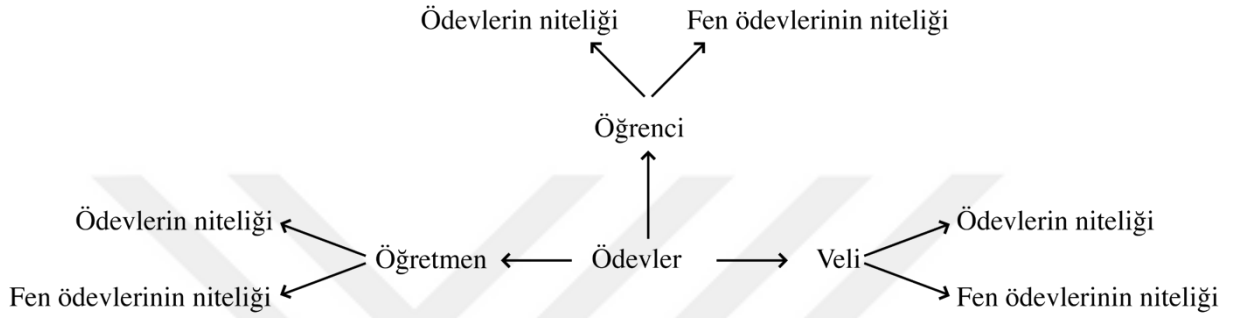
Verilerin kodlanması basamağında yapılmış olan görüşmelerin çıktıları alınarak, elde edilmiş olan bilgiler incelenmiştir. Anlamli olarak bölmeye ve bu ayrımların kavramsal olarak neler ifade ettiği bulunmaya çalışılmıştır. Elde edilen bu verilerden benzer anlamlara sahip olanlara aynı kod isimleri verilerek bunların bir araya getirilmek ve ilişkilendirilmek istenmiştir. İkinci aşama temaların belirlenmesinde ise belirlenmiş olan kodlar bir araya getirilmiş ve ortak yönde olan kodlar bir araya toplanarak tema ismi verilmiştir. İki ana başlık olması nedeniyle geri bildirim ve ev ödevleri, öğretmen, öğrenci ve veli olarak kendi içerisinde kodlanmak ve temalandırılmak istenmiştir. Üçüncü basamak olan kodların ve temaların düzenlenmesinde ise belirlenmiş olan kodların ve bu benzer kodların bir araya getirilerek oluşturulmuş olan temaların isimleri, eksik ya da fazla olan maddelerin düzenlenmeleri yapılmıştır. Son basamak olan bulguların tanımlanması ve yorumlanmasında ise ayrıntılı olarak tanımlanan ve sunulan bulguların yorumlanması, sonuç çıkartılmasıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmadan elde edilmiş bulgulara ve bu bulgular doğrultusunda değerlendirmelere yer verilmiştir. Araştırma bulguları veli, öğretmen ve öğrenci bazında ödevler ve geri bildirim başlıkları altında incelenmiştir.

4.1. Ödevler ile İlgili Temalar

Şekil 1. Ödevler Teması

Yukarıdaki şekil 1’de görüldüğü gibi ödevler; öğretmen, öğrenci ve veli olarak ayrı ayrı incelenmiştir. Öğretmen, öğrenci ve veliler kendi içerisinde ödevlerin niteliği ve fen ödevlerinin niteliği teması adı altında iki temadan oluşmaktadır. Öğretmenler; ödevlerin niteliği temasında beş kod, fen ödevlerinin niteliği temasında iki koddan oluşmaktadır. Öğrenciler; ödevlerin niteliği temasında beş kod, fen ödevlerinin niteliği temasında iki koddan oluşmaktadır. Veliler; ödevlerin niteliği temasında beş kod, fen ödevlerinin niteliği temasında iki koddan oluşmaktadır. Kod örnekleri şu şekildedir:

Öğretmen Ödevlerin Niteliği Teması

- Ev ödevinin amacı, gerekliliği
- Ödev verilirken dikkat edilen hususlar

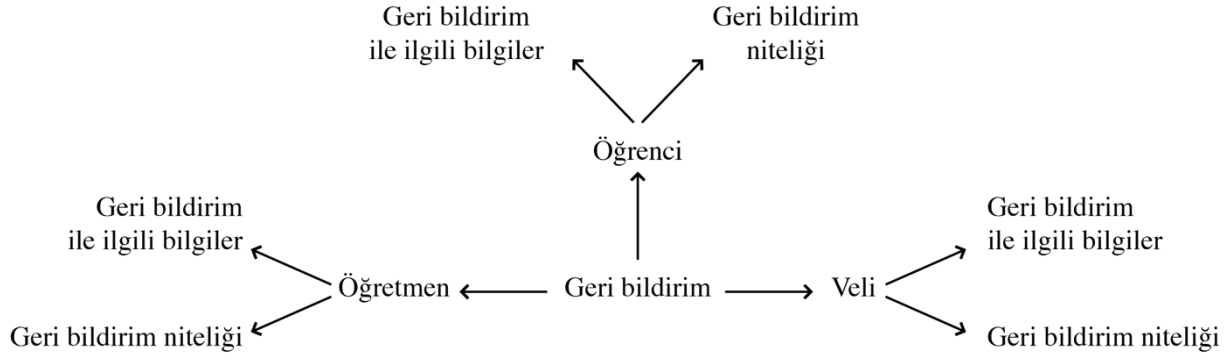
Öğrenci Ödev Niteliği Teması

- Ev ödevinin amacı, gerekliliği
- Ödevlendirmeden haberdar olma durumu

Veli Ödev Niteliği Teması

- Ev ödevinin amacı, gerekliliği
- Ödevlendirmeden haberdar olma durumu

4.2. Geri Bildirim İle İlgili Temalar

Şekil 2. Geri bildirim teması

Yukarıdaki şekil 2’de görüldüğü gibi ödevler; öğretmen, öğrenci ve veli olarak ayrı ayrı incelenmiştir. Öğretmen, öğrenci ve veliler kendi içerisinde geri bildirim ile ilgili bilgiler ve geri bildirim niteliği teması adı altında iki temadan oluşmaktadır. Öğretmenler; geri bildirim ile ilgili bilgiler temasında iki kod, geri bildirim niteliği temasında üç koddan oluşmaktadır. Öğrenciler; geri bildirim ile ilgili bilgiler temasında üç kod, geri bildirim niteliği temasında iki koddan oluşmaktadır. Veliler; geri bildirim ile ilgili bilgiler temasında iki kod, geri bildirim niteliği temasında üç koddan oluşmaktadır. Kod örnekleri şu şekildedir:

Öğretmen Geri Bildirimin Niteliği Teması

- Geri bildirim verme durumu
- Öğrencinin geri bildirim anlama durumu

Öğrenci Geri Bildirimin Niteliği Teması

- Öğretmen geri bildiriminden memnun olma durumu
- Geri bildirim öğrenciye etkisi

Veli Geri Bildirimin Niteliği Teması

- Öğretmenin geri bildirim verme yolu/şekli
- Öğrencilerin geri bildirim verdikleri tepkiler/hisler

4.3. Öğretmenlerle Ödevler Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Görüşme sırasında öğretmenlere ödev niteliği teması altında; ev ödevinin amacı, gerekliliği, ailelerin ödevlere karşı olumlu/olumsuz tutumu, ödevleri haber verme durumu, düzenli ödev verilme-kontrol durumu ve ödev verilirken dikkat edilen hususlar ve fen ödevlerinin niteliği teması altında; fen ödevlerinin diğer ödevlerden farklı olma durumu ve

öğrenciye verilen fen ödevi türleri ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Vermiş oldukları yanıtlar ayrı ayrı rapor edilmiştir.

Tablo.4 Ödevlerin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Ödevlerin Niteliği	Ev Ödevlerinin Amacı, Gerekliliği	Bir sonraki derse hazırlıklı gelmek.
		Okulda işlenmiş olan konuları tekrar ettirmek.
		Eksik kalan noktaların öğrenilmesinde yol gösterici olmak.
	Ailelerin Ödevlere Karşı Olumlu/Olumsuz Tutumu	Eğitim ailede başlar.
		Ailenin ödevlere olan olumlu ya da olumsuz tutumu öğrenciyi etkilemektedir.
		Aile davranışları ya da konuşmaları öğrencilerde önemli etkiye sahiptir.
	Ödevleri Haber Verme Durumu	Online iletişim uygulamaları (whatsapp, telegram vb.).
		Telefonla arama.
		Veli toplantıları.
	Düzenli Ödev Verilme-Kontrol Durumu	Proje, deney, performans gibi ödevlerde düzenli kontrol sağlanmaktadır.
		Notlandırma kullanılmaktadır.
	Ödev Verilirken Dikkat Edilen Hususlar	Öğrenci seviyesi.
		Ödev verilecek konunun tamamlanma durumu.
		Okulda yapılacak olan yazılı sınav durumları.
		Öğrenci gelişimleri durumları.
Konuyu anlayıp anlamama durumları.		

Tablo.5 Fen Ödevlerinin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Fen Ödevlerinin Niteliği Teması	Fen Ödevlerinin Diğer Ödevlerden Farklı Olma Durumu	Günlük hayat ile ilişkilendirilmesi.
		Uygulama çalışmalarının fazla olması.
		Deney ve gözlem ağırlıklı olması.
	Öğrenciye Verilen Fen Ödevi Türleri	Çoktan seçmeli test.
		Proje ödevleri.
		Araştırma ödevleri.
		Okuma ödevleri.
		Deney videoları.

Görüşme yapılan öğretmenlerden, ödevlerin bir sonraki derse hazırlıklı gelmek, okulda işlenmiş olan konuların tekrar ettirmek, eksik kalınan noktaların öğrenilmesinde yol gösterici olmak, ödevlerin eğitim için önemli ve gerekli olduğu, bundan dolayı da ödevlendirme yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu verilerin neticesinde **öğretmenlerin** ödev niteliği teması altında; **ödevlerin amacı, gerekliliği** kodu ile ilgili düşüncelerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: Öğrencilerin derste işlenen ya da işlenecek olan konuya hem hazırlık yapması hem de öğrenmiş olduğu bilgiyi pekiştirmesi asıl amaçtır. Ödevleri gerekli buluyorum.

ÖK2: Öğrencilere derse hazırlıklı gelmelerini, dersi tekrar etmelerini yardımcı olmak amaçlı veriyoruz. Derste işlemiş olduğumuz konuyu öğrenci evde tekrar etsin, eksiklerini kendi de görebilsin, derse hazırlıklı gelebilsin diye verdiğimiz için oldukça önemli ve gerekli buluyorum.

ÖK3: Derse hazırlık gelmesi ve tekrar edebilmesi açısından önemlidir. Bundan dolayı ev ödevlerinin verilmesi öğrenci açısından önemlidir ve gereklidir.

ÖK4: Öğrencilerin eve geldikleri zamanlarda derste işlediğimiz konuları tekrar etmesi, ders içerisinde çözemediğimiz soruları vererek dersi tamamlamamızı, pekiştirmek istediğimiz konuları anlamaları için vermiş olduğumuz bir uygulamadır ödev. Ev ödevleri gereklidir ve öğrencilerin ders tekrarı ve anlayıp anlamadığını çözmek için gerekli olduğunu düşündüğüm bir şeydir.

ÖK5: Öğrencilere derste işlemiş olduğumuz ya da bir sonraki derste işleyecek olduğumuz konu hakkında fikir edinebilmesi, anlayabilmesi, yorum yapabilmesi gibi nedenlerden dolayı vermiş olduğumuz biz uygulama türü. Ödevleri de gerekli buluyorum. Öğrencinin sınıfta bazen

çekindiği, sormadığı soruları, anlamadığı yerleri ödev verdiğimiz zamanda tespit etmemiz çok daha kolay oluyor.

ÖK6: Öğrenciye verilmiş olan ödevler tekrar niteliği taşıyor, eksiklerini öğreniyor, diğer derse hazırlıklı gelmesine imkân sağlıyor. Ödev verilmenin öğrenci ve öğretmen açısından gerekli olduğunu düşünüyorum. Bunun nedeni ise öğrenci verilmiş olan ödevler konu kazanım eksikliğini, derse olan ilgisini, öğrenmediği ya da öğrenmiş olduğu bilgileri kendince anlamış oluyor.

Öğretmenler ile yapılan görüşmelerde, eğitimin ailede başladığı ve ailenin ödevde olan olumlu ya da olumsuz tutumunun öğrenciyi etkilediği, aile davranışlarının ya da konuşmalarının öğrencilerde önemli etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. **Öğretmenlerin** ödev niteliği teması altında; **ailelerin ödevlere karşı olumlu/olumsuz tutumları** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: Öğrenci ailelerinden oldukça etkilenmektedir. Ne tepki veriyorlar ise o tepkiler ile karşılık vermektedir. Bundan dolayı ailenin ödevlere vermiş oldukları tepkilere göre öğrencinin ödevlere göre tepkileri evrilmektedir. Ödevler hakkında öğrenci gelişimini destekleyen, tekrar etmesini sağlayan, hazırlıklı derse gelmesini savunan velilerden dolayı öğrencilerde bunu anlayıp ona göre tepki vermektedirler.

ÖK2: Aile akademik başarıya, derse veya ödevde ne kadar dikkat ediyorsa öğrencide de ister istemez bu kaygı ile dikkat ediyor. Ailenin tutumu ile öğrenci pişiyor. Ailenin olumlu bakması durumunda öğrenci de olumlu bakıyor.

ÖK3: Ailelerin her tepkisi çocuklarını çok etkiliyor tabii ki. Ailenin tutumu öğrencinin ödevde olan bakışı etkilemektedir. Bundan dolayı aile desteklerse öğretmeni, öğrenci de kendince doğru yaptığını anlar ve buna göre tepkisi şekillenir.

ÖK4: En büyük etkiyi taşıdığından eminim. Ailenin bunun gerekliliğini öğrenciye anlatmalı. Bunların kendi için olduğunu ve öğrenmesi gerektiğini hayatını etkileyeceğini anlatması gerekmektedir. Aile öğretmenle birlikte aynı düşünce ile çalıştığında öğrenci daha kolay uyum sağlamaktadır.

ÖK5: Velinin tutumu oldukça önemli. Anne ya da baba rol model, hemen bu durumdan etkilenip ebeveyn cevaplarını veriyor. Veli bu anlamda ne kadar destek olup öğretmenin ödevini onaylarsa öğrencinin bunu kabullenme sürecini hızlandırıyor. Veli öğrenciye neden ödev yapması gerektiğini, bunun ona sağlayacağı katkıları anlatması öğrenciyi de rahatlatacaktır.

ÖK6: Veliler ödevde olumlu bakıyorlarsa öğrenciler daha ılıman ama veliler ödevi gereksiz buluyorsa öğrenciler onun on katı tepki veriyorlar. Onların tutumları çocuklarında tutumlarına etkisi vardır. Veliler öğrencilere neden önemi olduğunu anlatması en doğru karar olduğunu düşünmekteyim.

Görüşme yapılan öğretmen katılımcıların büyük çoğunluğu ödev verdiklerinden bu bilgilendirmeyi whatsapp, telegram ya da benzeri iletişim uygulamaları üzerinden yaptıklarını, iş yoğunluk ve zaman ayırabilme durumlarına göre telefonla arama ve veli toplantıları ile bilgilendirme yapıyor oldukları sonucuna ulaşılmıştır. **Öğretmenlerin** ödev niteliği teması altında; **ödevleri haber verme durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: *Veli toplantısı olduğunda öğrenci durumunu sordukları zamanlarda ödevleri yaptıklarına dair kontrol listelerimi paylaşıyorum. Ya da proje ödevlerinde sınıf whatsapp grubuna öğrencilerimize proje ödevi verdiğimi söylüyorum.*

ÖK2: *Whatsapp gruplarımız var. Alıştırma ya da test ödevleri verdiğimi gruptan velilere söylüyorum. Buna göre çocuklarına ödevi olduklarını hatırlatmış oluyor. Bunun dışında gözlemlediğim ya da kontrollerini sağlamış olduğum ödevlerin listelerini veli toplantılarında veliye bilgisini veriyorum.*

ÖK3: *Velilerle her zaman iletişim halinde olduğumuz için sürecimizin her adımına onları da dahil ediyorum. Böylelikle daha az sorun daha fazla öğrenme şeklinde ilerliyoruz. Bunları sınıf whatsapp grupları ile yapmaktayız. Ben düzenli olarak buradan bilgi vermekteyim.*

ÖK4: *Whatsapp ya da telefon ile iletişime geçiyoruz. Düzenli olarak ödevini hep yapan ya da yapmayan öğrencinin velisi ile ayda bir arar genel bilgi veririm. Bunu dengelemeye çalışırım, hep yapmayan öğrencinin velisine bilgi vermek yapan öğrenci için haksızlık oluyor.*

ÖK5: *Arayarak ya da mesaj atarak velilerimiz ile iletişime geçiyoruz. Genel olarak ödev kontrollerini yaptığımızda yapmayan öğrencilerin velilerine ödevi yapmadığı ile ilgili bilgi mesajı atıyoruz.*

ÖK6: *Whatsapp ya da telegram gruplarımız var. Oralardan düzenli kontroller sonunda velilerimize ödevlerini yapmayan öğrencilerimizin bilgilerini veriyoruz. Arama ve yazma dışında çok çok nadir yüz yüze görüşmelerimiz oluyor o kadar.*

Görüşme yapılan öğretmen katılımcılardan ödevlerin verilmesinin anlamlı olduğu, ödevlendirmenin olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak verilmesi gerekenden fazla verilen ödevlerin öğrenciyi olumsuz yönde etkilediği, dozunda ödevlendirmenin öğrencinin başarısını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ödev kontrollerinde; proje, deney, performans gibi ödevlerde düzenli kontrol sağladıkları ve bazen artı veya eksi ile notlandırma yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. **Öğretmenlerin** ödev niteliği teması altında; **düzenli ödev verilme-kontrol durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: *Sık verilen ödevin deminde dediğim gibi öğrenciyi sıktığı, bunalttığını ve dersten uzaklaştırdığını düşünüyorum. Gerektiği yerde gerektiği miktarda verilen ödevler başarı*

sağlatmaktadır. Sınıf geneli bir ödev veriyorsak elbette kontrol sağlıyorum. Proje ve araştırma ödevlerinin kontrolünü sağlıyorum, onu da sınıftan bir öğrenciye sınıf listesini vererek, ödevleri bugün topla yanına artı koy ve bana teslim et diye.

ÖK2: Düzenli olarak ev ödevi vermeye çalışıyorum. Ödev kontrollerinde mesela proje ve araştırma ödevleri için düzenli kontrolleri sağlıyorum. Sınıf listesinden kontrollerini sağlayarak ödevleri topluyorum. Fakat test ödevleri ya da alıştırma ödevleri verdiğimde bire bir kontrol edemiyorum.

ÖK3: Düzenli ödev vermek öğrenciyi derse karşı aktif tuttuğu için mutlaka olması gerektiğini düşünüyorum. Bundan dolayı az ve olabildiğince sık ödev vermeye çalışırım ki bilgilerinde körelme yaşamayayım. Düzenli kontroller yanırları doğruya, doğruları daha fazla çalışmaya yönlendirdiği için zamanında yapılan kontrollerin hem öğrenci hem öğretmen için önemli olduğunu düşünüyorum.

ÖK4: Ne kadar ödev verirsem öğrenci eksiğini o kadar daha iyi anlarım. Hem öğrenci evde tekrar etmiş oluyor hem de evde zamanını verimli kullanmış oluyor. Kim bunu yaptı nasıl çözdünüz falan diyerek genel kontrolümü sağlamış oluyor.

ÖK5: Düzenli ev ödevi verilmeli fakat bunun dozu ayarlanmalı diye düşünüyorum. Ödev kontrollerini okuma olarak verdiğim ödevi sınıf içerisinde öylesine bir öğrenciye sorarak anlayabiliyorum. Test ödevleri ya da yazılı ödevleri genel olarak inceleyip artı ya da eksi vererek kontrol ediyoruz.

ÖK6: Ev ödevlerinin düzenli olması gerektiğini düşünüyorum, fakat çok sık verilmesi de öğrenciyi boğacağından dolayı aşırıya kaçmadan verilmesi gerektiğini düşünüyorum. 20 soru ve daha fazla soru sayısı olan testler, deney videoları gibi ödevlerde kesinlikle kontrol ediyorum. Hatta artı ve eksi şeklinde işaretlemelerde yapıyorum.

Görüşme yapılan öğretmenler ödev verdiklerinde öğrenci seviyesine, ödev verilecek konunun tamamlanma durumuna, okulda yapılacak olan yazılı sınav durumlarına, öğrenci gelişimleri durumlarına, konuyu anlayıp anlamama durumlarına dikkat ederek ödevlendirme yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır. **Öğretmenlerin** ödev niteliği teması altında; ödev **verilirken dikkat edilmesi gereken durumlar** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: İşlenmiş olan konunun tamamen bitip bitmemesine, öğrencinin yapabilecek kadar zor soruların olmasına, çok zaman harcama durumlarına, diğer derslerdeki ödevlerine göre, sınav durumlarına göre ödevler vermekteyim. Sınıf gerçekten başarısız bir sınıfsa çok zorlayan testler dağıtmamaya çalışıyorum.

ÖK2: *Sınıfın o ödevi yapabilme durumu, yazılı sınavlarının olup olmamaları, diğer derslerindeki ödev miktarları gibi etkenlerden dolayı ödevin miktarını ya da ödevin konularını seçiyorum.*

ÖK3: *O hafta verilen konu/konuların tam kazanılmış olmasına dikkat ederim. Öğrencinin seviyesine uygun olmasına dikkat ederim. Sınav zamanlamasına dikkat ederim. Zaman zaman eksik kazanımlarda farklı ödevler veriyorum. Belli bir konuda eksik olduğunu düşünüyorsam test vererek bunu öğrenci ile pekiştiriyorum.*

ÖK4: *Öğrenci o testi çözebilir mi, yeteneği buna elverir mi diye bakıyorum. Ama buna öğrenci bakmıyorum sınıf olarak bakıyorum. Genel durumuna bakarak zorluk kolaylık derecesini ayarlıyorum. Çok nadir tüm sınıflara aynı ödevi veriyorum.*

ÖK5: *Sınıftaki öğrencilerin konuyu anlamaları, o soruları çözüp çözememe durumu gibi etkenlere dikkat ediyorum. Sınıf seviyesine ya da içindeki öğrenciye göre hareket ediyoruz. Sınıf bazlı ödevler veriyoruz.*

ÖK6: *Net bir şekilde sınıfta işlenmiş olan konuyu, öğrencilerin anlaması ve yapabilme durumlarına göre veriyorum. Sonuç olarak sınıf seviyesine göre veriyorum. Dönem ödevlerinde bireysel ya da grup tercihinə göre ödevler veriyoruz yani bu bir nevi istek doğrultusunda verilmiş olan bir ödev.*

Görüşme yapılan öğretmen katılımcılardan fen bilimleri dersinin diğer ödevlerden farklarını günlük hayat ile ilişkilendirilmesi, uygulama çalışmalarının fazla olması, deney ve gözlem ağırlıklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. **Öğretmenlerin** fen ödevlerinin niteliği teması altında; **fen ödevlerinin diğer ödevlerden farklı olma durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: *Diğer ödevleri günlük hayatlarında az da olsa fark ederken fen bilimleri ödevleri günlük hayatın tam içerisinde. Suyun kaynaması, mitoz mayoz bölünme, bitkiler vb. konular öğrenci öğrendiği zamanda sokağa çıktığında a bak bu böyle böyle diye yorum yapabileceği bir derstir. Verilen ödevi günlük hayatta kolayca bulabilmeleri.*

ÖK2: *Uygulama ödevlerinin ağırlıklı olması diğer derslerden farklı bulunabilir. Ya da işlenen derslerin günlük hayatta karşımıza çıkmış olması da bir farklılık olarak söylenebilir. Onun dışında matematik dersi haricinde hepsi sözel ağırlıklı olması bizim dersin hem sayısal hem de sözel bir arada olması diğer bir farklılık olabilir.*

ÖK3: *Fen ödevleri daha fazla uygulamaya yönelik olduğu için öğrencinin farklı becerilerini de ortaya çıkardığını düşünüyorum. Günlük hayat ile bağdaştırma olsun, proje çıkartmaları olsun, uygulama veya deney ağırlıklı olması nedeniyle diğer derslerden farklılık oluşturmaktadır.*

ÖK4: Fen bilimleri diğer derslerden farklı olarak uygulama niteliği taşımaktadır. Deney, gözlem ağırlıklı olabilmektedir. Proje ya da performans ödevlerinde uygulaması ya da yapması daha zahmet getirmektedir. Ayrıca, günlük hayat ile bağlantısı diğer derslere göre yüksek olduğu için daha dikkat çeken ödevler olduğundan öğrenciler daha hevesli oluyorlar.

ÖK5: Uygulama ağırlıklı, deney çalışmaları yapıyoruz. Sözel derslere göre daha az yazma ödevi veriyoruz. Günlük hayatta öğrendikleri bilgileri daha kolay görebilmeleri ve araştırma konuları daha eğlenceli geldiği için de diğer derslerden ayrılabilir diye düşünüyorum.

ÖK6: Fen dersi ödevlerimiz daha çok deney ya da uygulama olarak yürütüyoruz. Deney yaparak maddelerin çözünme hızına etki eden faktörleri anlatıyoruz. Ya da bununla ilgili deneyler yaparak evde video çekin getirin diyoruz ve sınıfta izliyoruz. Diğer bir farklılık Fen bilimlerinde değişim ya da bir olayın doğruluğu diğer alanlara göre daha sık değişiklik gösterebilmektedir.

Görüşme yapılan öğretmen katılımcıların büyük çoğunluğu fen bilimleri dersinde ödevlendirme yaparken; çoktan seçmeli test dağıttıklarını, proje ödevleri, araştırma ödevleri gibi ödevlendirmeleri daha sık kullandıkları, bunların yanı sıra okuma ödevleri, deney videoları şeklinde ödevlendirme yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin **fen ödevlerinin niteliği** başlığı altında; **öğrenciye verilen fen ödevi türleri** ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: Alıştırma ödevleri, proje ödevleri, araştırma ödevleri, test ödevleri falan veriyorum. Kitap sonlarında yer alan değerlendirme sorularını veriyorum.

ÖK2: Araştırma yapmaları için bazı konu başlıkları veriyorum. Test soruları dağıtıyorum. Ünite değerlendirme sorularını ödev veriyorum. Dönemlik olarak proje ödevlerimiz var. Arada alıştırma ödevleri veriyorum.

ÖK3: Daha çok araştırma ve günlük hayatla ilişkilendirebilecekleri ödevler veriyorum. Bunlar yanında proje ödevleri, alıştırma etkinlikleri, test ödevleri, tasarım ödevleri gibi ödevlerde vermekteyim.

ÖK4: Genel olarak test ödevleri veriyoruz. Dönem sonu ya da etkinlik ödevleri veriyoruz. Bazı konuları kendileri de anlayabilsin diye araştırma ödevleri veriyoruz. Test ödevleri, araştırma ödevleri, etkinlik ödevleri gibi uygulama yapma ödevleri veriyorum.

ÖK5: Genel olarak araştırma ödevleri veriyorum. Onun dışında bir sonraki ders ünitesini kapsayan okuma kısımlarını okumalarını, ders bitiminde genel taramayı kapsayacak testleri de verdiğim oluyor. Dönem ödevlerini de sayabiliriz. Genel tekrar, test ve araştırma ödevlerini ağırlıklı olarak veriyorum.

ÖK6: Ödev verirken genelde dersten sonra tekrar yapmaları için test, boşluk doldurma ya da doğru yanlış etkinliklerini içeren kağıtlar dağıtıyorum. Bunun yanı sıra bir sonraki derse hazırlıklı olabilmeleri adına araştırmalarını istediğim konuyu söyleyip bununla ilgili metin hazırlamalarını istiyorum. Bu metni ya topluyorum ya da sınıf içerisinde okutuyorum. Bunun dışında dönemlik ödevlerimiz oluyor. İsteğe göre kişisel ya da grup ödevleri veriyoruz.

4.4. Öğrencilerle Ödevler Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Görüşme sırasında ödev niteliği teması altında; ev ödevinin amacı-gerekliliği, ev ödevinin öğrenciye katkısı/katkı durumu, öğrenci potansiyelinden fazla ödev verilmesi, ev ödevlerinde desteklenme durumu, ödevlendirilmeden haberdar olma durumu ve fen ödevlerinin niteliği teması altında; fen ödevlerinin diğer ödevlerden farklı olma durumu ve öğrenciye verilen fen ödevi türleri ile ilgili öğrencilerin düşünceleri sorulmuştur. Vermiş oldukları yanıtlar ayrı ayrı rapor edilmiştir.

Tablo.6 Ödevlerinin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğrencilerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Ödevlerin Niteliği	Ev Ödevinin Amacı, Gerekliliği	Derse hazırlıklı gelmek.
		Okulda işlenmiş olan konuların tekrar edilmesi.
		Eksiklerin görülebilmesi.
		Ailelerin isteği.
	Ev Ödevinin Öğrenciye Katkısı/Katkı Durumu	Ders başarısını arttırması.
		Yazılı ve sözlü sınavlarda ve denemelerde yüksek notlar alınması.
		Ödevlerin konuları anlamalarına yardımcı olması.
	Öğrenciye Potansiyelinden Fazla Ödev Verilmesi	Sıkıştırılmış ve bunalmış hissetmek.
		Ödevleri yetiştiremeyecekmiş gibi hissetmek.
	Ev Ödevlerinde Desteklenme Durumu	Araştırma ödevleri ve ürün çıkartma ödevlerinde yardıma ihtiyaç duymak.
		Ailesinden ya da yakınlarından destek almak.
	Ödevlendirilmeden Haberdar Olma Durumu	Tahtaya yazıldığında.
		Ailesine yönlendirilmiş olan mesajlar; online iletişim uygulamaları (whatsapp, telegram vb.).
		Sözel olarak söylenmesi.

Tablo.7 Fen Ödevlerinin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğrencilerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Fen Ödevlerinin Niteliği	Fen Ödevlerinin Diğer Ödevlerden Farklı Olma Durumu	Sayısal ders olması.
		Uygulama ve video çekme ödevlerinin verilmesi.
		Gün içinde örnekler bulunabilmesi.
		Günlük hayat ile ilişkilendirilmesi.
	Öğrenciye Verilen Fen Ödevlerinin Türleri	Deney ödevleri.
		Test ödevleri.
		Araştırma ödevleri.
		Proje ödevleri.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcıların verdiği yanıtlar neticesinde, ödevlerin bir sonraki derse hazırlıklı gelinmesi, okulda işlenmiş olan konuların tekrar edilmesi ve eksiklerin görülebilmesi adına ödev verildiği ve bazı öğrenciler aileleri istediği için öğretmenlerin ödevlendirme yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ödev yapmayı istemeseler de ödevlendirmenin gerekli olduğu da ulaşılan bir diğer sonuçtur. **Öğrencilerin** ödev niteliği teması altında; **ev ödevinin amacı, gerekliliği** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: *Okulda derste anlattıklarını anlayabilelim, tekrar edelim, ailelerimiz de ödevi ders çalışalım diye istiyor ve söylüyor öğretmenimize ondan dolayı da olabilir. Düzenli ders çalışırsak başarılı olacağımızı söylediği için bundan dolayı ödevler veriyordur. Ödev verilmesinin çok da olmasını istemem, ama bunun gerekli olduğunu düşünüyor ki veriyorlar.*

Ö2: *Okulda öğretmenimin anlattığı bilgileri tekrar etmek ... derste öğreteceklerine hazırlık yapmamız için ... çalışma düzenimiz olsun ... derste anlatılan konuyu unutmamız için veriliyor olabilir. Ev ödevleri fazla olduğunda çok yoruluyorum, bu yüzden bazen gereksiz geliyor. Ama derste işlediğimiz konuyu tamamen öğrenmemizde işe yarıyor.*

Ö3: *Öğrendiklerimizi tekrarlama ... çalışalım diye ... ailelerimiz istediği için ... anlattıklarını iyi öğrenmemiz için ... tekrar etmemiz için ... eksiklerimizi görmemizi istediği için olabilir. Ödevler çok fazla olmadığı sürece öğrendiklerimi güçlendiriyor. Ders çalışmamıza yardım ediyor. Tekrar ettiriyor. Bundan dolayı bildiklerimizi hemen unutmuyoruz ve sınavlara daha hazırlıklı giriyoruz.*

Ö4: *Bizim derslerde düzenli çalışmamız, diğer derste bir şey bilmemiz, evde ders çalışmamızı istedikleri, bizi sınava hazırlamak, yeni sorular çözmemizi sağlamak, tekrar etmemizi*

istemeleri, hazırlıklı olmamızı, evdeki zamanı güzel kullanmamızı istemesinden dolayı ödevler veriyorlar. Bence ödevlerin verilmesi gerekiyor, yoksa evde ders çalışmam sanırım. Çok verilmesin sadece.

Ö5: Gelecek olan derslerimize bakmamızı daha kolay anlamamızı bir de dersi tekrar etmemizi sağlar. Derste anlamadığımız konuları anlamamızı sağlıyor. Evde ders çalıştığımızdan emin olmak için bize ödev verirler. Konuları tekrar etmemiz ve sınavlara hazırlıklı olmamızı düşündükleri için ödev veriyor bence. Her gün olmasa daha iyi olabilirdi, bence haftalık ödev olmalı.

Ö6: Derslerimize çalışmamızı, derslere hazırlıklı olalım daha iyi anlayalım, işlediğimiz konuları tekrar edelim, anlamadığımız yeri öğrenip hemen gidip öğretmene soralım diye veriyor da olabilir. Bence hiç gerek yok, çünkü zaten okulda kaç saat ders görüyoruz ve orda öğreniyoruz.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcıların hepsi ödevlerin onları olumlu yönde etkilendiğini, ders başarısını arttırdığını, yazılı ve sözlü sınavlarda, deneme sınavlarında ödev yapmayan arkadaşlarına göre daha yüksek notlar aldıklarını ve ödevlerin konuları anlamalarına yardımcı olduğu sonucuna ulaşmıştır. **Öğrencilerin** ödev niteliği teması altında; **ev ödevinin öğrenciye katkısı/katkı durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: Olumlu katkı sağlar öğretmenim. Çünkü düzenli olarak ödev yaptığımız zaman konuyu daha çok öğreniriz. Mesela sınav oluyoruz, yazılı oluyoruz ya da sözlü oluyoruz. Ödevimizi yaptığımızda buna hazırlandığımız için daha yüksek not alıyoruz.

Ö2: Bence olumlu katkı sağlar, başarıyı arttırır. Ders çalıştığım içinde sınav sonuçların daha yüksek oluyor, bundan da başarımla artıyor. Sınavlarımdan ya da sözlü sınavlardan yüksek notlar aldığımda işe yaradığını anlıyorum. Derslere katılımım arkadaşlarıma göre daha fazla olduğunda anlıyorum.

Ö3: Katkı sağlar. Tekrar ettiğim için dersleri daha iyi öğreniyorum. Daha yüksek not aldığımız için daha başarılı oluruz. Sınavlardan daha yüksek alıyorum. Sözlülere daha çok kalkıyorum. Deneme sınavlarında daha yüksek sıralarda yer alıyorum.

Ö4: Katkı sağlıyor bence. Çünkü ben ödev yapınca o dersi tekrar ediyorum. Böylece öğreniyorum. Daha az unutuyorum. Deneme sınavlarına girdiğimizde, yazılı sınavlarımızda ya da sözlü sınavlarımızda verilen ödevleri yapan kişiler yani biz daha yüksek puanlar alıyoruz. Yapmayan arkadaşlarımız daha düşük notlar alıyor.

Ö5: Derslere daha iyi katılmamızı sağlar. Hem ödev verdiklerinde tekrar etmiş olduğum için hemen diğer derste bildiklerimi söyleyebiliyorum. Bir de diğer derse hazırlanmış olduğum için

dersi de daha iyi anlıyorum ve sözlü puanım da yüksek geliyor. Bir de yazılı ve sözlü sınavlarımız oluyor.

Ö6: Bence katkısı var, çünkü benim fen bilimleri notlarım hep yüksek. Çünkü dersi dinlediğimde anlıyorum bir de tekrar yapıyorum. Sanırım yazılılarımızda anlıyorum.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcıları çok fazla ödev verildiğinde ağlamak isteklerini, kendilerini sıkıştırılmış, bunalmış ve ödevleri yetiştiremeyecekmiş gibi hissettiklerini ve bu duyguların onları olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. **Öğrencilerin** ödev niteliği teması altında; **potansiyelden fazla ödev verilmesi** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: Öğretmenimiz neredeyse her dersin sonunda ödev veriyor. Her dersten yarım saat diye düşünersek öğretmenim en fazla 2 saat oluyor. Çok ödev verdiklerinde ya da yapamayacağım kadar zor ise hırçınlaşıyorum, ama bizimkiler öyle diyor.

Ö2: Her hafta ödevimiz oluyor. Her birini yarım saat ya da 45 dakikada bitiriyorum. Bir haftada toplam 1-2 saat gibi bir şey oluyor öğretmenim. Çok ödev verildiğinde yetiştiremem diye bazen çok ağlıyorum. Bir de yapamayacağım şekilde zorlu bir ödevse de ağlıyorum.

Ö3: Her hafta veriliyor. Özellikle test ödevlerini her ders sonunda alıyoruz. Haftada 1- 2 saat ayırıyorum. Çok ödev verildiğinde ve çok karışık ödev verdikleri zamanlarda kendimi delirmiş gibi hissediyorum. Çok strese giriyorum. Geriliyorum. Evde bağıriyorum.

Ö4: Öğretmenimiz bize her hafta kesin ödev veriyor1 saat bazen de 2 saat ayırıyorum. Öyle olunca ağlama isteğim geliyor ya da bağırarak kaçma isteği. Ödev verildiğinde yapmam gerekiyormuş gibi hissediyorum ve bu beni bazen çok yoruyor.

Ö5: Hafta içi her ders sonrası fen bilimlerinden ödevim var. Hafta içi her dersten sonra ödevim olduğu için her gün yarım saat sürebiliyor. Haftalık 1,5 - 2,5 saat diyebilirim. Öyle çok ödev olunca çok yoruluyorum ve yapmak istemiyorum. Sadece tekrar edebilecek kadar versin yoksa ağlıyorum.

Ö6: Haftanın 3 günü ödevimiz var. Her gün ödevimi yapmam yarım saatimi alıyor. Yani haftada ancak 2 saat anca yapıyordur. Fazla ödev verildiğinde canım sıkılıyor. Yetiştiremeyeceğim diye kendi kendime sinirleniyorum.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcılar ödevlerde, özellikle de araştırma ödevleri ve ürün çıkartma ödevlerinde, yardıma ihtiyaç duyduklarını, ihtiyaçlarını ailesine ya da yakınlarına iletildiğini ve onların ödevlerini tamamlama konusunda yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. **Öğrencilerin** ödev niteliği teması altında; **ev ödevlerinde desteklenme durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: *Test ödevleri falansa yazdıklarımızı okuyorum bazen bilgisayardan bakıyorum diyerek ödevi tamamlıyorum. Bilmediğim bir konuda araştırma ödevleri verildiğinde ve uygulama ödevleri verildiğinde çok zorlanıyorum. Annem, babam, bazen de abim yardım ediyor.*

Ö2: *Kitaplarımdan ve defterimden tekrar yaptıktan sonra ödevlerimi yapıyorum. Genelde test çözmeye şeklinde ödevler veriyor hocamız. Bilmediğim bir konuya eğer internetten araştırıyorum ya da bir aileme sorup yardım istiyorum. Yapamadığım soru olursa öğretmenime soruyorum okulda. Bazen de aileme soruyorum.*

Ö3: *İnternette araştırıyorum. Bilmediğim bir şey varsa aileme soruyorum. Bazen de defteri okuyorum. Araştırma ödevinde bulamıyorsam, ödevde ne isteniyor anlamıyorsa, uygulama olduğunda el becerim yetmiyorsa bu durumda hemen ihtiyacım olduğunu anlıyorum. Aileme soruyorum, ablama, abime, öğretmen komşu teyzemiz var ona soruyorum. Uygulama ödevlerinde birlikte oturup yapıyoruz. Araştırma da abim gelip buradan bak diye gösteriyor.*

Ö4: *Konuyu anlamadıysam eğer bir kere deftere yazdıklarımızı okuyorum. Tekrar yapıyorum. Eğer anlıyorsam soruyu çözüyorum. Ürün çıkartacağım ödevlerde yardım istiyorum. Video ödevlerinde de yardım istiyorum çünkü çekerken netleme bozulduğu için annemden yardım alıyorum. Ailemden destek alıyorum.*

Ö5: *İnternette biraz araştırma yapıp, sonra kendim yapmaya çalışıyorum. Bazen de oturuyorum defterde işlediklerimizi okuyorum sonra tekrarımı tamamlayıp ödevimi yapıyorum. Proje veya maket yapacağım bir ödevse oluyor. Nasıl yapacağımı bilmediğimde, soruyu çözemediğimde gibi şeylerde aileme söylüyorum. Annem veya babam yardım ediyor.*

Ö6: *Odama gidip öğretmenimizin bize o gün derste yazdırdıklarını okuyup verdikleri ödevleri yapıyorum. Çok yapamıyorsam babam bilgisayarını kullanmama izin veriyor kısa videolar oluyor onları izleyerek yapıyorum. Deney videolarında, proje ödevlerinde yardıma ihtiyacım oluyor çünkü tek başıma yapamıyorum. Ailem yardımcı oluyor.*

Görüşme yapılan öğrenci katılımcılar sınıfta öğretmenin ödevlendirmeyi derse başlamadan önce ya da ders bitiminde, tahtaya yazarak veya sözlü olarak öğrendiğini ve ailesinin veliler için açılmış olan sınıf whatsapp, telegram ve benzeri iletişim gruplarından bilgilendirildiği sonucuna ulaşılmıştır. **Öğrencilerin** ödev niteliği teması altında; **ödevlendirilmeden haberdar olma durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: *Sınıfta söylüyor, tahtaya yazıyor. Bir de okul grubuna yazıyor. Bizimkiler de ödevi öğreniyor.*

Ö2: *Ders bitmeden ya da dersin başında ödevi veriyor. Sonrasında ailelerimizin olduğu gruba ödevi atıyor. Bilgisini veriyor.*

Ö3: Derste bahsediyor ve sınıf whatsapp grubuna mesaj atıyor.

Ö4: Kağıtlara yazılmış olan şeyleri teslim ediyor ve biz bu şekilde ne olduğunu anlıyoruz. Bazen aileme söylüyor. Ailelerin olduğu whatsapp grupları var, oradan da yazıyor.

Ö5: Sınıfta dersin son 5 dakikasında söylüyor ödevi. Biz de not alıyoruz. Bazen ödev çizelgesi çıkartılıp panoya asılıyor. Bir de ödevleri öğretmenlerimiz veli grupları var oraya atıyor. Eve gitmeden zaten ailemin de haberi oluyor ve bu hiç güzel değil.

Ö6: Whatsapp veli grubundan anneme ve babama atıyor. Bazen panoya ödev çizelgesi asılıyor. Bir de bize ders bitiminde söylüyor ve not alıyoruz.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcılar fen bilimleri dersinin diğer derslerden sayısal olarak ayrıldığını, uygulama ve video çekme ile farklılaştığını, gün içinde örnekler bulduklarını ve günlük hayat ile ilişkilendirdikleri sonucuna ulaşmıştır. **Öğrencilerin** fen ödevlerinin niteliği teması altında; **fen ödevlerinin diğer ödevlerden farklı olma durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: Diğer ders ödevlerimizde araştırıp getiriyoruz. Ama fen dersi ödevleri daha çok uygulama ödevi oluyor. Öğreniyoruz ama günlük hayatta ne işimize yarıyor diyoruz. Annem makarna yaptığında su kaynamadan tuz attığında su daha geç kaynıyor. Bunu deste öğrenip evde kullanabiliyorum.

Ö2: Fen bilimleri dersinde etrafımızda, çevremizde olan olayların nasıl gerçekleştiğini öğreniyoruz. Mesela bu sene mevsimlerin oluşumu, iklim ve hava hareketleri diye konularımız var. Bunların nasıl gerçekleştiğini öğrenerek günlük hayattaki olaylar hakkında bilgi elde etmiş oluyorum. Ödevlerimizde mesela daha çok uygulama ödevi oluyor. Diğer ödevlerimizi araştırıyoruz çıktısını alıyoruz.

Ö3: Bilimsel olması, deney yapabilmemiz bence. Çünkü diğer ödevlerimiz yazılı olarak ya da sözel olarak söylenirken fen dersinde bu biraz farklı. Daha çok emek verdiğimiz ödevler oluyor.

Ö4: Biz diğer ödevlerimizde test çözüyoruz. Ama fen bilimleri dersinde gözlem yapmamız isteniyor. Bu gözlemi ayın evrelerinde istiyor. Deney yapmamız isteniyor. Bu deney videoya çekilsin diyor ve biz evde olan şeyleri gözlemleyip videoya çekmiş oluyoruz. Böylece günlük hayatta görüyoruz. Bunun dışında ürün çıkartıyoruz.

Ö5: Fen bilimleri ödevlerim için daha çok araştırma yapmak zorunda kalabiliyorum. Bir de proje ödevlerinde ürün çıkartıyoruz. Bir de öğrendiklerimiz günlük hayatta görüyoruz. Bitkilerin tozlaşmasını ya da etki tepki gibi şeyler.

Ö6: Diğer derslerde internetten bakıp yazıyorsun bitiyor. Ama bu öyle mi; araştırıyorsun, bakıyorsun, bazen ürün çıkartıyorsun, bazen deney yapıyorsun, bir günlük hayatımızdan

örnekler istiyorlar ki o daha kolay çünkü dersten sonra mutlaka buluyorsun. Uygulama ödevleri olduğundan diğer ödevlerden daha zahmetli oluyor genelde.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcıların fen bilimleri öğretmenlerinin deneyleri kaydetme, test ödevleri, araştırma ödevleri, proje ödevleri gibi ödevlendirmeler yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. **Öğrencilerin** fen ödevlerinin niteliği başlığı altında; **öğrenciye verilen fen ödevi türleri** ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: *Test soruları, araştırma ödevleri sonra deney ödevleri, uygulama ödevleri, kitap sonu değerlendirme soruları veriyor. Bazen okuma ödevleri veriyor.*

Ö2: *Genelde araştırma ödevleri veriyor. Bir konu hakkında araştırma yapıp derse geliyoruz. Bazen de konuyu işledikten sonra proje ödevleri veriyor ve arkadaşlarımızla onu yapıyoruz.*

Ö3: *Araştırma, deney videoları izleme gibi ödevler veriyor. Test ödevleri ve alıştırmaları dağıtıyor. Dönem sonlarında ödev veriyor ve bu ödevlerde bir ürün çıkartmamızı istiyor. Yeni konuya geçiyorsak bilgilendirelim birbirimizi diye yazı ödevi verip okutuyor.*

Ö4: *Deney yapmamız isteniyor. Test veriyorlar, alıştırmaları veriyorlar, kitap sonlarında soru oluyor onları veriyorlar, deney yapıp video çekmemizi istiyorlar. Sonra. Proje ödevlerimiz oluyor. Araştırma yapacağımız ödevleri veriyorlar. Okuma ödevleri veriyorlar. Ha bir de robot ya da kartondan kalp filan yapıyoruz. Böyle ödevlerimiz oluyor.*

Ö5: *Araştırma ödevleri, test ödevleri, kitap sonu tarama soruları, alıştırmaları, okuma ödevleri, proje ödevleri, maket ödevleri gibi çok ödev veriyor.*

Ö6: *Öğretmenimiz deneyler yapmamızı istiyor. Bazen de etkinlik soruları çözdürüyor. Ürün ödevleri veriyor. Alıştırma soruları veriyor. Sonra. Araştırma ödevleri veriyor. Okuma ödevleri veriyor bu kadar.*

4.5. Velilerle Ödevler Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Görüşme sırasında velilerin ödev niteliği teması altında; ev ödevinin amacı-gerekliliği, ailelerin ödevlere karşı olumlu/olumsuz tutumu, ödevlendirilmeden haberdar olma durumu, ödevlerin öğretmen-öğrenci ilişkisine etki durumu, ev ödevlerinde destekleme durumu ve fen ödevlerinin teması altında; fen dersinde ödev bilgisi ve fen ödevi yaptırırken yaşanan problemler ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Vermiş oldukları yanıtlar ayrı ayrı rapor edilmiştir.

Tablo.8 Ödevlerin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Velilerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Ödevlerin Niteliği	Ev Ödevlerinin Amacı, Gerekliliği	Öğrencinin evde ders çalışması.
		Öğrendiği konuları tekrar etmesi.
		Bir sonraki derse hazırlıklı gelmesi.
		Sorumluluk bilincini geliştirmesi.
		Zaman kontrolü sağlayabilmesi.
	Ailelerin Ödevlere Karşı Olumlu/Olumsuz Tutumu	Verilen tepkilerden çocuklarının etkilendiği.
		Ödevlere yönelik tutumlarının olumlu olduğu.
		Akademik gelişime katkı sağlayacağı bilgisini çocuklarına vermeye çalıştıkları.
	Ödevlendirilmeden Haberdar Olma Durumu	Çocuklarından.
		Online iletişim uygulamaları (whatsapp, telegram vb.).
	Ödevlerin Öğretmen-Öğrenci İlişisine Etki Durumu	Çocuklarının derse olan ilgisinin bundan olumlu veya olumsuz etkilendiği.
		Ödevlendirme fazla olmasının öğretmen ile iletişimi olumsuz etkilediği.
	Ev Ödevlerinde Destekleme Durumu	Araştırma ve ürün ödevlerinde, bazen soru çözümlerinde yardıma ihtiyaç duyulduğu.
		Çözebildikleri, anlayabildikleri ya da yapabilecekleri her konuda yardımcı oldukları.

Tablo.9 Fen Ödevlerinin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Velilerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Fen Ödevlerinin Niteliği	Fen Dersinde Ödev Bilgisi	Ödevler için haftada 1 ya da 2 saat zaman ayırmakta.
		Bazı veliler test ödevlerini bazı veliler ise ürün çıkartma ya da araştırma ödevlerini yararlı bulmakta.
	Fen Ödevlerini Yaptırırken Yaşanan Problemler	Ürün oluşturma, test ya da araştırma ödevlerinde zorlanması.
		Öğrencinin ders çalışma istediğinin olmaması.
		Verilen ödevlerin öğrenci düzeyini aşması.
		Sorunları çocuklarına yardım ederek ve/veya çocuklarını rahatlatarak ve ödevi tamamlamaları konusunda onları zorlamayarak çözüm bulmaktadırlar.

Görüşme yapılan veli katılımcılarından öğrencinin evde ders çalışması, öğrendiği konuları tekrar etmesi, bir sonraki derse hazırlıklı gelmesi amacıyla ödevlendirmelerin olduğunu ve sorumluluk bilincini geliştirmesine, zaman kontrolü sağlayabilmesine olanak sağladığı için ödevlerin öğrenciyi yormayacak ve sıkımayacak kadar olduğu sürece öğrenci için yararlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. **Velilerin** ödev niteliği teması altında; **ev ödevinin amacı-gerekliliği** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: *Öğrencilerin evde kalan zamanlarını daha verimli çalışmalarına olanak sağlayan çalışma bence. Okulda öğreneni tekrar etsin, evde kalan boşluklarını doldursun, anlamadığını keşfetsin diye verilen çalışmadır. Ödev verilmesi gerektiğini de düşünüyorum. Öğrencide kazanını verimli kullanmasını ve sorumluluklarını daha iyi kavrayabilsin diye verilmelidir.*

VK2: *Ödevlerin verilmesini çok doğru ve tutumlu buluyorum. Öğrencileri yormayacak şekilde hem öğretici hem de derslere daha fazla bağlayıcı olması nedeniyle verilmesini doğru buluyorum. İlk olarak sorumluluk bilincini öğreniyorlar, aynı zamanda konulardan geri kalmayıp tekrarlarını yapmış oluyorlar.*

VK3: *Öğrencilerin okulda öğrenmiş oldukları bilgileri evde tekrar etmeleri, öğrenilen bilgileri unutmamaları için verilmesi gereken bir şeydir. Ödevlerin verilmesini doğru buluyorum. Çünkü öğrenciler evde ders çalışmaktan hoşlanmıyor. Ödev onlara ister istemez bir sorumluluk ve mecburiyet yüklüyor. Doğal olarak zorlama da olsa ders çalışma alışkanlığı, sorumluluk ve tekrar yaptırıyor.*

VK4: *Derste eksik kaldığı, anlamadığı ya da tekrar etmeleri için oldukça önemlidir. Ödevlerin verilmesi gerekiyor çünkü öğrenci bununla birlikte sorumluluklarını biliyor. Kendi çalışma düzenini oturtmasına yardımcı oluyor ayrıca. Zamanını kontrol edebiliyor. Nerede ne kadar süre ayırması gerektiğini planlıyor.*

VK5 *Ödevlerin olması gerektiğini savunan bir veliyim. Açıkçası ödev ile öğrenciye sorumluluk vermiş oluyoruz. Bu yönü ile öğrenciye kişisel gelişimine katkı sağlamış oluyoruz. Derse hazırlanmasını öğreniyor, çalışma sistemini öğreniyor. Araştırma yapmasını bunu uygulaması, belli çalışmalar çıkartmayı, kendi ilgisini çeken konuların ne olduğunu öğrendikçe gelişimin olumlu yönde olduğunu görebiliyorum.*

VK6: *Okulda öğrenmiş oldukları dersleri konuları evde tekrar etmesine yarar sağlıyor. Ev içinde zamanını daha yararlı kullanmasına olanak sağlıyor. Bir sonraki derse hazırlıklı gitmesine yardımcı oluyor. Ve verilmesi gerektiğini savunuyorum. Öğrencide sorumluluk bilincini arttırıyor.*

Görüşme yapılan veli katılımcılarından kendilerinin vermiş olduğu tepkilerden çocuklarının etkilendiğini, ödevlere yönelik tutumlarının olumlu olduğunu, onların gelişimine

katkısı sağlayacağını bilgisini çocuklarını vermeye çalıştıkları sonucuna ulaşılmıştır. **Velilerin** ödev niteliği teması altında; **ailelerin ödevlere karşı olumlu/olumsuz tutumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: *Bunu bizden örnek verecek olursam eğer, başta olumsuz etkiledik. Zorladık. Yap et bitir diye. Böyle yaptıkça çocuk soğumaya başladı. Ama böyle net tepkiler vermeden ödevi yapmalısın bundan dolayı senin başarman lazım gibi şeyler söylediğimizde o da ödevlerine ve derslerine daha ılımlı bakmaya başlıyor. Bizim tutumlarımız nasılsa çocuk da o şekilde ödevlere ve derslerine o şekilde tutum gösteriyor.*

VK2: *Çocuklarımız bazen sıkılabiliyor yapmak istemeyebiliyor, ama biz veliler olarak olumlu ve farklı yönde yaklaşarak onları ödevlere daha sıcak şekilde yaklaşıyoruz. Biz öğretmenin vermiş olduğu görevlendirmeleri sorgular ve buna karşı çıkarsak çocuk da bizden güç alır ve buna tepki gösterir.*

VK3: *Şöyle ki ailesi olarak biz verilen görevlere sorumluluklara ya da ödevlere tepkili davrandığımızda bunun normalinin bu olduğunu düşünerek çevresine de bu şekilde lanse edecektir. Bundan dolayı ailesinin tavrı çocuğun çevresine, dersine ve öğretmene karşı tavrını da belirliyor.*

VK4: *Aile değil ödevde her anlamda olumlu etkilerde rolü vardır. Ödevin önemini, neler katacağını, neden yapması gerektiğini düzenli olarak söylüyoruz. Bundan olayı ailenin bakış açısı çocuğun olaya bakma şeklini belirler.*

VK5: *Çocuklarımız bizim yansımamızdır. Biz nasıl tepki verirsek ister istemez o da bu şekilde yansıtmaktadır. Biz aile olarak ödevlerin gerekli olduğunu ve bunun onu geliştireceğini söylediğimiz ve böyle yansıttığımız için çocuğumuzda öyle antipatik yaklaşmıyor.*

VK6: *Bu sadece ödev için değil genel olarak ailenin tutumu öğrenciyi etkiliyor. Biz ödevlere önem veriyoruz çünkü öğrenmesine akademik başarısına önem veriyoruz. Böyle olunca çocuğumda ister istemez ödevi yapmalıyım bu benim hayatımı etkiliyor kafasına giriyor. Biz bunu başarıya giden yol olarak gösterdiğimizde çocuğumuz da bunu basamak olarak kullanır.*

Görüşme yapılan veli katılımcılarından verilen ödevlerin veliler için açılmış olan whatsapp, telegram ve diğer iletişim uygulamaları aracılığıyla ya da çocuklarından öğrendiklerini sonucuna ulaşılmıştır. **Velilerin** ödev niteliği teması altında; **ödevlendirilmeden haberdar olma durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: *Çocuğum söylemek istemiyorsa ya whatsapp grubundan hocamız şu sayfa arasından sorumlu burası ödevdir tarzı mesaj atıyor ya da ödev defteri var minik oraya not alıyor yapmasa bile not etmeyi asla ihmal etmez oradan görüyorum.*

VK2: Öğretmenlerin ve velilerin bulunduğu sınıf grubunda veya öğrenci grubunda bunlardan haberdar olabiliyoruz, çocuklarımız çoğu zaman kendileri de söylüyorlar.

VK3: Çocuğum genel olarak söylüyor ya da ben eve geldiğinde hemen soruyorum. Küçük ödevler olmadığı sürece hocası telefonda ödev verdiğini ve nerelerden sorumlu olduğunu içeren küçük bir mesaj atıyor. Minik ödevlerde de bazen velilerin birbirleri ile iletişimde kaynaklı olmasından dolayı öğrendiğim oluyor.

VK4: Sınıfına ait bir whatsapp grubu bulunmaktadır. Burada ödev veren öğretmenimiz buradan vermiş olduğu ödevleri yazarak bilgilendiriyor. Bu da akşam iş çıkışlarına denk geliyor.

VK5: Öğretmenlerimizin sınıf grupları oluyor. Buralardan verilen ödevleri söylüyorlar ve biz de bu doğrultuda hareket ediyoruz.

VK6: Whatsapp gruplarında öğretmenler vermiş oldukları ödevleri, sayfaları filan yazıyor. Onun dışında zaten çocuğum da söylüyor. Not aldığı içinde hemen ne var ne yok diye kontrol ediyorum. Genelde de aynı gün haberim oluyor önemli bir işim olmuyorsa.

Görüşme yapılan veli katılımcılarından öğretmen öğrenci ilişkisinin ne kadar önemli olduğunu, çocuklarının derse olan ilgisinin bundan olumlu veya olumsuz etkilendiğini, ödevlendirme miktarının da öğretmen ile iletişimi etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. **Velilerin** ödev niteliği teması altında; **ödevlerin öğretmen-öğrenci ilişkisine etki durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: Çocuk hocayı sevdiğe dersi, bununla ilgili şeyleri de sever. Ne zaman ki hoca ile yapamazsa bunun üzerine dersten de uzaklaşır. Çok ödev verdiğinde sevdiği öğretmen vermiş olsa bile yeter neden hep ödev bu hafta çok verdi artık çok sıkıldım diyerek hocaya karşı kendini dolduruyor. Sınırında verildiğinde kendini aşmayacak kadar olduğunda iletişimlerinde bir problem olmuyor.

VK2: Birbirlerini daha iyi tanıma konusunda ve iletişimin artması konusunda çok yardımcı oluyor, çocuklarımız özgüven kazanıyor ve daha fazla çalışma isteği artıyor. Çok ödev vermesi ise bunu tam zıttı şekilde etkiliyor. Bundan dolayı dozunda ve ilgi çekici ödevler verdiğinde iletişimleri kat ve kat artıyor.

VK3: Etkiliyor. Ne kadar ödev verirse öğretmenden ve dersten soğuma eğilimi artmaktadır. Yerinde ve ilgisini çeken ödevler çocuğu da yapma isteği duyuruyor ve bu doğrultuda hoca ile iletişimde de değişim oluyor.

VK4: Kesinlikle etkiliyordur. Çok ödev verildiğinde çocuk bun alıyor ve düzenli olarak aynı dersin ödevini yapmak çok sıkıyor. Dersten soğuyor.

VK5: *Elbette ki etkilediğini düşünüyorum. Öğrenci dersi öğretmeni sevdiğinde daha ilgili ve meraklı oluyor. Öğretmeni ile arası kötü olduğunda bile derse olan ilgisi azalıyor. Bir süre sonra tamamen bile bitiyor.*

VK6: *Açıkçası dersi sevdiğinde ödevi biz demeden yapıyor. Ya da ödev ilgisini çeken bir ödevse hemen peşime takılıyor. Çok ödev verildiğinde öğretmenle ilişkisini olumsuz etkilediğini düşünüyorum. Çünkü gelip hocaya homurdanıyor, laf söylüyor, bazen ağlıyor.*

Görüşme yapılan veli katılımcılarından çocuklarının araştırma ve ürün ödevlerinde, bazen soru çözümlerinde yardıma ihtiyaç duyduklarını, onlara çözebildikleri, anlayabildikleri ya da yapabilecekleri her konuda yardım ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. **Velilerin** ödev niteliği teması altında; **ev ödevlerinde destekleme durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: *Soruyu çözemediğinde yardımcı oluyorum, bir yapıtı çıkartmak istediğinde destek oluyorum, araştırma konusu verilen ödevlere beraber bakıyoruz. Bilmediği konularda ya da onu zorlayacak her konuda elimden geldiği kadarıyla yardım ediyorum.*

VK2: *Test ödevlerinde çözemediği sorular oluyor. Uygulama ödevleri olduğunda zaten tek başına yapması çok zorlayıcı olduğu için yine ben yardım ediyorum. Güç gerektiren ve fazladan el becerisi gerektiren konularda yardımcı oluyoruz. Birlikte düşünüyoruz. Birlikte karar verip başlıyoruz.*

VK3: *Çözemediği takıldığı konular oluyor. Böyle durumlarda çözebiliyorsam yardımcı oluyorum. Onun dışında özel ders aldırıyorum. Bu konu da onu desteklemeye çalışıyorum.*

VK4: *Test ödevi ise gelip bazen bu nasıl çözemedim diyor bakıp yardımcı olmaya çalışıyoruz. Araştırma ödevlerinde genelde yanında oturuyoruz, bu doğru bilgidir bu şöyledir diye yanlış sitelere girmesini engellemek için. Çalışma çıkartacakları ödevlerde ise tasarım sürecinde konuşuyoruz elimizden geldiğince de yardımcı oluyoruz.*

VK5: *Test ödevleri olduğunda çözemediği soruları soruyor, yapabiliyor ve anlatabiliyorsam yardım edip anlatıyorum. Bunun dışında araştırma ödevlerinde siteler güvenilir mi diye soruyor bunlara birlikte bakıyoruz. Bunun dışında ürün çıkartacağı ödevlerde ben değil ama eşim çizim kesim gibi noktalarda yardımcı oluyor.*

VK6: *Mesela ürün ödevlerinde ihtiyaç duyuyor ve makas yapıştırma birleştirme gibi şeylerde babasıyla yardım ediyoruz. Fakat bu test ödevleri ya da etkinlik ödevlerinde anladığımız kadarıyla yardımcı olmaya çalışıyoruz. Araştırma ödevlerinde sitelerle birlikte bakıyoruz.*

Görüşme yapılan veli katılımcılarından fen bilimleri ödevleri verildiği zamanlarda günde 30 - 40 dakika gibi bir sürede çocuklarının bu ödevi yaptığını, ödevler için haftada 1 ya da 2 saat zaman ayırdıklarını, bazı veliler test ödevlerini, bazı veliler ise ürün çıkartma ve

araştırma ödevlerinin daha yararlı buldukları sonucuna ulaşılmıştır. **Velilerin** fen ödevlerinin niteliği teması altında; **fen dersinde ödev bilgisi** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: *Öğretmenimizin verdiği ödev boğacak ya da saatlerce çalışma masasının başında durduracak kadar yoğun olmuyor. Taş çatlasın yarım saat 40 dakikadır. Hafta içinde de bu ödev süresi 2 saati geçmiyordur. Öğretmenimizin vermiş olduğu ödevler içerisinde en fazla test ödevlerini daha rahat yaptığı ve zaman almadığı için daha yararlı buluyorum. Test çözünce akılda kalıyor ve tekrar etmiş oluyor. Onun dışında araştırılacak konuları verilen ödevleri yararlı buluyorum.*

VK2: *Geldiğinde öğretmenin vermiş olduğu testleri çözünce yarım saat 45 dakika oluyor. Haftada 1 ya da 2 saat gibi bir süre ayırmaktadır. Test ödevleri tekrar oluyor, ama sıkılıyor. Deney ödevleri ve karton şu bu ile uğraştığı ödevlerde eğleniyor ve daha akılda kalıcı oluyor.*

VK3: *Yarım saatten fazla sürmediğine neredeyse eminim. Günlük ödevleri yarım saati geçmezken haftalık ödevi de 1-2 saat gibi sürmektedir. Ben araştırma yapabileceği, yaratıcılığını öne sürebileceği, daha akılda kalıcı olabilecek deney ödevlerini seviyorum.*

VK4: *Öğretmenleri 20-25 soruluk test ödevleri veriyor en fazla yarım saatte tamamlıyor. Bazen araştırma ödevi verdiklerinde bunda da 1-2 saatini alıyor. Haftaya vurduğumuzda fen ödevleri genel olarak 1-2 saat oluyordur. Araştırma ödevleri ve test ödevlerinin öğrencilerde daha fazla etkiye sahip olduğunu düşünüyorum.*

VK5: *Öğretmeni test ve soru çözme ağırlıklı ödevler verdiği için bu yarım saat ya da 40 dakika gibi bir süre sürmektedir. Haftada hesaplısak 2-3 saattir en fazla. Araştırma ödevlerinin daha yararlı olduğunu düşünüyorum.*

VK6: *15-20 soruluk testler oluyor. Ürün çıkartacağı ödevler dışında verilen ödevler en fazla yarım saat sürüyordur. Haftaya olan süre de 1-2 saattir. Ne kadar zor olsa da ürün çıkartabileceği ödev ve araştırma ödevlerinin diğer verilen ödevlere göre daha yararlı olduğunu düşünüyorum.*

Görüşme yapılan veli katılımcılarından çocuklarının uygulama, ürün oluşturma, test ya da araştırma ödevlerinde zorlandıklarını, bazen öğrencinin ders çalışma istediğinin olmaması, verilen ödevlerin öğrenci düzeyini aşması gibi nedenlerden dolayı sorun yaşadıklarını ve bu sorunları çocuklarına yardım ederek, onları rahatlatarak ve ödevi tamamlamaları konusunda zorlamayarak soruna çözüm buldukları sonucuna ulaşılmıştır. **Velilerin** fen ödevlerinin niteliği teması altında; **fen ödevi yaptırırken yaşanan problemler** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: Soruları çözemediğinde ya da araştırma konusu verilen ödevlerde ya da yapıt ödevlerinde zorlanacağını hep düşünüyor. Yapamayacağı kaygısı taşıyor. Bundan dolayı ister istemez sıkıntı yaşıyoruz ve bu da bize olumsuz yansımaktadır.

VK2: Şu ana kadar herhangi bir sıkıntı yaşamadık zaten ödevler çocuklarımızın yapabileceği seviyede. Sadece uygulama ödevlerinde düşünmesi uygulaması yapması zorlu oluyor onda da stres oluyor normal olarak. O zamanlar da birlikte yapabileceğimi söyleyip çalışmaya beraber baktığımız için rahatlıyor.

VK3: Ödev yapmak istemediğinde çalışmak istemediğinde bunu net olarak belirtiyor. Ödevi yapamayınca kendini yetersiz hissettiği oluyor. Böyle durumlarda genelde ona anlayışlı ve sakin olmaya çalışıyoruz. İlimli olarak ödevi yapması ya da istemiyorsan yapma ama burada bunun sorumluluklarını almalısın tarzında konuşmalar yapıyoruz. Bize de genel olarak olumsuz yönde etkisi olmaktadır.

VK4: Bir test çözerken bilmiyorsa çözemiyorsa çok canı sıkılıyor ve bu düzenli olmaya devam edince hevesi kaçıyor. Yapmamaya çalışıyor. Testten kaçıyor. Kendini yetersiz hissetmeye başlıyor. Bu durumda doğal olarak ailede akademik başarı kısmına girince tepki gösteriyoruz. Bazen evde yap et savaşları oluyor. Bazen oturup birlikte yapıyoruz kaçmasın anlasın yapabileceğini diye.

VK5: Çözemediği sorular olduğunda ben konuyu anlamamışım diye ağlıyor. Sakinleştirmek kalıyor. Ürün çıkartma ödevlerinde ise makas kullanmada bile sıkıntı yaşadığı için aşırı derece de geriliyor ve sinirleniyor. Araştırma ödevi olsaydı diye homurdanıp duruyor. Ürün ödevleri olduğunda çoğunlukla biz yapıyoruz maalesef.

VK6: Bazen ödev yapmak istemiyor. Böyle durumlarda ağlıyor bağırtıyor odasına kaçıyor. Ürün ödevleri olduğunda da bazen birleştiremiyor, yapıştırıyor, tutamıyor gibi sorunlar oluyor. Bunlarda destek oluyoruz. Eğer ödevi yapmak istemiyorsa bu evin genelini çok olumsuz etkiliyor. Çok geriliyoruz.

4.6. Öğretmenlerle Geri Bildirim Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Görüşme sırasında öğretmenlerin geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; geri bildirim amacı, geri bildirim zayıf-güçlü yönleri ve geri bildirim niteliği teması altında; geri bildirim nasıl/ne şekilde verme durumu, öğrencinin geri bildirim anlama durumu, öğretmenin geri bildiriminde kendisini yetkin bulma durumu ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Vermiş oldukları yanıtlar ayrı ayrı rapor edilmiştir.

Tablo.10 Geri Bildirim İle İlgili Bilgiler Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Geri Bildirim ile İlgili Bilgiler	Geri Bildirim Amacı	Öğrencilerin öğrenmelerinin eksik, yanlış ya da doğru yapıldığının bilgisini vermek.
	Geri Bildirimin Zayıf-Güçlü Yönleri	Öğrencinin geri bildirim alması ve bu yönde düzenlemeye gitmesi güçlü yöndür.
		Öğrencinin geri bildirim almayıp buna ters tepki göstermesi zayıf yöndür.

Tablo.11 Geri Bildirimin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Geri Bildirimin Niteliği	Geri Bildirimi Nasıl/Ne Şekilde Verdiği Durumu	Sözlü geri bildirim
		Yazılı geri bildirim
	Öğrencinin Geri Bildirimi Anlama Durumu	Düzeltilme yapmasını istediğinde bu düzeltmenin yapılması ya da yapılmaması.
		Yazılı ve sözlü yoklamalardaki başarısı.
		Deneme sınavlarında almış oldukları puanların artışı.
		Sınıf içerisindeki sorulara cevap verme ve sınıf içerisinde söz alma durumları.
	Öğretmenin Geri Bildiriminde Kendisini Yetkin Bulma Durumu	Neredeyse hep aynı geri bildirim türünü kullandıklarını ve bu durumun makale, tez, eğitim kitapları ve seminerler yardımı ile düzeltilebileceği.

Görüşme yapılan öğretmen katılımcılarından, geri bildirim öğrencilerin öğrenmelerinin eksik, yanlış ya da doğru yapıldığının bilgisini vermek amacıyla kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. **Öğretmenlerin** geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; **geri bildirim amacı** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: *Öğrencilere verilen ödevler doğrultusunda eksik yapmış olduğu noktaları, yanlış yaptığı ya da doğru yaptıklarına dair bilgi vermek amacı ile yapıyoruz. Geri bildirim olması gereken bir şeydir. Özellikle derslerde ve ödevlerde. Biz, bu sayede öğrencilerimizde sürece dâhil olarak gelişimi takip ederiz.*

ÖK2: *Geri bildirim olumlu ya da olumsuz öğrencinin o durum ya da konu hakkındaki güçlü ve zayıf yönlerini belirlediği için öğretmen açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum.*

Öğrenciye eksik olduğu, yanlış yaptığı ya da doğru yaptığı ile ilgili bilgi verirsek öğrenci kendini bu yorumlar neticesinde düzenler.

ÖK3: Öğrencilerde eksik olduğu, bilemediği, yanlış ya da eksik olarak yapmış olduğu bilgisini öğrenciye vermek için geri bildirim veriyoruz. Öğrenciye bu amaçlar ile geri bildirim veriyoruz ve öğrenci başarısına katkı sağlamış oluyoruz.

ÖK4: Öğrenciye vermiş olduğumuz ödevleri doğru ya da yanlış, eksik öğrenmiş oldukları konuları öğrencilere yazılı ya da sözlü olarak ya da velisine bilgi vermek için geri bildirim veriyoruz. Bu şekilde öğrenciyle iletişim kuvvetleniyor ve öğrenciye yol göstermiş oluyoruz.

ÖK5: Öğrencide öğrenmek istediğimiz bilgiler doğrultusunda yapmış olduğumuz sınavlar, vermiş olduğumuz ödevlerden yola çıkarak bunların kontrollerinin sağlanması ile eksik olan, yanlış yapılmış olan ya da düzeltilmesi gereken noktaları öğrenci ile paylaşmak amacıyla geri bildirim yapmaktayım.

ÖK6: Öğrenciye verdiğim ödevin takibini yaparak burada eksik ya da yanlış veya doğru yaptığına yönelik olarak verilen bilgilendirmek amacıyla geri bildirim veririz. Bir olay hakkında olumlu ya da olumsuz olarak bilgi vermek asıl amacımızdır. Öğretmenler olarak ister istemez geri bildirim veriyoruz aslında.

Görüşme yapılan öğretmen katılımcılarından, geri bildirimini öğrenciye verdiğinde öğrencinin geri bildirim alması ve bu yönde düzenlemeye gitmesini güçlü yön, geri bildirim almayı buna ters tepki göstermenin ise zayıf yön olduğu sonucuna ulaşılmıştır. **Öğretmenlerin** geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; **geri bildiriminin zayıf-güçlü yönleri** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: Bu öğrenciyi hem güdüleyen hem de uzaklaştıran bir şey. Mesela öğrenci eksik olduğu noktaları söylediğinde bunları düzeltmek olumlu güdülemektedir ve güçlü yönüdür. Bundan alınıp dersten uzaklaşması zayıf yöndür ve olumsuz etkileyebilir diyebilirim.

ÖK2: Öğrenci geri bildirim alabilecek şekilde ise bunu güçlü yön olarak alabiliriz. Şöyle alınmıyor düzeltme yapmak istiyorsa bir çaba var ise bu güçlü yön. Dili düzgün kullanmak ile alakalı. Mesela ben her öğrenciye aynı üslup ile geri bildirim versem ters teper. Dil burada hem güçlü hem de zayıf yönüdür.

ÖK3: Öğrenci olumlu geri bildirimde üzerine koyabiliyorsa ya da olumsuz geri bildirim aldığı anda onu düzeltip doğrusunu yapabiliyorsa bence bu çok güçlü bir yönü. Zayıf yönü ise olumlu geri bildirimde öğrencinin ben biliyorum zaten deyip es geçmesi, olumsuz geri bildirim aldığı anda ben yapamıyorum zaten deyip dersten soğumasıdır.

ÖK4: Öğrenci olumlu yorum aldığı anda ilgili artması güçlü yön, olumsuz yorumda geri çekilmesi ise zayıf yön olarak söylenebilir. Güçlü yönlerine eksik olan noktaları tamamlayarak

daha düzgün bir öğrenme sağlamak diyebilirim sanırım. Bir eksiği tamamlamak en güçlü yönüdür diyebilirim. En zayıf yönü ise sınıf kalabalık olmasından kaynaklı olabilir. Çünkü kişi sayısı fazla oldukça öğrenciye tek tek geri bildirim vermek mümkün değil. Bu da kişisel bir olaydan genele vuruluyor.

ÖK5: Öğrenciye dokunmamızı sağlaması, eksiğini belirlemesi, buna yönelik olarak öğrenciyi yönlendirmesi sanırım güçlü özelliklerinden sayılabilir. Olumlu olarak yorum yapılması güçlü yönü sayılabilir. Sonuçta bu öğrenciyi güdüleyebilir. Bire bir verecek vaktimiz olmadığı için zayıf özelliklerinden diyebiliriz. Bir de güçlü yönde olduğu gibi eleştiri almak istemeyen, yorum yapılmasından hoşlanmayanlar için sıkıntı bir durum.

ÖK6: Mesela öğrenci doğru ve eksiksiz öğrenme sağladığında ya da ödevi yaptığında hemen aferin tebrik ederim diyerek öğrencinin motivasyonunu artıyorum. Bu güçlü yönüdür. Fakat ama olumsuz bir yorum olduğunu düzelt yanlış baştan yap dediğimizde öğrenci hemen üzülüyor, tepki gösteriyor, canı sıkılıyor ya da dersi sevmiyor. Bu da zayıf yönüne girer.

Görüşme yapılan öğretmen katılımcılarından, geri bildirim noktasında ders içerisinde sözlü geri bildirim, verilen ödevlerin geri bildirim için genellikle sözlü ve bazen de yazılı geri bildirim kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. **Öğretmenlerin** geri bildirim niteliği ile ilgili bilgiler teması altında; **geri bildirim nasıl/ne şekilde verme durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: Geri bildirim ister istemez sınıfta, derste, konuşurken filan veriyoruz. Mesela öğrencilere vermiş olduğum proje ya da araştırma ödevlerini gerçekten ayrıntılı inceliyor ve bu doğrultuda öğrencilere neyi nerede nasıl yaptığı ile ilgili aldığım notları paylaşıyorum. Bazen aldığım notları paylaşırken çoğunlukla söylemlerim ile onlara geri bildirim veriyorum.

ÖK2: Bizim verdiğimiz proje ödevlerinde geri bildirim aslında çok sık kullanıyorum. Getiriyor uygulama ödevlerini sonrasında bunu düzelt burası yanlış diyerek belli bir zaman aralığı veriyorum. Öğrenciye sözel geri bildirim veriyorum. Çünkü safi konuşuyorum. Bu doğrultuda sözel demek daha doğru olur.

ÖK3: Geri bildirim yeri geldiğinde genel yeri geldiğinde bireysel yapıyorum. Bu genel ve bireysel geri bildirim ise sözlü olarak vermekteyim. Öğrenciyi yanıma çağırarak durumu anlatır düzeltmesi içinde zaman veririm.

ÖK4: Evet doğru yapmışsın, tebrikler de bir geri bildirimdir. Hayır bu soruyu yanlış yapmışsın şöyle yapmalısın demek de bir geri bildirimdir bence. Öncelikle sözlü olarak geri bildirim veriyorum. Sınıf içerisinde, ders esnasında, test çözümünde gibi yerlerde anında geri bildirim veriyorum ki bu da sözlü oluyor. Yazı olarak öğrencilere ya da veliye yönelik bilgilendirme mesajı gönderiyorum.

ÖK5: Geri bildirim yoğunluğuma göre değişiyor, fakat ya sözlü ya da yazılı olarak vermeye çalışıyorum. Test ödevleri, yazı ödevleri olduğunda inceleyerek gittiğimiz için söylüyorum ve öğrencisinin kendisi not alarak devam ediyor. Eğer benim zamanım var ve bu ödevi kendim okuyorsam eğer kendimce not aldığım yazılı maddeleri öğrenciye yazılı ve sözlü olarak aynı anda veriyorum.

ÖK6: Sözlü olarak veriyorum genel olarak. Şöyle ki derste anında yanıt ya da söylem yaparken ödev verdiğimiz zamanlarda yanlarına giderek söyleyerek geri bildirim vermiş oluyorum. Şunu yap bunu yap şöyle yapmamalısın gibi. Bir de çok olmasa bile yazılı olarak geri bildirim veriyorum. 2-3 ayda bir ağırlıklı olarak yazmalı ödev veriyorum. Bunları evde okuyarak notlar oluşturup öğrencilere dağıtıyorum.

Görüşme yapılan öğretmen katılımcılarından, öğrencilerin geri bildirim anlama durumunu ödevde düzeltme yapmasını istediğinde bu düzeltmenin yapılması ya da yapılmaması, yazılı ve sözlü yoklamalardaki başarısı, deneme sınavlarında almış oldukları puanların artışı, sınıf içerisindeki soruları ve söz alma durumlarına göre aldıklarını anladıkları sonucuna ulaşılmıştır. **Öğretmenlerin** geri bildirim niteliği ile ilgili bilgiler teması altında; **öğrencinin geri bildirim anlama durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: Bunu ders içerisinde anlamak mümkün ya da yazılı sınavlardan. Bir önceki derste şu konuya ağırlık ver bu noktaya çalış dediğim öğrenciye bir sonraki derste baktığımızda bu öğrencinin tamamlayıp tamamlamadığı yani geri bildirim anladığını ya da anlamadığını görebiliyoruz. Veya öğrenciye proje ödevi veriyorum. Burada bu noktadan yanlış olmuş düzelt gel dediğimde düzenlemiş ise anlaşılıyor ve geri bildirim aldığını anlayabiliyorum.

ÖK2: Bu ödevde eksik olan düzeltmeleri gereken noktaları söylüyorum. Belli bir zaman aralığı veriyorum. Ve bunu düzeltme durumlarına göre geri bildirim anladığını görebiliyorum. Ya da diğer verdiğim ödevde yanlış yapmış olduğu soruları tekrar çözüyorum. Buna benzer bir diğer soruyu yapabiliyorsa geri bildirim anladığını görebiliyorum.

ÖK3: Geri bildirim için bireysel görevler vererek anlıyorum. Bunun yanında vermiş olduğum ödevler doğrultusunda öğrenciye olumlu ya da olumsuz geri bildirim verdiğimde düzeltmesi için zaman tanıdığım doğru bir şekilde geri getiriyorsa geri bildirim anladığını düşünüyorum. Bunun yanı sıra, yazılı sınavlardan almış oldukları notlar, deneme sınavlarından almış aldıkları puanları ve sıralamaları da görmeme yardım sağlamakta.

ÖK4: Öğrenciye yapması için bir ödev veriyorum. Bu ödevi verdiğimde öğrenci eksik yanlış yaptığını görüyorum ve söylüyorum. Sonra ona düzeltmesi için en fazla 1 hafta süre filan veriyorum. O 1 haftanın sonunda ödevi yönlendirdiğim gibi düzenledi mi yaptı mı bakıyorum.

Söylediğim yönde ilerdi ise geri bildirim anladığını değil ise anlamadığını anlıyorum. Bunların yanı sıra yazılı ve sözlü sınavlarda, deneme sınavlarındaki başarısından da gelişimi gözlemleyebiliyorum.

ÖK5: Yazılı sınavlarda, ders içerisinde sorduğum sorulardan anlayabiliyorum. Mesela ödev verdim ve öğrenci yapamadığı, anlamadığı yeri gelip soruyor. Sonrasında derste o ödevi gelip teslim ettiğinde anlattığım şekilde yapmış olması ona vermiş olduğum geri bildirim doğru ulaştığını gösteriyor. Ya da yapamadığı durumda anlamadığını görmüş oluyorum ve buna yönelik olarak tekrar bir sözlü geri bildirim yoluna başvuruyorum.

ÖK6: Ödev üzerinden gidiyoruz ona göre örnek verecek olursak ödevi yanlış mı yaptı. İşte İrem şunu şunu düzelt daha düzgün olur diyorum ve İrem ödevi getirdiğinde benim yönlendirdiğim gibi yaptıysa geri bildirim anladığını anlıyorum. Yapmamış mı boşa konuşmuşum bile diyorum arada. Bunlar dışında deneme sınavlarındaki net ve puanlarından, yazılı sınavlarında vermiş olduğu cevaplardan da anlayabiliyorum.

Görüşme yapılan öğretmen katılımcılarından, geri bildirim konusunda genel olarak yeterli olduklarını pek de düşünmediklerini, neredeyse hep aynı geri bildirim türünü kullandıklarını ve bu durumun makale, tez, eğitim kitapları ve seminerler yardımı ile düzeltilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. **Öğretmenlerin** geri bildirim niteliği ile ilgili bilgiler teması altında; **öğretmenin geri bildirimde kendisini yetkin bulma durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

ÖK1: Geri bildirim konusunda yetersiz olduğumu düşünüyorum. Eksiklerim var ve bu eksikleri alanla ilgili eğitim seminer almak, makale okumak, eğitim kitapları okumak vs. ile geliştirebilirim.

ÖK2: Bence kimse bu konuda tamamen yeterli değildir. Kimse bir konuda tamamen yeterli olamaz. Yapılan çalışmaları okuyarak ya da bu konuda bilgileri benden daha iyi olan önerilerde bulunabilecek insanlarla sohbet ederek yapabilirim.

ÖK3: Her dönem her öğrenciden farklı yönde tepkiler aldığım için yeterli ve yetersiz olduğum konuları belirleyebiliyor ve daha iyi nasıl geri bildirim yapabilirim diyerek araştırarak geliştiriyorum.

ÖK4: Özel okul ya da sınav öğrencisi için geri bildirimde yeterli miyim diye düşünürsem sanırım yeterli. Geliştirmek içinde KPSS kitapları, makaleler ve tezler gibi bilimsel ya da eğitici kaynaklardan öğrenim sağlayabilirim.

ÖK5: Kendimi yeterli görmüyorum her zaman daha iyisi vardır. Bu gelişimi siz gibi bize yardımcı olmak isteyen akademik çalışma yapan insanların tezlerinde, makalelerinden,

fırsatımız varken sözlü olarak alabiliriz. Bunun için geri bildirim tamamen ne olduğunu nasıl verilmesi gerektiği gibi bilgileri içeren yazılar okuyarak başlayabilirim.

ÖK6: Kendimi yeterli bulmuyorum. Bu konuda kendimi geliştirebilmek için eğitici kitaplar, videolar izleyerek gelişim sağlayabilirim.

4.7. Öğrencilerle Geri Bildirim Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Görüşme sırasında öğrencilerin geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; öğretmenlerin geri bildirim verme ve kontrol durumları, tekrar ödevlendirme ve geri bildirim verme durumu, ödevlendirmede tanınan ek zaman durumu ve söylemi ve geri bildirim niteliği teması altında; öğretmen geri bildiriminden memnun olma durumu, geri bildirim öğrenciye etkisi ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Vermiş oldukları yanıtlar ayrı ayrı rapor edilmiştir.

Tablo.12 Geri Bildirim ile İlgili Bilgiler Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğrencilerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Geri Bildirim ile İlgili Bilgiler	Öğretmenlerin Geri Bildirim Verme ve Kontrol Durumları	Ödev çizelgesiyle bilgilendirme.
		Sözlü bilgilendirme.
		Tahtaya yazarak bilgilendirme.
		Ders esnasında, kontrollerde sözlü geri bildirim kullanıldığı.
		Toplanmış olan ödevlerin kontrollerinde yazılı ya da sözlü geri bildirim kullanıldığı.
	Tekrar Ödevlendirme ve Geri Bildirim Verme Durumu	Anlamadıkları ya da hala yanlış yapmış oldukları konular hakkında tekrar ödevlendirme yapıldığı.
		Ödevlendirilme yapılmış olan yeni konular ile ilgili sözlü geri bildirim aldıkları.
	Ödevlendirmede Tanınan Ek Zaman Durumu ve Söylemi	Ödev yaptıklarında öğretmenlerinin onlara düzenlenmesi gereken noktaları anlatarak ek zaman tanıdığı.
		Öğretmenlerinin onları desteleyecek nitelikte cümleler kurduğu, yol gösterici ve olumlu yorumlar yaptığı.
		Tebrik edildikleri ya da teşekkür aldıkları.

Tablo.13 Geri Bildirimin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Öğrencilerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Geri Bildirimin Niteliği	Öğretmen Geri Bildiriminden Memnun Olma Durumu	Sözlü geri bildirim.
		Yazılı geri bildirim.
		Online uygulamalar.
	Geri Bildirimin Öğrenciye Etkisi	Mutlu oldukları.
		Derse olan ilgilerinin arttığı.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcılarından, öğretmenlerinin düzenli olarak ödev verdiğini, öğretmenlerin ödevleri verirken bazen ödev çizelgesi ile bilgilendirme yaptığını, ancak kendilerini sıklıkla sözlü olarak veya tahtaya yazarak bilgilendirdiğini belirtmişlerdir. Hazırlamış oldukları ödevleri öğretmenleri genelde derste kontrol ettiğini ve geri bildirim sözlü olarak aldıklarını, ödevin türüne göre bazen ödevleri toplayıp 1 ya da 2 hafta gibi bir süre sonrasında sözlü ya da yazılı olarak geri bildirim aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. **Öğrencilerin** geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; **öğretmenlerin geri bildirim verme ve kontrol durumları** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: *Öğretmenimiz bize hep ödev veriyor. Ödevleri de ya tahtaya yazıyor ya da sınıfta dersin başında bazen de sonunda bize söylüyor. Öğretmenimiz ödev verdiğinde hep artı ya da eksi vererek kontrol ediyor. Böyle araştırma ödevleri ya da ürün çıkartmamızı istediği ödevleri topluyor. Topladıktan sonra 1 ya da 2 hafta sonra bize not veriyor. Yanına çağırıyor neden dolayı notumuzu kırdığını söylüyor. Test ödevleri verdiğinde bunu dersin içerisinde bizleri tahtaya kaldırarak kontrol ediyor.*

Ö2: *Öğretmenlerimiz hep ödev veriyor bize. Sonra da kontrol ediyor ve bize not veriyor. Öğretmenimiz bize ödev verdiğinde bu ödev proje ödevi ya da araştırma ödevi ise süre veriyor. Sürenin sonunda o ödevleri topluyor. Okuyup bizlere not veriyor. Neden dolayı bu notu aldığımızı da sınıfta açıklıyor. Test ödevi, etkinlik ödevler olduğu zamanda derse geldiğinde yoklamadan sonra ödevlerimizi kontrol ediyor. Bazen artı eksi koyuyor.*

Ö3: *Bize sık sık ödev veriyor öğretmenimiz ve her zaman kontrol ediyor. Ödevlerimizi kontrol ederken artı eksi koyuyor bazen puan veriyor. Ödevi yaptığımızda bize teşekkür ediyor. Yapmadığımızda bir sorun olmadı değil mi diye halimizi hatırımızı soruyor. Büyük dönemlik ödevler verdiği zaman biz bir kâğıt veriyor. Nelerden ne kadar yapmazsak puanımız ne kadar*

gidecek diye. Bizde buna dikkat ettiğimizde yüksek puanlar alıyoruz. Düşük aldığımızda bak sana kâğıt vermiştim, bunu yapmamışsın diyerek bunu açıklıyor.

Ö4: Öğretmenimiz ödev verdiğiğinde hep kontrol ediyor. Bazen haftalık ödevler veriyor ve haftanın ilk ders saatini ödevlerimi kontrol ederek ve bize yardımcı olarak geçiriyor. Artı eksi veriyor, bazen ödevleri topluyor ve sonrasında bize ya tebrik ederim çok güzel olmuş ödevin diyor ya da burayı düzeltip getirirsen daha yüksek not alabilirsin diyerek bize veriyor.

Ö5: Öğretmenimiz her haftanın başında ödevlerimizi kontrol ediyor. Kontrol ettiği ve artı eksi koyduğu ödevler ya test ya etkinlik ya da alıştırma sorularından oluşan sorular oluyor. Eğer araştırma ödevi, anlatım ödevi, deney video ödevi gibi şeyler olduğunda bazen sınıfta bazen de evde bunları inceliyor daha sonrasında bizleri yanına çağırıp notumuzu ve neden bu not aldığımızı söylüyor.

Ö6: Öğretmenimiz bize verdiği ödevleri haftanın başında kontrol ediyor ve burada bize artı ya da eksi veriyor. Bazen az bir ödevse kontrol etmiyor derste soruları çözerken bizi kaldırıyor. Büyük ödevler verdiğiğinde ürün ödevleri, proje ödevleri ya da araştırma ödevlerinde bunları topluyor ve sonrasında bize not veriyor. Not verdiğiğinde de neden dolayı bu notu aldığımızı söylüyor.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcılarından, öğretmenlerinin anlamadıkları ya da hala yanlış yapmış oldukları konular hakkında tekrar ödevlendirme yaptığını ve ödevlendirilme yapılmış olan yeni konular ile ilgili sözlü geri bildirim aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. **Öğrencilerin** geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; **tekrar ödevlendirme ve geri bildirim verme durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: Evet bazen tekrar ödev veriyor öğretmenimiz. Bak bu testi çöz sonra yapamadıklarını getir diyor. Vermiş olduğu ödevde tekrar ödev veriyor ve yanlış yapıyorsak bazen tekrar ödev veriyor bazen de o konuyu derslerde parça parça anlatıyor ki anlayalım diye.

Ö2: Evet hocam yeni ödevler vererek konuyu iyice öğrenmemi istiyor. Bu ödevlerde genelde test alıştırma soruları oluyor. Bunları onun yanına giderek kontrol ettiriyor. Bakıyor yine yanlış yapıyorsak diyerek teneffüste biraz anlatıyor. Doğru yapıyorsak bizi tebrik ediyor.

Ö3: Evet yapamadığım konu olursa eksik kaldığım yere tekrar bakmamı söylüyor. Bazen test ödevi veriyor. Bunun sonunda hala eksik oluyorsam ders içerisinde ya da teneffüslerde küçük küçük anlatıyor. Sonrasında anlıyorsam beni destekliyor ve teşekkür ediyor.

Ö4: Evet öğretmenimiz tekrardan ödev veriyor. Düzeltme için verdiği sürede yaptığım ödevde hala yanlışım varsa ya da hala anlamıyorsam bire bir veriyor ve tekrar ödevlendiriyor. Bazen eksik konularımı bire bir ve ödev ile yapıyor bazen ödev bire bir ve tekrar ödev ile tamamlıyor.

Ö5: Öğretmenimiz bize tekrardan düzeltmemiz için bize zaman veriyor. Ama bunu test ödevleri ya da alıştırma ödevlerinde vermiyor. Bazen anlamadığımız konu olunca bize test veriyor ve hala yanlış yapıyorsak ya bire bir ya da ekstra çalışma programı çıkartıyor.

Ö6: Tekrar ödevlendirme yapıyor evet. Gelip yorum yapıyor bu olmamış diye bize biraz zaman veriyor ve o zaman sonra götürdüğümüzde yine yorum yapıyor. Bundan sonra tekrar zaman vermiyor ama diğer ödevlerinizde ya da çalışmalarınızda dikkat edersiniz diyor.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcılarından, eksik ya da yanlış ödev yaptıklarında öğretmenlerinin onlara düzenlemesi gereken noktaları anlatarak ek zaman tanıdığını ve bunları söylerken öğretmenlerinin onları desteleyecek nitelikte cümleler kurduğunu ve yol gösterici ve olumlu yorumlar yaptığını, doğru yaptıklarında da tebrik ya da teşekkür aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. **Öğrencilerin** geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; **ödevlendirmede tanınan ek zaman durumu ve söylemi** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: Öğretmenimiz düzeltme verdiği zamanlarda 1 ya da 2 hafta gibi bir süre veriyor. Bu süre sonrasında ödevi tekrardan istiyor. Öğretmenimiz bize nedeniyle birlikte bunu yaparsan daha iyi bir not alabilirsin diye açıklama yapıyor ve zaman veriyor. Sonrasında biz doğru yapıyorsak bizi tebrik ediyor yine yanlış yapıyorsak nasıl yapmamız gerektiğini tekrar anlatıyor.

Ö2: Ödevden ödevde değişiyor araştırma ödevlerinde ve proje ödevlerinde ek zaman veriyor ve 1 hafta sonra son hali ile teslim ediyoruz. Sonrasında bize teşekkür ederek daha iyi çalışma olduğunu söylüyor.

Ö3: Bize ödevde neleri düzeltirsek daha iyi olacağını söylüyor, süre veriyor ve bu süre 1 bazen 2 hafta oluyor. Düzeltmemizi istiyor ve tekrar yanına götürüyoruz. Eğer doğru olduysa bizi tebrik ediyor.

Ö4: Ödev verdiği kontrol ettiğinde öğretmenimiz bize şurada yanlış yapmışsın ya da burasının bu şekilde düzeltirsen daha iyi olur diyor ve bize düzeltmek isteyip istemediğimizi soruyor. Sonrasında biz evet dersek 4-5 gün bazen de 2 haftaya yakın bir süre veriyor.

Ö5: Ek zaman veriyor ama bunu bize sorarak veriyor. Mesela düzeltmemizi istediği yeri söylüyor sonra düzeltmek ister misin yoksa böyle mi not vereyim diyor. Biz de hemen düzeltip yanına götürüyoruz. Sonra bize aralarındaki farkı soruyor ve notumuzu verip tebrik ediyor.

Ö6: Ödevimizi kontrol ediyor bize yorum yapıyor sonrasında zaman ister misin diye soruyor. İstedığımızda bize belli bir gün içerisinde tamamlamamızı söylüyor ve sonrasında kontrol edip not veriyor.

Görüşme yapılan öğrenci katılımcılarından, okul içerisinde öğretmenlerin sınıfta sözlü olarak, tahtaya yazarak ya da bazen ödev çizelgesi vererek kendilerini bilgilendirdiğini, aileye

bilgilendirmenin ise whatsapp ve benzeri uygulamalar üzerinden yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğrenciler daha ayrıntılı açıklama ile ödevlendirme konusunda bilgilendirilmeyi isterken, bazı öğrenciler bu bilgilendirmenin kendileri için yeterli olduğu düşüncesindedir. **Öğrencilerin** geri bildirim niteliği teması altında; **öğretmen geri bildiriminden memnun olma durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: *Sınıfta söylüyor, tahtaya yazıyor. Bir de okul grubuna yazıyor. Bizimkilerde ödevi öğreniyor. Bence daha fazla bilgi vermesin yeterli. Bünyem kaldırmıyor daha fazla iletişimde olmasın öğretmenimiz lütfen.*

Ö2: *Ders bitmeden ya da dersin başında ödevi veriyor. Sonrasında ailelerimizin olduğu gruba ödevi atıyor. Bilgisini veriyor. Bize kâğıda yazarak verdiği için bu çok iyi oluyor. Başka bir yola gerek yok bence. Bunu ailemize değil bize versinler istiyorum.*

Ö3: *Derste bahsediyor ve sınıf grubuna mesaj atıyor. Farklı bir şey yapmasına ihtiyaç duymuyorum. Ben unutursam ailem unutmadığı için gerek yok.*

Ö4: *Öğretmenimiz ödevler için beni çağırıyor ya da yanıma geliyor söylüyor. Bazen kağıtlara yazılmış olan şeyleri teslim ediyor ve biz bu şekilde ne olduğunu anlıyoruz. Bazen aileme söylüyor. Ailelerin olduğu whatsapp grupları var oradan da yazıyor. Öğretmenimizi söylüyor, ama ben ve diğer arkadaşlarım bazen unutuyoruz. Bundan dolayı hem söyleyip aynı zaman da yazarak verirse çok daha iyi anlarım ve unutmam.*

Ö5: *Sınıfta dersin son 5 dakikasında söylüyor ödevi. Biz de not alıyoruz. Bazen ödev çizelgesi çıkartılıp panoya asılıyor. Bir de ödevleri öğretmenlerimiz veli grupları var oraya atıyor. Eve gitmeden zaten ailemin de haberi oluyor ve bu hiç güzel değil. Keşke daha çok vakit ayırsaydı anlatmaya, çünkü bazen ödevi anlamıyorum, ödev olan kısımları açıp nasıl yapacağımızı ayrıntılı anlatabilirdi.*

Ö6: *Whatsapp veli grubundan anneme ve babama atıyor. Bir de bize ders bitiminde söylüyor ve not alıyoruz. Bize kâğıda yazıp verseydi, çünkü annem ödev var dese de ben unutuyorum bazen. Allah'tan ailemizin haberi oluyor, yoksa güme giderdi.*

Görüşme yapılan öğrenci katılımcılarından, öğretmenlerinin ödevleri kontrol ederken ödevleri yapmadıklarında neden ödevleri yapmadığını sorduğunu, onlara kızmadığını ve ödevlerini yaptıklarında öğretmenlerinin teşekkür ya da tebrik ettiğini ve bunları duyduklarında çok mutlu olduklarını ve derse olan ilgilerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. **Öğrencilerin** geri bildirim niteliği teması altında; **geri bildirim öğrenciye etkisi** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: Öğretmenimiz hem olumlu hem de olumsuz yorumlar yapıyor. Doğru yapmışsak aferin diyor, yanlış yapıyorsak burayı düzelt tekrar bakalım diyor. Öğretmenim beğendiği zaman ya da onayladığı zaman kendimden daha emin oluyorum. Böyle zamanlarda daha çok dersi dinliyorum. Derse daha çok katılıyorum.

Ö2: Yapınca öğretmenimiz beni övüyor bazen. Yapmadığımda da neden yapmadığımı soruyor. Bazen tebrik ediyor, öyle olunca aşırı derece de mutlu oluyorum. Başardım diyerek havalara uçasım geliyor. Beni destekleyecek şeyler söylediğinde seviniyorum, sana güveniyorum deyince daha çok dikkat ediyorum ödevlerime.

Ö3: Bazen öğretmenimiz ödevi yaptığımız için tebrik ediyor bazen de neden yapmadık diye kızıyor. Kızdığında üzülüyorum. Tebrik ettiğinde seviniyorum. Çok mutlu oluyorum. Ödevlerimi daha özenli yapmaya çalışıyorum. Daha çok öğrenmeye dikkat ediyorum ve derslere daha sık parmak kaldırıyorum.

Ö4: Öğretmenimiz yanlış yaptığımızda bak burayı düzelt, o zaman daha doğru olur falan diyor. Doğru yapınca teşekkür ediyor tebrik ediyor. Hiç sinirlenmiyor ödev konusunda. Öğretmenim öyle yorum yaptığı zaman ben istekleniyorum. Daha çok öğretmenimin gözüne girmek istiyorum. Daha çok çalışmak istiyorum. Daha çok merak ediyorum.

Ö5: Genelde aferin güzel olmuş diyor. Yanlış olduysa da düzeltmen gereken yerler var diyor. Yaptığım ödevi beğenince çok mutlu oluyorum. Doğru yapmışım diyerek de kendimle gurur duyuyorum.

Ö6: Ödevimi hep yaparım bundan dolayı aferin ders bazen anneleri arayıp teşekkür eder. Bazen ödevi yapmadığımda neden diye sorar. Ödev konusunda olumsuz bir şey dememiştir. Ödevimizi düzenli yaptığımızda aferin diyor ve teşekkür ediyor. Böyle zamanlar mutlu oluyorum ve öğretmenimi daha çok seviyorum.

4.8. Velilerle Geri Bildirim Konusunda Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Görüşme sırasında velilerin geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; geri bildirim verilme nedeni, geri bildirim öğrencide istenilen gelişme durumu ve geri bildirim niteliği teması altında; öğretmenin geri bildirim verme şekli/yolu, öğretmenden istenen geri bildirim şekli/yolu, öğrencilerin geri bildirim verdiği tepkiler/hisler ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Verilmiş oldukları yanıtlar ayrı ayrı rapor edilmiştir.

Tablo.14 Geri Bildirim ile İlgili Bilgiler Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Velilerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Geri Bildirim ile İlgili Bilgiler	Geri Bildirimin Verilme Nedeni	Öğrencilerin gelişimlerine destek olmak.
		Eksik ya da yanlış olan bilgileri düzeltmek.
		Bilgilendirme yapmak.
	Geri Bildirimin Öğrencide İstendik Gelişme Durumu	Yapıcı ve destekleyici şekilde verilen geri bildirimlerde derse, öğretmene ve ödevlere olan isteğin arttığı.
		Olumsuz ve kırıncı şekilde yapılan yorumların öğrencileri dersten, öğretmenden ve ödevlerden uzaklaştırdığı.

Tablo.15 Geri Bildirimin Niteliği Teması, Kodları ve Kategorileri Noktasında Velilerin Görüşleri

Tema	Kod	Kategoriler
Geri Bildirimin Niteliği	Öğretmenin Geri Bildirim Verme Şekli/Yolu	İncitmeden ve kırmadan.
		Ders veya konu açısından yetersiz hissettirmeden.
		Eksik ya da yanlış olan noktaları düzeltmesi gerektiğini açıklayarak.
	Öğretmenden İstenen Geri Bildirim Şekli/Yolu	İncitmeyen, kırmayan, üzmeyen üslup kullanarak.
		İstenilen noktayı öğrenciye yeterince açıklayarak.
		Geri bildirim sonrasında öğretmenlerin ne gibi çalışmalar yapıldığının paylaşılması.
	Öğrencilerin Geri Bildirime Verdiği Tepkiler/Hisler	Geri bildirim anlamadığında veya anladığı halde yapamadığında kendini yetersiz ve mutsuz hissettiği.
		Geri bildirim anlaşılır ve açık olduğunda öğrencinin mutlu olduğu, özgüveninin arttığı, değerli hissettiği ve sorumluluk bilinci arttığı.

Görüşme yapılan veli katılımcılarından, öğrencilerin gelişimlerine destek olmak, eksik ya da yanlış olan bilgiler düzeltmek ve bilgilendirme yapmak amacıyla geri bildirim verildiğini, düzenli olarak geri bildirim verilmesinin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. *Velilerin* geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; *geri bildirim verilme nedeni* kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: *Bir bireyin eksik olan noktalarını uygun bir biçimde düzeltmesi için ya da doğru olan bilginin onayı ... Ödevle ilgili yorum yapmasına geri bildirim deniyor. Çünkü o olay ile ilgili doğru ya da yanlış bir biçimde bilgi veriyor. Ve bu geri bildirim öğrenciye ya da herhangi bir*

insana verilmelidir. Kendine çeki düzen vermek, olayları daha farklı görmek, eksiklerini tamamlayabilmesi için bu şarttır.

VK2: Öğretmen ve aile tarafından öğrenciye verilmesi ya da herhangi bir konuda bilgi sahibi olan birisinin düzeltme ve geliştirme adı altında bilgilendirme yapması gerekmektedir.

VK3: Öğrenci gelişimini etkileyen, yaşamını etkileyen, düzeltmeye öncelik tanıyan bir yapı olduğundan eğitimle olması gerekiyor. Bir ödev ya da görev verildiğinde bunda neler yapması gerektiğini açıklayan ve yapılmadığında nasıl telafi etmeleri gerektiğini açıklamak öğrencide gelişime destek olmaktadır.

VK4: Bir insanın gelişim veya da gerileme gösterdiğini bilen bir kişi tarafından söylenmesi gerektiğini düşünüyorum. Düzgün bir şekilde kırıncı olmadan ve yapıcı olarak gelen eleştiriler insanı geliştirir. Böyle olduğu sürece olmalıdır. Bu çocuklarda da oldukça önemlidir. Yanlış ya da eksik noktalarını düzeltmeye bizlerden daha açıktır. Bundan dolayı söylenmeli ve söylerken dikkat edilmelidir.

VK5: Öğrencinin eksikliği, yanlış, doğrusu gibi bilgileri karşı taraftan öğrenmesi gerekiyor. Bundan dolayı öğretmenin geri bildirim vermesi gerekli ve öğrenci de bu doğrultuda kendinde iyileştirme yapmalıdır.

VK6: Öğrenciye verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bu yapılmadığı zamanlarda öğrenci eksikliği yanlışını öğrenemez ya da bilemez. Emin olamaz. Bundan dolayı öğrencinin gelişimine destek olabilmek adına öğrenciye yaptıkları ile ilgili bilginin verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Görüşme yapılan veli katılımcılarından, öğretmenlerin öğrencilere vermiş olduğu geri bildirim hem olumlu hem de olumsuz etkilerinin olduğunu, öğretmenin yapıcı ve destekleyici şekilde verilen geri bildirimlerde öğrencinin derse, öğretmene ve ödevlere olan isteğinin arttığını ve olumsuz ve kırıncı şekilde yapılan yorumların öğrenciyi dersten, öğretmenden ve ödevlerden uzaklaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra, olumlu yapılan yorumlarda öğrencilerin özgüvenlerinin arttığı, kendilerini daha önemli ve özel hissettikleri sonucuna da ulaşılmıştır. **Velilerin** geri bildirim ile ilgili bilgiler teması altında; **geri bildirim öğrencide istedik gelişme durumu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: Öğretmenimizin tavrına göre değişim oluyor. Öğretmen çocuğuma düzgün, anlayışlı, kibar, yapıcı şekilde bir geri bildirim verdiği zaman çocuk da istekleniyor. Derse isteği, tavrı tarzında ve özgüveninde gelişim oluyor. Kendini daha değerli hissediyor. Özel olduğunu düşünüyor.

VK2: *Çocuğumuz hatasını biliyor ve bu yönde kendini geliştiriyor. Eksiklerini tamamladıkça kendine güveni geliyor. Kendinin değerli ve önemli olduğunu anlıyor.*

VK3: *Kendi gelişimini etkileyecek herhangi bir geri bildirim çocuğu özel hissettirir ve bu doğrultuda çocuk kendini değişim ve gelişime hazırlar. Güven ve sorumluluğunu arttırır. Geri bildirim hayatına yön vermesine yardımcı olur. Fakat bu kötü bir şekilde geri bildirim verilmesi ile tam tersine döner. Çocuk geriler, yapmak istemez. İçine kapanır.*

VK4: *Şöyle ki bir noktada uyarıldığında ve çocuk bu durumdan ders çıkartıp, dinleyip uyguladığında hayatında da olumlu değişimler oluyor. Mesela öz güveni artıyor, olaya olan ilgisi artıyor. Yaptıkça yapası geliyor. Çünkü anlıyor biliyor görüyor ve eksikse bunu düzeltiyor.*

VK5: *Bir konuda başarılı olduğunu, eksiksiz yaptığını anladığında daha net konuşup daha iyi ifade edebiliyor. Kendi yanlışlarını daha çabuk anlayıp düzeltebiliyor. Özgüvenini arttığını düşünüyor.*

VK6: *Başarmış olduğunu gördüğünde, hocanın onunla ilgilendiğini bildiğinde kendi ile gurur duruyor. Kendine güveni yerine geliyor. Konuşması bile daha emin oluyor. Hocası ile iletişimi azaldığında bile anlayabiliyoruz. Ev haline yansıyor.*

Görüşme yapılan veli katılımcılarından, öğretmenlerin geri bildirim verirken öğrenciyi incitmediğini ve kırmadığını, ders veya konu açısından yetersiz hissettirmedini, eksik ya da yanlış olan noktaları düzeltmesi gerektiğini açıklayarak geri bildirim verdiği sonucuna ulaşılmıştır. **Velilerin** geri bildirim niteliği teması altında; **öğretmenin geri bildirim verme şekli/yolu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: *Öğretmenimiz naif ve kibar bir şekilde nerede yanlış yaptığını neleri düzeltmesi gerektiğini anlatıyor. Bunu çocuğumuzun aldığı notlarda bile görebiliyorum. Çünkü düzeltmesi gereken yerler direkt nokta atışı gibi.*

VK2: *Şu yönden uygun geri bildirim düşünüyorum. Çocuğum kırılmıyor, üzülüyor ya da eksik yaptığı için öğretmeni ona yetersiz hissettirmiyor. Geldiğinde çocuğum düzeltilmesi gereken yerleri bildiği için daha kolay tamamlıyor çalışmasını.*

VK3: *Öğretmen çocuğumuza açıklamalarda bulunup bunu düzeltmesi için fırsat yaratıyor. Ve çocuğum bu yorumları aldığı zamanlarda incinmiyor. Motivasyonu düşmüyor ve aksine istekleniyorsa, bu iş doğru yapılıyor demektir.*

VK4: *Yanlış, eksik ya da doğru yaptıklarında bunu güzelce, yapıcı bir şekilde ifade ediyorlar. Çocuğum eve geldiğinde öğretmenlerinin yorumlarından ya da düzeltmelerinden rahatsız olmuyor ve üzülüyor. Söylediğine göre yanına çağırıp neyi nerede nasıl yanlış yaptığını açıklayıp düzeltmek için zaman vermeyi teklif ediyormuş.*

VK5: Uygun bir geri bildirim verdiğini düşünüyorum bunun yanında çocuğumun da buna uygun bir çocuk olduğunu anlıyorum. Şöyle ki bir eksik yanlış olduğunda çağırıp düzgün bir üslup ile ifade ediyor ve bizi çocuk bunu uygulayıp düzeltiyor.

VK6: Açıkçası ben hocamızdan oldukça memnunum. Hem gelip çocuğuma ne gibi bir yanlışı var ise söylüyor hem de yerine göre yazılı metin yolluyor. Hem söyleyip hem yazması bence geri bildirim için yeterli diye düşünüyorum.

Görüşme yapılan veli katılımcılar öğretmenlerin geri bildirim verilirken öğrenciyi incitmeden, kırmadan, üzmeden ve istenilen noktayı öğrenciye yeterince açıklayarak verilmesini istediklerini, bunun yanında geri bildirim öğrencilere ve kendilerine söylenmesinden ziyade geri bildirim sonrasında öğretmenlerin ne gibi çalışmalar yaparak eksiklerini tamamladıklarını ve bu tamamlama aşamasında aile ile iş birliği içinde çalışılması gerektiğini düşündüklerini dile getirmişlerdir. **Velilerin** geri bildirim niteliği teması altında; **öğretmenlerden istenen geri bildirim şekli/yolu** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: Yazarak, bazen de konuşarak düzgün bir tarzda kırmadan, incitmeden onu iyiliğini düşünerek öğretmen geri bildirim vermelidir. Öğrenci doğru yaptığında tebrik etmeli ve onu desteklemelidir. Ayrıca öğrenci için yapılan herhangi bir çalışma bile aileler ile paylaşılıp onunla yürütülmelidir.

VK2: Öğretmenin bizlere düzenli olarak gelişimleri ile ilgili bilgi verebilmesini isterim. Çocuğunuz şu konuda eksikleri varken şu an bu konudaki eksiklerini tamamlamıştır şeklinde. Öğrenciye söylüyor ve çocuk unutuyor. En azından veliler olarak biz de nerede eksik olduğunu daha kolay anlayabilirdik.

VK3: Ödev verip ödevi yapıp yapmadıklarını söylemek geri bildirim olmuyor. Ya da sen yanlış yaptın demek öğrenciye geri bildirim olmuyor. Bu ödevde nelere dikkat etmesi ya da nelerin önemli olduğunu içeren bir yönerge hazırlayabilir. Buna göre öğrenci ödevini hazırlar ve baktı yine yanlış yaptı. Notlandırma yaparken çağırır yanına ve bunlardan dolayı puanı kırdığı yerleri söylemeli. Neleri düzeltmesi gerektiğini açıklayarak zaman vermesi gerekli.

VK4: Düzgün bir şekilde kırıcı olmadan ve yapıcı olarak gelen eleştiriler insanı geliştirir. Öğrenciyi herkes içerisinde olumsuz yorum yapmamaları gerektiğini düşünüyorum. Tebrik herkes içerisinde yapıp öğrenci gururlandırılabilir. Olumsuz yorum arkadaşları yokken söylenmelidir. Bir de bizlere geri bildirim olarak çocuğumuzun kişisel olarak gelişmelerini takip eden bir çizelge ya da eksik kalmış olduğu konu kazanımların ve bu konu kazanımları nasıl tamamlayacakları yönünde yazılı bir şekilde geri bildirim vermesi gerektiğini düşünüyorum.

VK5: Sadece sözel olarak ifade etmesinin yanında bunu yazılı olarak ve bizlere çocuğumun akademik gelişiminin düzenli olarak bilgilendirilmesinin yapılmasını isterdim. Eksikleri nedir ne değildir ya da bu eksikleri tamamlamak için ne çalışmalar yapıldı. Yapılan çalışmalar işe yaradı mı bunların bilgilendirilmesinin yapılmasını isterdim.

VK6: Hem söyleyip hem yazması bence geri bildirim için yeterli diye düşünüyorum. Ek olarak bir şeyler ekleyecek olsaydım eğer bu gelişimi bizimle bire bir konuşmasını ve öğrencilerimizle ilgili düzenli toplantılar, görüşmeler yapılmasını isterdim.

Görüşme yapılan veli katılımcılarından, öğretmenlerinin geri bildiriminin çocuklarını hem olumlu hem de olumsuz etkilediğini, öğrenci verilen geri bildirim anlamadığında veya anladığı halde yapamadığında kendini yetersiz ve mutsuz hissettiğini, ancak geri bildirim anlaşılır ve açık olduğunda öğrencinin mutlu olduğunu, özgüveninin arttığını, değerli hissettiğini ve sorumluluk bilinci arttığını belirtmişlerdir. **Velilerin** geri bildirim niteliği teması altında; **öğrencilerin geri bildirim verdiği tepkiler/hisler** kodu ile ilgili katılımcılar bu durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

VK1: Şöyle ki eksik kaldığı ya da yanlış olan noktalarda bir uyarıda bulunduğu o eksiği görmediği için eksik kalıyor. Öğretmeni ona hayır bak burası yanlış olmuş, eksik olmuş şöyle düzeltebilirsin dediği zaman benim çocuğum da mutlu oluyor ve ilgilenildiğini düşünüyor. Düzgün yapılırsa öğrenciyi ileriye doğru taşıırken, düzgün olmayarak yapıldığında öğrenciyi daha da geriye atıyor.

VK2: Hatasının olduğu durumlarda veya konularda daha çok çalışması gerektiğini öğreniyor ve bunun üzerinden yola koyuluyor. Bu şekilde pes etmemeyi öğreniyor ve derse olan hırsı artıyor. Güvenleri artıyor ve öğretmen iletişimi güçlenirse kendilerini değerli hissediyor. Ve bu durum çocuklarımızda mutluluğun artmasına neden oluyor.

VK3: Öğrenciye destek nitelikli geri bildirim verdiği zamanlarda bu olumlu etkiye sebep olur. Yapılan iyi bir yorum öğrenciyi oldukça mutlu eder, değerli hissettirir.

VK4: Yaptığını şu şekilde düzenlersen daha doğru olur, başarmışsın tebrik ederim gibi tepkiler verdiğinde bu çocuğun güvenini yerine getirir üzerine şevklendiriyor. Çocuk kendisini değerli görüyor ve ödev yapma konusunda istekliliği artıyor. Öğretmenin kendisi ile ilgilendiğini görüyor öyle hissediyor ve derse olan ilgisi de artmaya başlıyor.

VK5: Çocuğa sen bunu yapamadın deyip olumsuz bir tavır ile gittiğinizde bu kötü bir etki bırakır ve asla yorum almak istemez. Ama bunu düzeltelim mi buraya bunu eklemek gibi konuşulduğunda bu öğrenciyi olumlu etkiler. Geri bildirim öğrenciyi inciterek vermemek gerekiyor. Aksi takdirde uzaklaşıyor ve kendi içine kapanıyor.

VK6: *Olumlu ya da olumsuz etkisi olabilir. Mesela bizde olumlu bir değişim oluyor. Öğretmeni bunu yanlış yapmışsın burayı düzelt dediğinde hemen koşarak eve gelip araştırıyor, burası yanlışmış bak yaptım şimdi doğru mu diye bana da soruyor.*

4.9. Tartışma

The Homework Experience (2007) proje çalışmasında öğretmenler, ödevlerin amaca ulaşılması noktasında önemli bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. Aladağ ve Doğu (2009), verilen Fen Bilimleri ev ödevlerinin konuların anlaşılmasında ve öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesinde önemli rolü olduğunu belirtmiştir. Ersoy ve Anagün (2009) yürütmüş oldukları çalışmada, öğretmenlerin öğrenilenlerin tekrar edilmesi, hazırlık ve geliştirme gibi ödev türlerine yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada ise öğretmenler, ödev verilme amacının okulda işlenmiş olan konuların evde tekrar edilmesi, öğrencilerin eksik oldukları konuların tespit edilmesi ve derse hazırlıklı gelmesi olduğu görülmüştür.

Kaplan (2018), öğrencilerin ödevlerin öneminin farkında olmadıkları ve bu sebepten ödev yapmak istemedikleri sonucuna ulaşmıştır. Yürütülmüş olan bu çalışmada, öğrencilerin ödevleri yararlı, önemli ve gerekli bulduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, iki çalışmada da öğretmenlerin öğretimsel amaçlı ödevlendirme yaptıkları ve not verdikleri görülmüştür.

Deveci (2007), yürütmüş olduğu çalışmada öğretmenlerin araştırma yapma, yazma, okuma ve sunum yapma, deney, test soruları çözme ve gözlem şeklinde ödevler verdiği sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre ise öğretmenlerin fen bilimleri derslerinde test soruları, ürün ödevleri, araştırma ödevleri, alıştırmaya ödevleri, proje ödevleri ve deney-video çekme gibi ödevlerini sıklıkla kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Turanlı (2009) tarafından yürütülen çalışmada ailelerin çocuklarına yardım etme konusunda yeterli bilince sahip olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yeşilyurt (2006) tarafından yürütülen çalışmada ise ailelerin çocuklarına nasıl yardımcı olacağını bilmedikleri ve bu konuda öğretmen rehberliğinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ersoy ve Anagün (2009) tarafından yapılan çalışmada fen bilimleri dersinde verilen ödevleri öğrencilerin çoğu kez internet kullanarak tamamladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada ise öğrencilere verilen ödevlere karşı olumlu tutuma sahip olmasında ailenin etkisinin önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, aileler, öğrencilerin yardıma ihtiyacının test sorularının zorluğuna, araştırma ödevlerinin karmaşıklığına ve uygulama ödevlerinin ve video çekimlerinin zorluğuna göre değiştiğini ve bu konuda çocuklarına gereken yardımı sağladıklarını dile getirmişlerdir.

Kaplan (2018) çalışmasında öğretmenlerin veli iletişimi için toplantıları tercih ettiğini gözlemlemiştir. Bu çalışmada ise iletişim için whatsapp, telegram gibi uygulamalar kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çimen (2017), geri bildirim güçlü yönlerini, eksiklerin giderilmesi ve öğrenmeye katkı sağlanması şeklinde tespit etmiştir. Geri bildirim bireysel, yapıcı, olumlu/olumsuz ve objektif olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yavuz (2022) yürütmüş olduğu çalışmada öğretmenlerin çoğunluğunun geri bildirim verme konusunda kendilerini yeterli hissetmediği sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ise öğretmenler sıklıkla geri bildirim verme konusunda yetersiz hissettiklerini ve geri bildirim verme konusunda kendilerini geliştirmeleri gerektiğini dile getirmiştir.

Çimen (2017), derslerde sırasıyla sözlü, yazılı, toplu ve yargılayıcı geribildirim türlerinin kullanıldığını belirtmiştir. Kaplan (2018), öğretmenlerin düzenli ödev kontrolü yaptığını, yazılı geri bildirim türünün daha az tercih ettiğini ve sıklıkla sözel geri bildirim türünü kullandıklarını gözlemlemiştir.

Kahya (2021) yürütmüş olduğu çalışmada olumlu geri bildirim aldıklarında öğrencilerin motivasyonlarının arttığı ve daha huzurlu ve mutlu hissettikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ise öğretmenler, öğrenciye verilen geri bildirimlerin öğrencileri kırmadığını ve üzmediğini dile getirmişlerdir. Ayrıca, geri bildirim verildiğinde öğrencilerin derse olan ilgisinin ve motivasyonunun arttığı ve daha özel ve önemli hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çimen (2017), geri bildirim öğrencilerin eksik oldukları noktaları görmesine yardımcı olma ve kendilerine de öğretim durumu ile ilgili bilgi sağlaması noktasında önemli bulmaktadır. Bu çalışmada ise geri bildirim öğrencide istedik değişimleri yaratmak, eksik, yanlış ya da doğru yapılmış ödevlere geri bildirim vererek öğrenci gelişimini takip etmek ve öğrencileri bu konu hakkında bilgilendirmek amacıyla kullanıldığı düşüncesi ön plana çıkmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Öneriler

Bu kısımda, araştırmanın bulgularına ve yorumlarına dayalı olarak ulaşılmış olan sonuçların özetine ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Bu çalışmada öğretmen, öğrenci ve velilerin fen bilimleri ev ödevlerine ve bu ödevlerle ilgili geri bildirimlerine yönelik görüşlerini öğrenmek amaçlanmıştır. Çalışmada ortaokul fen bilimleri öğretmenlerinin, 5., 6., 7. ve 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan öğrencilerin ve bu öğrencilerin velilerinin fen ödevleri hakkında olan görüşleri, ortaokul fen bilimleri öğretmenlerinin ev ödevlerini verme amaçları, ödevlendirmede öğretmen-öğrenci ilişkisi, fen bilimleri ev ödevlerinin neler olduğu, fen bilimleri ödevlerinin ödev ödevlerinin farklılıklarının neler olduğu, öğrencilerin fen bilimleri ödevlerine harcamış oldukları süre, geri bildirim amaçları, öğrencilerin nasıl geri bildirim aldıkları ve nasıl geri bildirim verilmesini istedikleri, geri bildirim güçlü ve zayıf yönleri ve geri bildirim öğrencideki etkilerinin neler olduğu incelenmiştir. Bunlara ek olarak ev ödevleri yaparken öğrenci ve velilerin yaşamış olduğu zorluklar, ailenin bununla başa çıkabilme yolu, ev ödevlerine ailenin desteği ve ailenin ödevlere olan tutumlara etkisi belirlenmiştir. Çalışma bulguları doğrultusunda ulaşılmış olan sonuçlar aşağıdaki gibidir:

- Öğretmenler, ödev verilmesinin amacının derse hazırlıklı gelinmesi, okulda işlenmiş olan konu/konuların evde tekrar edilmesi ve öğrencilerin eksik oldukları konu/konuları tespit etmek olduğunu düşünmektedir. Ödevlendirmelerin eğitimde gerekli olduğunu, fakat çok sık ödevlendirme yapılmasının anlamlı olmadığını belirtmişlerdir.
- Öğrencilere verilen ödevlere karşı olumlu tutumun sağlamasında ailenin etkisinin önemini olduğu düşünülmektedir. Aileler ödevlerin eğitim için önemli olduğunu, akademik başarıyı etkilediğini ve bundan kaynaklı olarak öğretmen-velinin koordineli olması gerektiğini belirtmişlerdir.
- Öğretmen, öğrenci ve veliler, ödevlendirmede bilgilendirme olayının ders başında veya sonunda tahtaya yazılarak, sözel olarak ya da ödev çizelgesi ile öğrencilere bildirildiğini ve veli bilgilendirmesi içinse whatsapp ve benzeri uygulamalardan kısa mesaj yoluyla, nadiren de olsa veli toplantıları ile

bilgilendirme yapıldığını belirtmişlerdir. Özel okul öğretmenleri, devlet okulu öğretmenlerine göre veliler ile daha sık iletişime geçmektedirler.

- Fen bilimlerinin diğer ödevlerden farklılığının; sayısal bir ders olması, uygulama ağırlıklı ödevlerin verilmesi, günlük hayat ile ilişkilendirilmesi, gözlem ve deney yapılması gibi özellikler olduğu düşünülmektedir.
- Öğretmen ve öğrenciler, fen bilimleri derslerinde test soruları, alıştırmaya ödevleri, proje ödevleri, araştırma ödevleri, ürün ödevleri ve deney-video çekme gibi ödevleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğu öğretimsel amaçlı ödevler vermektedir ve buna bağlı olarak çoktan seçmeli sorular ve alıştırmaya sorularını daha sık kullanmaktadırlar.
- Fen bilimleri ödevlerinin haftada 1 ya da 2 kez düzenli verildiği, bu ödev sürelerinin haftada 2 saati geçmediği ve düzenli fen bilimleri ödevi verildiği sonucuna ulaşılmaktadır. Velilerin büyük bir kısmı ürün ödevlerinin ve araştırma ödevlerinin verilmesini daha yararlı bulmaktadırlar.
- Veliler, öğrencinin yardıma ihtiyacının test sorularının zorluğuna, araştırma ödevlerinin karmaşıklığına, uygulama ödevlerinin ve video çekimlerinin zorluğuna göre değiştiğini ve bu konuda çocuklarına gereken yardımı sağladıklarını dile getirmişlerdir.
- Fazla ödevlendirmenin öğrenciyi olumsuz etkilediği, ders başarısını düşürdüğünü ve gereğinden fazla ödevlendirme yapıldığında öğrencinin buna tepki gösterdiği anlaşılmıştır. Ailelerin bu anlamda zorluklar yaşadığı ve çoğunlukla öğrenciye müdahale etmemeye çalıştıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ödevlendirme yaparken sınıf seviyesi, öğrenci durumu ve ödevin zorluk derecesi gibi etkenleri göz önünde bulundurdıkları görülmüştür.
- Öğretmen-öğrenci ilişkisinin öğrenci ders başarısını, derse olan ilgiyi ve ödev yapma isteğini etkilediği gözlenmiştir. Velilere göre, öğrenciler fen bilimleri öğretmenini ve dersi sevmeli ve öğretmenler öğrencileri desteklemeli, dersi monotonluktan çıkarmalı ve öğrencilerin seviyesine göre ayarlamalıdır.
- Öğretmenler ödevlerin düzenli olarak kontrolleri öğrenci gelişimini takip etmek amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir.
- Geri bildirim öğrencide istedik değişimler yaratmak, eksik, yanlış ya da doğru yapılmış ödevlerin geri bildirim vererek, öğrencileri bu konuda hakkında

bilgilendirmek ve öğrenci gelişimini takip etmek amacıyla verildiği düşüncesi ağırlık göstermektedir.

- Öğretmenlerin geri bildirim verirken ağırlıklı olarak sözlü geri bildirim kullandığı, proje ödevleri, araştırma ödevleri gibi ödevlerde ise yazılı geri bildirim vermeye özen gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Veliler, öğretmenlerin geri bildirimini öğrenciye iletme ve söyleme biçimlerinden memnun olduklarını, fakat geri bildirim verilen öğrencideki eksik kalan konu/kazanımı nasıl tamamlandığını ya da tamamlanmadığını bilmeyi arzu ettiklerini ve öğrencinin gelişim takibi ile ilgili bilgilendirme yapılmasını istediklerini belirtmişlerdir.
- Öğretmen ve öğrenciler, verilmiş olan geri bildirim akademik gelişimine etkisini yazılı ve sözlü yoklamalar, deneme sınavları, ders içi etkinliklerden anladıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenler, öğrenciye verilmiş olan geri bildirimden öğrencinin kırılmadığını, üzülmeyeceğini dile getirmişlerdir. Geri bildirim güçlü yönlerini öğrencinin kendini motive ederek öğrenmeyi tamamlaması, geri bildirim zayıf yönlerini ise öğrencinin uyarılması halde kendini eksik hissetmesi ve dersten kaçması olarak nitelendirilmiştir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Öğretmenlere Dönük Öneriler

Çalışma sonuçlarından yola çıkılarak verilen uygulamaya dönük öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Öğrencilere tekrar amacı ile sık ödevlerin verilmesi öğrencileri sıkmaktadır. Bundan dolayı, düzenli ödev verildiğinde öğrencinin bu ödevi her daim yapması da beklenemez. Fen bilimleri ödevleri öğrencilerin ihtiyaçlarına göre, ilgisine göre, öğrenciyi sıkmaması göz önüne alınarak hazırlanmalıdır. Öğrencinin ilgisine arttıracak ve öğrenciyi ödev yapmaya yönlendirecek ödevlerin verilmesi, ödev yapma isteğini arttırabilir.
- Öğretmenlerin proje ve ürün ödevleri dışında vermiş oldukları diğer ödevleri detaylıca incelemeleri, eksik ya da yanlış yapmış oldukları konularda sözlü geri bildirim yanı sıra yazılı geri bildirim vermeleri ve bunların açıklayan bir yönerge hazırlamaları önerilebilir.

- Öğretmenler fen bilimleri dersindeki performansı ve öğrenci başarısını arttırmaya yönelik ödevler veriyor ise yazılı geri bildirim ve bunlara yönelik notlandırma yapabilirler.
- Geri bildirim çalışmasında öğrencilerin eksiklikleri ile ilgili ne çalışmalar yapılabilir, bu çalışmaların içeriği nedir ve ne kadar zaman olur, bu çalışmalar sonrasında öğrenci ne durumda vb. konular ile ilgili çalışmalar yapılabilir.
- Velilerin çocuklarına ödev konusunda yardımcı olurken, bilmedikleri ya da eksik oldukları konularda yönlendirme yapmamaları gerekmektedir. Sonrasında öğretmenlerin bilgiyi düzeltmede sorun yaşadıkları görülmüştür. Velilere çocuklarının ödevlerine nasıl ve ne kadar yardım etmeleri gerektiğine dair bilgilendirme yapmak amacıyla yönlendirici ve eğitici kitaplar hazırlanabilir.
- Veliler ile öğretmenler veli toplantılarında çok sık görüşmedikleri varsayılsa, toplantı sayıları artırılabilir. Bunların yanı sıra görüşmelerde öğrencilerin akademik gelişimi ile ilgili ayrıca bilgilendirme yapılabilir ve ailelerin çocuklarının performanslarını yorumlamaları istenebilir. Bu şekilde, aynı gözleme sahip olup olmadıkları, ne gibi çalışmaların öğrenciyi güdüleyebileceği bireysel olarak yorumlanabilir.
- Ailelerin ev ödevlerine yönelik öğrenciye destek olması ve yardım etmesi öğrenci başarısını olumlu yönde etkilerken, bu süreçte öğrenci ile ailenin çatışması ve ev ödevlerine müdahalenin artması öğrencileri olumsuz etkilemektedir. Bundan dolayı veliler, daha farklı katılım türleriyle ilgili bilgilendirilmelidir.

5.2.2. Araştırmacılara Dönük Öneriler

Araştırmaya yönelik öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Öğretmenler, öğrenci ve velilerin görüşmelerin yapılması, ödevler ve geri bildirim uygulamaları ile ilgili detay toplanmasına yardımcı olsa da bunların ne ölçüde yapıldığı bilinmemektedir. Bundan dolayı fen bilimleri öğretmenlerinin ölçek veya anket ile nicel verilerinin toplanması, sınıf ortamında gözlemlenmesi ve bunların notlarının tutulması elde edilen bilgilerin geçerliğinin artmasını sağlayacaktır.
- Çalışma sonunda fen bilimleri ödevleri uygulamasındaki sorunlar veya eksikliklerden yola çıkarak geri bildirim ne kadar etkili olabileceği ve bunun

için ne tür çalışmaların yapılabileceği gibi konularda yeni araştırmalar yapılabilir.

- Geri bildirim verilen öğrencinin ders başarısı ile geri bildirim verilmeyen öğrencilerinin akademik başarısını karşılaştıran çalışmalar yürütülebilir.
- Verilen ev ödevlerine sözlü veya yazılı geri bildirim dışında farklı geri bildirim vermek ile ev ödevlerinin miktarı ve ailelerin ev ödevlerine katılım biçimleri gibi davranışların öğrencilerin fen bilimleri dersindeki performansı ve akademik tutum, benlik, öz-yeterlik gibi duyuşsal özellikler arasındaki ilişkiyi konu alan çalışmaların yürütülebilir.

KAYNAKLAR

- Akbaba, A., ve Tüzemen, M. (2015). *İlkokul 1., 2. ve 3. Sınıflarda Ödev Vermenin Pedagojik Boyutunun İlgili Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. International Journal of Social Science, 32, 119-138. doi: 10.9761/JASSS2716
- Aksu, D. (2018). *Öğrenme-Öğretme Sürecinde Ev Ödevi: Hong Kong Örneği*, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Journal of Multidisciplinary Studies in Education, 2(4), 66-79.
- Aladağ, C., S. DOĞU, (2009), “Fen ve Teknoloji Dersinde Verilen Ödevlerin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 15-23.
- Alfieri, L., Brooks, P. J., Aldrich, N. J., ve Tenenbaum, H. R. (2011). Does discovery-based instruction enhance learning? *Journal of educational psychology*, 103(1), 1.
- Arslanhan, Ş. (2013). *İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri İle Ödev Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Askew, S. (2000). *Feedback for learning*. London ; New York: Routledge/Falmer.
- Atlı, S. (2012). *4. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersinde Ev Ödevlerinin Öğrenilerin Kavram Öğrenme Düzeylerine, Akademik Başarısına ve Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ayar, T. (2009). *Öğretme-Öğrenme Sürecinde Geribildirim: Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmen ve Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Sınıfta Geribildirim Kullanımının Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, S. (2011). *İlköğretim 5. Sınıf Matematik Dersinde Dereceli Puanlama Anahtarı Kullanılarak Verilen Geribildirim Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aytuna, H. (1963). *Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik ve Problemleri*. (2. Baskı). Ankara.
- Bang, H. J., Suárez-Orozco C., Pakes J., ve O'Connor E. (2009). The importance of homework in determining immigrant students' grades in schools in the USA context. *Educational Research*, 51(1), 1-25.

- Baynazoğlu, L. (2018), *Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi*. Milli Eğitim, Cilt 48, Sayı 221, 51-71
- Bailey, R. ve Garner, G. (2010). Is the feedback in higher education assessment worth the paper it is written on? Teachers' reflections on their practices. *Teaching in Higher Education*, 15(2), 187-198.
- Bempechat, J. (2004). *The Motivational Benefits Of Homework: A Social-Cognitive Perspective*, Theory Into Practice Volume 43, Number 3, Summer 2004, pp. 189–196.
- Binbaşıoğlu, C. (1994). *Okullarda Öğretim Sorunları*. Ankara: Eğit-Der Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1994). *Okulda Öğretim Bilgisi*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Bloom, B. S. (1995). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme* (D. A. Özçelik, Çev.). İstanbul: Milli Eğitim.
- Bora, A. (2018), *Çevrimiçi Ödev Uygulamalarının İlkokul 4.Sınıf Öğrencilerinin Akademik başarılarına ve Ödevle İlişkin Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Burnett, P. C. (2002). Teacher praise and feedback and students' perceptions of the classroom environment. *Educational psychology*, 22(1), 5–16
- Butler, D.L. ve Nisan, M. (1986). Effects of no feedback, task-related comments, and grades on intrinsic motivation and performance. *Journal of Educational Psychology*, 78, 210-216.
- Erişim Adresi: <https://eric.ed.gov/?id=EJ336917>
- Büyüktokatlı, N. (2009). *İlköğretimde Ev Ödevi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri. PEGEMA* (C. 0). <http://doi.org/10.14527/9789944919289>
- Brinko, K. T. (1990). Optimal Conditions for Effective Feedback., (ERIC Document Reproduction Service No.ED326155).
- Erişim Adresi:
<http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED326155.pdf>
<http://eric.ed.gov/?q=Optimal+Conditions+for+Effective+Feedback&id=ED326155>
- Erişim Saati: 26.03.2021 14.26
- Cemaloğlu, N. (2018). *Eğitimin Pin Kodu*. Ankara: Pegem A

- Cengiz, E. (2015). *Fen Bilimleri Dersindeki Öğrenci Hataları ve Öğretmenlerin Bu Hatalara Verdikleri Geribildirimlerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ceylan, B. (2020). *İlkokul Dördüncü Sınıf Fen Bilimleri Dersinde Ödev Özdüzenlemesi Eğitiminin Öğrencilerin Akademik Özyeterlik, Problem Çözme Becerileri ve Ders Başarıları Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Churches, R. (2010). *Effective classroom communication pocketbook*. Alresford: Teachers'Pocketbooks.
- Cooper, H. (1989), *Synthesis Of Research on Homework*, November
- Cooper, H., Lindsey, J. J., Nye, B., ve Greathouse, S. (1998). Relationships among attitudes about homework, amount of homework assignmend and completed, and student achievement. *Journal of Educational Psychology*, 90, 70-83.
- Erişim Adresi:
[https://scholars.duke.edu/display/pub660149#:~:text=Positive%20relations%20were%20found%20between,grades%20\(6%2D12\).&text=At%20upper%20grades%2C%20teachers%20with,tests%20reported%20assigning%20more%20homework.](https://scholars.duke.edu/display/pub660149#:~:text=Positive%20relations%20were%20found%20between,grades%20(6%2D12).&text=At%20upper%20grades%2C%20teachers%20with,tests%20reported%20assigning%20more%20homework.)
- Erişim Tarihi: 20.03.2021 15.24
- Cooper, H. (2007). *The battle over homework: Common ground for administrators, teachers, and parents*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Corno, L. (2000). *Looking at Homework Differently*, The Elementary School -Journal, Vol. 100, No. 5.
- Corretjer, G.L., (2009), *Listen To Me ! An Exploration of the Students Voices Regarding Homework*, Walden University, College Of Education.
- Cresswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Crisp, B. R. (2007). Is it worth the effort? How feedback influences students' subsequent submission of assessable work. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 32(5), 571-581.
- Coutts, P. M. (2004). Meanings of homework and implications for practice. *Theory into practice*, 43, 182-188
- Çağlayan, A. (2002). *Anne, Baba ve Eğitimcilere Aspirin Öğütler*. İstanbul: Bilge Yayıncılık.

- Çalışkan, H. (1999). *Bilgisayar Destekli Kubaşık Öğrenmede, Geribildirim Türü ve Öğrenme Bağlamının Akademik Başarı ve Tutumlar Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetinkaya, K. (2019). *İlkokul Öğretmenlerinin Hayat Bilgisi Dersinde Ev Ödevi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri: Pendik İlçesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Deborah, L. B. ve Philip H., W. (1995). *Feedback and Self-Regulated Learning: A Theoretical Synthesis*, Review of Educational Research Fall, Cil: 65, Sayı: 3, 245-281
- De Cecco, J. P. (1968). *The Psychology of Learning and Instruction: Educational Psychology*. N.J.: Prentice-Hull.
- Department of Education, (2003), Homework Tips For Parents=Consejos Para Los Padres Sobre La Tarea Escuela, Washington, DC. Office of Intergovernmental and Interagency Affairs, (ERIC, ED477945).
- Deveci, İ. (2011). *Fen ve Teknoloji Dersi Kapsamında İlköğretim Yedinci ve Sekizinci Sınıflarda Verilen Ödevler Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dinçer, Ç. ve Ulutaş, İ. (2003). *Öğretmenler ve Anne Babalar Ev Ödevlerine Nasıl Yardımcı Olabilirler?*
Erişim adresi: https://www.rehabilitasyon.com/makale/Ogretmenler_Ve_Ann-2_CZ0pC0_32 9.03.2020
- Doğru, M. ve Aydoğdu, M. (2003). *Fen Bilgisi Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerde Karşılaşılan Sorunlar İle İlgili Öğrenci Görüşleri*, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi Yıl:2003 (1) Sayı:13
- Doyle, M, A, E., B.S. Barber, (1990), *Homework as a Learning Experience. What Research Says to the Teacher*. (ERĠC, ED319492).
- Dökmen, Ü. (1982) *Farklı Tür Geri Bildirimlerin Öğrenmeye Etkisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 15(2), 71-79.
Erişim Adresi :
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/512/6287.pdf>
Erişim Tarihi ve Saati: 26.03.2021 10.27
- Duban, N. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevleri Hakkındaki Görüşleri, International Journal Of Education Technology and Scientific Researches 1, 55-67.
- Duygulu, S. (2009). *Okula Giden Çocukların Korkusu; Ev Ödevi*.

Dumont, H., Trautwein, U., Ludtke, O., Neumann, M., Niggli, A., ve Schnyder, I. (2012), does parental homework involvement mediate the relationship between family background and educational outcomes?, *Contemporary Educational Psychology*, 37, 55–69.

Erişim adresi: www.anneyiz.biz/haber/haberdtl.php?hid=08.09.2020

Elgit, A. (2019). *İlkokul İkinci Sınıf Matematik Dersinde Yapılandırılmış ve Geleneksel Ev Ödevlerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Ödev Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Epstein, J. L. (1983). Homework Practices, Achievements and Behaviors of Elementary. *ELT Journal*, 27(5) 138-143.

Epstein, J.L. (1988). Homework Practices, Achievements, and Behaviors of Elementary School Students (Report No.26). Baltimore, MD: Johns Hopkins University, Center for Research on Elementary and Middle Schools.

Epstein, J. L., ve Van Voorhis, F. L. (2001), More Than Minutes: Teachers' Roles in Designing Homework, *Educational Psychologist*, 36, 181–93.

Eraz, G. (2014). *Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin Ders Dışı Matematik Etkinliklerine İlişkin Uyguladıkları Geribildirimlerin Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eren, O., J.D. Henderson, (2008), “The Impact Of Homework On Student Achievement” *Econometrics Journal*, 11, 326-348.

Ergin, A (2010). *Eğitimde Etkili İletişim*, Ankara: Anı. s.173-174

Ergün ve Özdaş, A. (1997). *Öğretim ilke ve yöntemleri*, İstanbul: Kaya Matbaacılık.

ERSOY, A., Ş.S. ANAGÜN, (2009), “Sınıf Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersi Ödev Sürecine İlişkin Görüşleri” *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(1), 58-79.

Ezzat, H., Camarda, A., Cassotti, M., Agogué, M., Houdé, O., Weil, B., ve Le Masson, P. (2017). How minimal executive feedback influences creative idea generation. *PLoS ONE*, 12(6), 1–10.

Erişim Adresi: <http://doi.org/10.1371/journal.pone.0180458>

Erişim Saati: 26.03.2021 09.51

Farkas, S., Johnson, J. M., ve Duffet, A. (1999). *Playing their parts: Parents and teachers talk about parental involvement in public schools*. New York: Public Agenda.

- Fernández-Alonso, R., Suárez-Álvarez, J., ve Muñiz, J. (2015). Adolescents' homework performance in mathematics and science: personal factors and teaching practices. *Journal of Educational Psychology*, 107(4), 1075-1085.
- Fraenkel, J. R. and Wallen, N. E. (2006), *How to Design and Evaluate Research in Education* (6th Ed.), New York, NY: McGrawhill.
- Genç, N. (2019). *İlkokulda Verilen Ev Ödevlerinin Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gülcan, M., G. (2016). Eğitimde Ev Ödevleri, *Öğretmen Dünyası Dergisi*, 434,7-12
- Gündüz, Ş. (2005). *Geleneksel-çevrimiçi ve bireysel-işbirliğine dayalı ödev uygulamalarının lisans öğrencilerinin akademik başarılarına ve ödevle ilişkin tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güneş, F. (2014). *Eğitimde Ödev Tartışmaları*, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,3(2), 1-25.
- Gürlevik, G. (2006). *Ortaöğretim Matematik Derslerinde Ev Ödevlerine Yönelik Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri (Ankara İli Çankaya İlçesi Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güvençer, M. (2002), *Sorumluluk Bilinci Ödevle Gelişir Mi?*,
Erişim adresi: <https://www.milliyet.com.tr/gundem/sorumluluk-bilinci-odevle-gelisir-mi-5202038> 12.09.2020
- Halis, İ. (2002). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara. Nobel. s.104-114.
- Hamzadayı, E. ve Çetinkaya, G. (2011). Yazılı Anlatımı Düzenlemede Akran Dönütleri: Dönüt Türleri, Öğrenci Algıları. *AİBÜ, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 147-165.
- Hattie, J., Biggs, J., ve Purdie, N. (1996). Effects of the Attributes of Educational Interventions on Students' Academic Performance: A Meta-Analysis. *Review of Educational Research*, 66(2), 99–136. <http://doi.org/10.3102/0034654314540006>
- Henderson, M. (1996). *Helping your student get the most out of homework*. [Brochure] Chicago: National Parent-Teacher Association.
- Hill, N. E., ve Tyson, D. F. (2009). Parental involvement in middle school: A metaanalytic assessment of the strategies that promote achievement. *Developmental Psychology*, 45, 740–763.
Erişim Adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2782391/>
Erişim Tarihi: 24.03.2021 16.24

- Hong, E. and Lee, K. (1999). Preferred Homework Style and Homework Environment In High-Versus Lowachieving Chinese Students.
- Hounsell, D. (1987). Essay writing and the quality of feedback. *Student learning: Research in education and cognitive psychology*, 109–119
- Hounsell, D., McCune, V., Hounsell, J. ve Litjens, J. (2008). The quality of guidance and feedback to students. *Higher Education Research and Development*, 27(1), 55-67.
- Ilgar, Ş. (2005). *Ev Ödevlerinin Öğrenme Eğitimi Açısından Önemi*, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 1, 119-134
- Kapıkıran, Ş. ve Kıran, H. (1999). *Ev Ödevinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5, 54-60.
- Kaplan, B. (2006). *İlköğretim 6. Sınıf “Yaşamımızı Yönlendiren Elektrik” Ünitesinde Ev Ödevi Verilmesinin Öğrenci Başarısına ve Kavram Öğrenmeye Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaplan, G. (2018). *Ortaokul Öğrencilerine Verilen Matematik Ödevleri Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kohn, A. (2006). *Abusing Research: The study of homework and other examples*, PhiDelta Kappan, (September), 8-22.
Erişim Adresi: <https://www.alfiekohn.org/article/abusing-research/> 21.09.2020
- Kahya, P. (2022). *“Okullarda geri bildirim sürecine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri”* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kara, Z. (1994), *“İşbirliğine Dayalı Paylaşmalı Dönütün Başarı ve Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri”*, 1. Eğitim Bilimleri Sempozyumunda Sunulan Bildiri, Bildiri Metinleri II, Balcalı: Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 494-507
- Karabıyık, İ. ve Gülseren, M. (1971). *Öğretmenin İşlevi*. Ankara: Ulusal Basımevi.
- Kralovec, E., ve Buell, J. (2000). *The end of homework: How homework disrupts families, overburdens children, and limits learning*. Boston: Beacon Press
- Kouzma, N. M., ve Kennedy, G. A. (2002). Homework, stress, and mood disturbance in senior high school students. *Psychological Reports*, 91, 193

- Köğce, D. (2012). *İlköğretim Matematik Öğretmenlerinin Geribildirim Verme Biçimlerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Köğce, D., ve Baki, A. (2014). *Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Geribildirim Kavramı, Geribildirim Veriliş Tarzı ve Zamanlaması İle İlgili İnançları*. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(3), 767–792.
- Kulhavy, R. W. ve Wager, W. (1993). Feedback in programmed instruction: Historical context and implications for practice, *Educational Technoloev Publications*, 3-20.
Erişim Adresi:
https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=ss3fz-5WC6gC&oi=fnd&pg=PA3&dq=Feedback+in+programmed+instruction:+Historical+context+and+implications+for+practice,&ots=uA_JurJ6K_&sig=qbQesw76-niGBOoxloRQ0Go0_YQ&redir_esc=y#v=onepage&q=Feedback%20in%20programmed%20instruction%3A%20Historical%20context%20and%20implications%20for%20practice%2C&f=false
- Erişim Tarihi: 1-26.03.2021 15.03
- Kutlu, Ö., Doğan, D., C. ve Karakaya, İ. (2009). *Öğrenci Başarısının Belirlenmesi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2002). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Küçükahmet, L. (2008). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayınevi
- Le, P.T.A. ve Vásquez, C. (2011). Feedback in teacher education: mentor discourse and intern perceptions. *Teacher Development*, 15(4), 453–470.
- Leary, M. R., Terry, M. L., Batts Allen, A., ve Tate, E. B. (2009). The concept of ego threat in social and personality psychology: Is ego threat a viable scientific construct? *Personality and Social Psychology Review*, 13(3), 151–164.
- LaConte, R. T. (1981). *Homework as a learning experience. Whatresearchsaystotheteacher*. NEA Professional Library, PO Box 509, West Haven, CT 06516.
- Jackson F. Lee Jr. ve [K. Wayne Pruitt](#) (1979). *Homework Assignments: Classroom Games or Teaching Tools ?*
Erişim Adresi: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00098655.1979.9957112>
Erişim Tarihi: 20.01.2021 16.24
- MEB. (2011), *İlköğretim okullarındaki 1-5. sınıf ödev uygulamalarının değerlendirilmesi araştırılması*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- MEB, (2018). *Fen Bilimleri Öğretim Programı*

- McArthur, T. (Ed.). (1992). *The Oxford companion to English Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Mcewan, E. (1998). *Ödevimi Köpekler Kaptı, Çocuğunuzun Ödev Sorunlarıyla Başa Çıkmanızın Yolları, Ana Babalara Pratik Öneriler*. Ankara: Hyb Yayıncılık, Çeviren; Şerife Küçükakal.
- McMullen, S. (2007). The impact of homework time on academic achievement, the university of north carolina at chapel hill. <http://www.learndoearn.org/For-Educators> (Erişim Tarihi: 15.03.2021)
- Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973, 24 Haziran). Resmi Gazete.
- Morris, C. ve Chikwa, G. (2016). Audio versus written feedback: Exploring learners' preference and the impact of feedback format on students' academic performance. *Active Learning in Higher Education*. 17(2), 125–137.
Erişim Adresi: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1103023>
- Mory, E. H. (2004). Feedback research revisited. *Handbook of research on educational communications and technology*, 745–783.
- Nas, R. (2016). *Yaptın mı ödevini?* , Öğretmen Dünyası Dergisi, 434, 27-28.
- North Caroline State Department, (1983), Report on Student Homework an Achievement, (ERĠC, ED249277).
- Oğuzkan, F. (1989). Orta Dereceli Okullarda Öğretim, Ankara: Emel Matbaacılık.
- Okan, K. (1989). Ev Ödevi Hazırlama Teknikleri. Seçkin Ofset, Ankara.
- Oluşum, B. (2016). 4. Sınıf Türkçe Dersinde Verilen Ev Ödevlerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Oral, B. (2000). *Öğretmen Adaylarının Algılarına Göre İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Dönüt Ve Düzeltme Davranışları*. Eğitim Araştırmaları, 2, 59-64.
- Orsmond, P., S. Merry, ve K. Reiling. (2005). Biology Student's Utilization of Tutors'Formative Feedback: A Qualitative Interview Study. *Assessment and Evaluation in HigherEducation*. 30(4), 369–386.
- Öcal, S. (2009). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarınının 67 Oluşmasında Ailelerin ve Öğretmenlerin Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZBEN, B., (2006), *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Başarılarına Ev Ödevi Çalışmalarınının Etkisi*, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Özcan B. N., ve Gögebakan-Yıldız, D. (2017). Velilerin çocuklarının matematik ödevlerine karşı görüş ve katılımlarının incelenmesi. *TÜBAV Bilim*, 10(4), 58-70.
- Özdaş, A. (1997). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. İstanbul: Kaya Yayınları.
- Özmen, A. (2016). *Öd(ev) diye diye..*, Öğretmen Dünyası Dergisi, 434, 31.
- Pala, M. (2016). *Eğitim Dizgemizin Başarısızlığı*, Öğretmen Dünyası Dergisi, 434,13.
- Peker, R. (1992). Geribildirimün üniversite öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme dersindeki başarıya etkisi, *Uludağ Üniversitesi Dergisi*, 7(1), 31-39
- Price, M., Handley, K., Millar, J. ve O'Donovan, B. (2010). Feedback: all that effort, but what is the effect? *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 35(3).
- Erişim Adresi:
https://www.researchgate.net/publication/240524714_Feedback_All_that_effort_but_what_is_the_effect
- Pokorny, H ve Pickford (2010). Complexity, cues and relationships: Student perceptions of feedback. *Active Learning in Higher Education*, 11(1), 21-30.
- Ramaprasad, A. (1983), *On The Defintion Of Feedback*, Southern Illinois University, Behavioral Science, Volume 28
- Reddick, T.L., L.E. Peach, (1993), Student Opinions Concerning Homework Assignments in Seven Rural High Schools,1993 (ERĠC, ED365494).
- Richards, J., Platt, J., ve Weber, H. (1985). Longman dictionary of applied linguistics. Bungay: Longman.
- Rosário, P., Núñez, J. C., Vallejo, G., Cunha, J., Nunes, T., ve Mourão, R. (2015). Does homework design matter? The role of homework's purpose in student mathematics achievement. *Contemporary. Education. Psychology*. 43, 10–24.
- Saraçaloğlu, A. S., Akamca Ö. G., ve Yeşildere, S. (2006). *İlköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmenin Yeri*, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4, 241-258.
- Sarsar, F, Ceylan, B . (2018). Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Duygusal Motivasyonel Geri Bildirim. H. F. Odabaşı, B. Akkoyunlu ve A. İşman (Ed). Eğitim teknolojileri okumaları 2018, (11. Bölüm, ss. 168-184). *TOJET*, Sakarya Üniversitesi, Adapazarı.
- Satır, S. (1996). *Özel tevfik fikret lisesi öğrencilerinin akademik başarılarıyla ilgili anne- baba davranışları ve akademik başarıyı artırmaya yönelik anne-baba eğitim gereksinmelerinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Schimmel, B.J. (1988). Providing meaningful feedback in courseware. In D.H. Jonassen, (Ed.), *Instructional designs formicrcomputer courseware*, (pp. 183-195). Hillsdale, NJ: Earlbaum.

- Singh, P., Sidhu, G. K., ve Fook, C. Y., (2013). Malaysian parents' practices and perspectives on the organization of school homework. *Pertanika J. Soc. Sci. ve Hum.* 21(3), 1019-1037.
- Şahin, M. (2015). *Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Uygulanan Dönüt Etkinliği İle İlgili Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin İncelenmesi*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 247-264.
- Şahin, Ç. ve Altınay, B. Y. (2008). *İlköğretimde Ev Ödevlerine Yönelik Etüt Çalışmaları: Kavramsal Bir Analiz*, Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(1),41-52.
Erişim adresi:
<http://www.idealonline.com.tr/IdealOnline/lookAtPublications/paperDetail.xhtml?uId=59093> Erişim Tarihi: 01.06.2020 16.24
- Şentürk, C. (2009). *Ödevlerin Öğrencilerin Çok Yönlü Gelişimine Etkisi*. İlköğretmen Eğitimci Dergisi, 25,44-48.
- Şentürk, A. (2013). *Ev Ödevlerinin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlkokuma Yazma Becerilerine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Şimsek, Selma. "Fen Bilimlerinde Değerlendirmenin Önemi", Milli Eğitim Dergisi, 148, 2000.
Erişim Adresi:
https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/148/7.htm
Erişim Tarihi: 22.03.2021 15.09
- Sönmez, V. (2001). *Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı*. Anı Yayıncılık.
- Taş, Y. (2013). *An Investigation Of Students' Homework Self-Regulation And Teachers' Homework Practices*. Yayınlanmamış Doktora tezi. Middle East Technical University, Ankara
- Taş, Y. (2014). *Özdüzenleme ve Ödev İlişkisi: Ödev Özdüzenlemesi*, G. Sakız, (Ed.) *Özdüzenleme - Öğrenmeden Öğretime Özdüzenleme Davranışlarının Gelişimi, Stratejiler Ve Öneriler (ss. 188-217)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- TDK. (2007). Geri Bildirim.
Erişim Adresi:
<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>.
- TDK. (2021). Geri Bildirim.
Erişim Adresi:

<https://kelimeler.gen.tr/geri-bildirim-nedir-ne-demek->

[129001#:~:text=a.%201.%20G%C3%B6nderilen%20bilgi%20veya,hakk%C4%B1nda%20insan%C4%B1n%20C3%A7evreden%20edindi%C4%9Fi%20bilgi.](#)

Erişim Tarihi: 26.03.2021

The Homework Experience, (2007), A Survey Of Students, Teachers and Parents, MetLife, The Metlife Survey Of The American Teacher.

Thurlings, M., Vermeulen, M., Bastiaens, T. ve Stijnen, S. (2013). Understanding feedback: A learning theory perspective. *Educational Research Review*, 1(15).

Tokbaş, Y. (2013). *Çocuklara neden çok ödev yaptırılır?*

Erişim Adresi:

Hürriyet.<http://www.hurriyet.com.tr/cocuklara-neden-cok-odev-yaptirilir-durus-25281434>

Erişim Tarihi: 11.02.2021 14.25

Turanlı, A.S., (2009), “Öğretmenlerin Ödeve İlişkin Görüşleri: Ortamsal Etmenlere Dair Nitel Bir Çalışma” *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(37), 129-143.

Türkoğlu, A., İflazoğlu, A., ve Karakuş, M. (2007). *İlköğretimde Ödev* İstanbul: Morpa Yayıncılık

Türkoğlu, A., Saban, İ. A., ve Karakuş, M. (2014). *Eğitim Sürecinde Ödev* (İkinci baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Uçar, G. (2018). *Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin, Öğrencilerinin ve Velilerinin Ödev Vermeye Yönelik Algılarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ural, A. (2012). *Hafif Ağır Denenceler*. Ankara: Pegem Yayınları

Van Voorhis, F. L., (2004). Reflecting on the homework ritual: Assignments and designs. *Theory Into Practice*, 43(3), 205-212.

Vanlı, G. (2013). *Öğrenci Ve Öğretmenlerin Öğrencilerin Yazılarına Verilen Geribildirimle İlgili Görüşleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Varış, F. (1998). *Eğitim Bilimine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınevleri.

Voerman, L., Meijer, P.C., Korthagen, F. A. J. ve Simons, R. J. (2012). Types and frequencies of feedback interventions in classroom interaction in secondary education. *Teacher and Teaching Education*, 28, 1107-1115

- Wilbert, J., Grosche, M., ve Gerdes, H. (2010). Effects of evaluative feedback on rate of learning and task motivation: an analogue experiment. *Learning Disabilities: A Contemporary Journal*, 8(2), 43–52.
- Wild, E. (1999). Elterliche Erziehung und schulische Lernmotivation [Parenting and students' motivation to learn] (Unpublished habilitation thesis). Mannheim, Germany: University of Mannheim.
- William, D., ve Thompson, M. (2008). Integrating assessment with instruction: What will it take to make it work? In C. A. Dwyer (Ed.), *The future of assessment: Shaping teaching and learning* (pp. 53–82). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Xu, J. (2011). Homework completion at the secondary school level: A multilevel analysis. *The Journal of Educational Research*, 104, 171–182.
- Yeşilyurt, S., (2006), “Lise Öğrencilerinin Biyoloji derslerinde Verilen Ev Ödevlerine Karşı Tutumları Üzerine Bir Çalışma” *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 37-53.
- Yıldırım, A., ve Şimşek H. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları
- Yılmaz, F., ve Tarı, I.Ö. (2010). Fen ve Teknoloji Dersinde Ev Ödevlerine Aile Katılımı: Bir Olgubilim Çalışması. 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, Elazığ, 287-292.
- Yavuz, B. (2021). “*Sınıf Öğretmenlerinin Geri Bildirimin Kullanım Durumlarının İncelenmesi*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yuladır, C. (2009). *Fen ve Teknoloji Dersinde Öğrencilerin Ev Ödevi Performansını Attırmaya Yönelik Bir Eylem Araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Yücel, A., S. (2004). *Orta Öğretim Düzeyindeki Öğrencilerin Kimya Derslerinde Verilen Ev Ödevlerine Karşı Tutumlarının İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(1), 147-159.

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

1. Ev ödevi nedir ve ne ifade ediyor?
2. Fen Bilimleri dersi ev ödevlerini, diğer derslerde verilen ödevlerden ayıran farklılıklar neler olabilir?
3. Ev ödevlerini gerekli buluyor musunuz?
4. Ne tür ödevler veriyorsunuz?
5. Düzenli olarak ev ödev verme hakkında ne düşünüyorsunuz?
6. Ev ödevlerinin düzenli kontrolleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
7. Ev ödevi verirken nelere dikkat ediyorsunuz?
8. Her öğrenciye farklı ödev verir misiniz?
9. Öğrenciye ödev verdiğiniz zaman ne gibi tepkiler almaktasınız?
10. Ödev verdiğinizde öğrenci ve velisinin sıkıntı yaşadığını düşünüyor musunuz?
 - Ne gibi zorluk ve sıkıntı yaşadığını düşünüyorsunuz?
11. Ailelerin öğrencilerin ödevlere olumlu bakması yönünde ne gibi rolleri olduğunu düşünüyorsunuz?
12. Velilerle ödev süreci içerisinde iletişime geçiyor musunuz? Nasıl bir yöntem izliyorsunuz?
13. Geri bildirim nedir?
14. Geri bildirim vermek hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - Nasıl geri bildirim veriyorsunuz?
15. Geri bildirim güçlü ve zayıf yönleri sizce nelerdir?
16. Öğrencinin geri bildirim anladığını nasıl anlıyorsunuz?
17. Geri bildirim konusunda kendinizi yeterli buluyor musunuz? Kendinizi bu konuda nasıl geliştirebilirsiniz?

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

1. Ev ödevinin amacı neler olabilir?
2. Öğretmenler neden ödev verir?
3. Fen bilimleri dersi ev ödevlerini, diğer derslerden verilen ödevlerden ayıran farklılıklar neler olabilir?
4. Öğretmeniniz ne tür ödevler veriyor?
5. Ödevlerinizi nasıl yapıyorsunuz?
6. Ev ödevlerinin gerekliliği hakkında ne düşünüyorsunuz?
7. Ödevler ders başarısına nasıl bir katkı sağlar?
 - Katkı sağladığını nasıl anlıyorsunuz?
8. Fen bilimleri dersinde ne sıklıkta ev ödevi veriliyor?
9. Fen bilimleri ev ödevlerine haftada ne kadar bir süre ayırmaktasınız?
10. Fen bilimleri ev ödevlerini yaparken yardıma ihtiyacınız oluyor mu?
 - Hangi durumlarda ihtiyacınız olduğunu anlıyorsunuz?
 - Ödevinize kim ya da kimler yardımcı oluyor?
 - Ödevinize nasıl yardımcı oluyorlar?
11. Öğretmeniniz aynı ödevi tüm sınıfa mı vermektedir?
12. Fen bilimleri öğretmeniniz ödevlerinizi nasıl değerlendiriyor?
 - Ödevlerinizle ilgili olumlu ya da olumsuz yorumlar almakta mısınız?
 - Ne sıklıkla yorumlar almaktasınız?
 - Ödevinizi düzenlemeniz için ek bir süre veya yeni fırsatlar almakta mısınız?
 - Öğretmeninizin yorumu sizi olumlu yönde etkiliyor mu?
 - Eksik kaldığınız konularda yeniden ödevlendiriliyor musunuz?
13. Öğretmeniniz ödev verdiği zaman ödev bilgilerini nasıl bir yol ile açıklıyor?
14. Öğretmeninizin ödevler ile ilgili bilgiyi nasıl bir yolla iletmesini istersiniz?

VELİ GÖRÜŞME FORMU

1. Ev ödevleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Fen bilimleri dersi ev ödevlerini diğer derslerden verilen ödevlerden ayıran farklılıklar neler olabilir?
3. Ev ödevlerini çocuklarınızın gelişimi için hangi yönden gerekli görüyorsunuz?
4. Çocuğunuz için ne tür ödevlerin yararlı olduğunu düşünüyorsunuz?
5. Fen bilimleri dersi ödevleri için çocuğunuz haftada ne kadar süre ayırmaktadır?
6. Çocuğunuz ödev yaparken yardıma ihtiyaç duymakta mıdır?
 - Ne gibi yardımlarda bulunmaktasınız?
7. Çocuğunuz ödev yaparken ne gibi zorluk ve sıkıntılarla karşılaşmaktadır? Böyle bir durum size nasıl yansımaktadır?
8. Ödevlendirmenin öğretmen ile çocuğunuz arasındaki ilişkiyi etkilediğini düşünüyor musunuz?
9. Ödevler üzerinde olumlu etkiye sahip olma noktasında ailenin ne gibi rolü vardır?
10. Çocuğunuza verilen ödevlerden nasıl ve ne zaman haberiniz oluyor?
11. Geri bildirim hakkında ne düşünüyorsunuz?
12. Geri bildirim öğrenci üzerinde nasıl etkileri olduğunu düşünüyorsunuz?
13. Öğretmenin çocuğunuza uygun geri bildirim verdiğini düşünüyor musunuz?
 - Nasıl bir geri bildirim vermesi gerektiğini düşünüyorsunuz?
14. Geri bildirim verildiğinde çocuğunuzda istendik bir gelişme görüyor musunuz?